

**Frederici Ruyschii, anatomes & botanices professoris, Academiae
Caesareae Curiosorum Collegae, nec non Regiae Societatis Anglicanae
membri, Adversariorum anatomico-medico-chirurgicorum decas
prima[-tertia] : in quâ varia notatu digna recensentur : cum figuris aeneis,
cui adjuncta est Michaelis Ernesti Etmulleri Epistola problematica ad v.c.
Fred. Ruyschium de ovario novo.**

Contributors

Ruysch, Frederik, 1638-1731.
Ettmüller, Michael Ernst, 1673-1732.

Publication/Creation

Amstelodami : Apud Janssonio-Waesbergios, 1729-1737.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/f5a2qs9v>

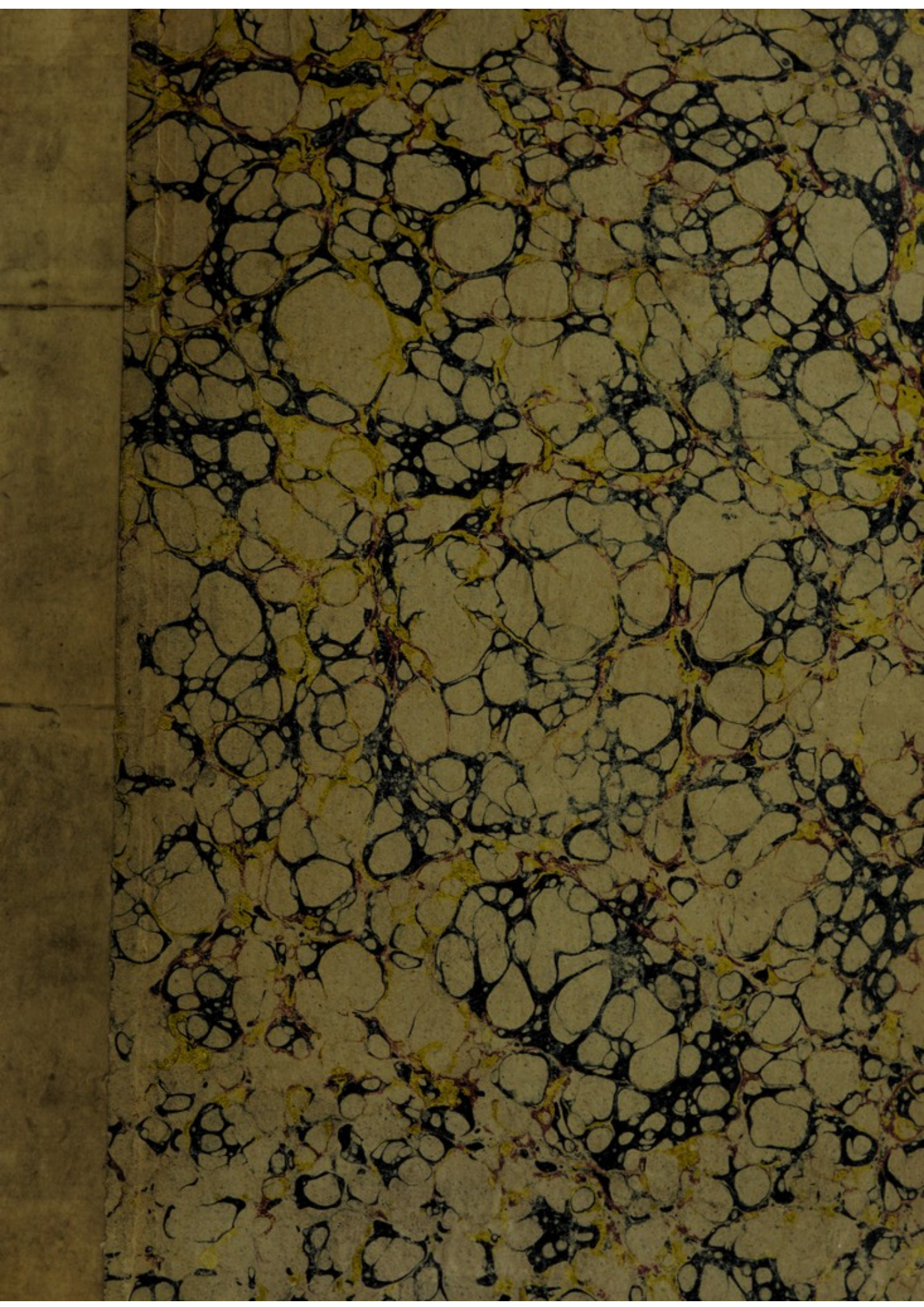
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
Elibrary@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

45264/B

D III

17/2

FREDERICI RUYSCHII

*Anatomes & Botanices Professoris, Academiae Caesareae
Curiosorum Collegae, nec non Regiae Societatis
Anglicanae membri,*

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICO-
CHIRURGICORUM

DECAS PRIMA.

In quâ varia notatu digna recensentur.

CUM FIGURIS AENEIS,

CUI ADJUNCTA EST

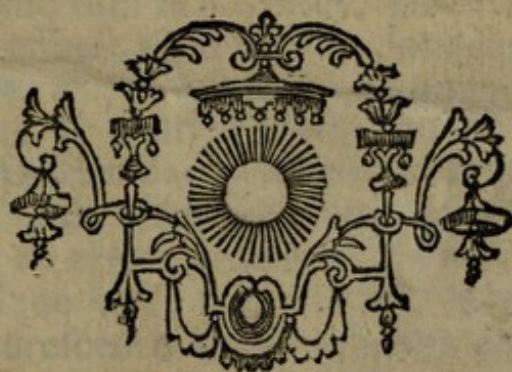
MICHAELIS ERNESTI ETMULLERI

EPISTOLA PROBLEMATICA

Ad V. C. FRED. RUYSCHIUM

DE

OVARIO NOVO.

AMSTELODAMI,

Apud JANSONIO-WAESBERGIOS.
MDCCXXIX.

WEST ME
HISTORICAL

LIBRARY

ADVERSARIA ANATOMICA.

Itam mihi, sanitatem, animum, atque vires benignissimè largitus est Deus Ter Optimus Maximus, ut cum gaudio absolverim jam pridem Thesauri mei Anatomici decimum. Constitueram opus illud continuatâ porrò serie producere; sed re penitissimè expensâ mutavi sententiam: quia longè magis me prodesse posse Lectoribus credidi, si omnem deinceps facultatem, quâ Deus me ditabit, impendero conscribendis iis, quæ puto à me vel primo fuisse inventa, aut si forte Alii me prius detexerunt, clariorem tamen in lucem per me protracta, jure quodam mihi fas sit asserere.

Quum verò super hoc negotio cum animo meo seriò, & diu deliberarem, auspicatò in memoriam venit propositum egregii Johannis Baptistæ Morgagni, quod in Medicinæ eximia commoda profecutus fuit, dum titulo *Adversariorum Anatomicorum* evulgavit ea, quæ eleganti industria repererat, aut revocaverat ab interitu, olim tamen cognita. Quoniam enim ita instituenti animum opus haud est, ut de concinnando rerum ordine multum sit sollicitus, parcit tempori, rerum observata auget, effugit repetitionem, longeque magis incumbit gravi materiæ, quam inanibus ornamentorum. Imitari conabor id ipsum, ut oportunitatem nanciscar, quâ emendem errata mea Anatomica, quæ ipse fortè in aliis meis olim scriptis commisi: Quis enim mortalium omnibus se horis sapere jactet? Quis ab errore immunis? de me, id vel cogitet, absit! Satis superque vidi, atque dolui, hinc inde excidisse festinè, quæ maturescantis senii prudentia aliter dictata vellet, multumque referre, an juvenili impetu efferantur quædam, an verò ab Octogenario multos pressa in annos prodeant. Sed & simul utar lege, quæ cunctis præscripta est naturæ

Cultoribus: scilicet, si erroris quid perspexero in operibus alienis, monebo audacter; neque tamen hac ego gratiâ Eosdem aspernabor: quia homini impossibile puto, ita benè subductâ ad scripturam ratione esse, ut nihil postea vel ipse corrigendum æstimet.

Ipse gaudebo sane, si quis in meis deprehensa vitia in melius commutet: *Damus hanc veniam, petimusque vicissim.*

I.

*De Conceptu foecundo, Seminisque recepti
hospitio & viâ.*

AD conscribendam naturæ ipsius pulchrè intellectæ historiam observata per sensus prius requiri, id satis superque constat; atqui in illa nihil cognitu difficilius, usuve prætantius, legitur, quam enarratio sincera eorum, quæ in animalibus, maximè autem in homine ipso, spectari queunt; cuius interim descriptio nusquam minus certa vel clara habetur, quam ubi occupatur in contemplatione ortus ipsius: quare Alexander, ut præclari quid in hisce addisceret, immensos adeò Thesaurus effudit, quibus utens Aristoteles indagavit hanc Physices particulam, quæ circa generationem animalium versatur. Et profecto maximus inter veros Philosophos habendus Guilielmus Harvæus, qui ut orbis eruditi lux, ita Britanniae intaminatus honor, plus promovit hanc historiam solus, quam cæteri unitis laboribus; huic quippe Serenissimus Magnæ Britanniae Rex, Carolus primus, animo verè Regio, quam generosissimè largitus est, quæ vota Harvæana tantum opus molientis petebant.

Mihi ergò sensa hujus consulenti mirum semper visum fuit, quod velit, statim à coitu atque foecundo conceptu incisis foemellis nihil Seminis Masculini in Utero, ac in cavis Tubarum Fallopii, apparere. Asserti quidem hujus veritatem auctori-
tas Viri asseruit quam plurimis, mihi reliquit semper dubium. Circumspexi ideò à multis abhinc annis ad omnia, quorum indicio scire possem, quid in hac re doceret ipsa rei speculatio. Rarum est, quærenti eventum respondere in his-

ce: rarissimum omnium, in ipso corpore humano cernere, quid hujus rei contingat: quare mihi, bis jam hac contemplatione fruente, visum est vobis, Viri Nobilissimi, explicare rem utut reperi.

Juvenis ætate atque vigore corporis, utpote trigesimo vitæ anno nondum perfunctus, formosâ meretricis pulcherri-
mæ facie plectus, eò rem deduxit denique, ut complexu venereo illius, suis ex votis frueretur. Simul ac verò suam voluptatem expleverat, detestabili facinore scorti jugulum ita discidit, ut extemplò moreretur: statim nos duo poliatri, simul cum chirurgis, jussu Magistratus eò missi, ut cognosceremus conditionem vulneris, atque de eâ Judicibus renunciareremus scripto.

Deprehenduntur à nobis Vasa sanguifera Colli ita abscissa, ut illicò inevitabilis mors subsequuta fuerit: cum verò scirem, quæ contigerant, incidi abdomen cupidissimus videndi ea, quæ in Utero atque partibus conceptui propriis forte occurrere essent.

Quam prudentissime ergò Uterum, Ovariorum ductus, & annexa, Cadaveri exemi: vidi Os Uteri clausum, lenissimè digito pressum se aperire, atque seminis guttulam dimittere, statim suspicatus, quid rei futurum esset, coram Viris Eruditissimis atque faciundo Medicinam claris, Henrico à Bronckhorst, Hermanno Schyn, & Justo Freder. Ritmeyero, Medicinæ Doctoribus, Uterum secundum longitudinem suspensâ manu, ne quid turbaretur, aperui, vidimusque cavum Uteri albo, naturali, atque bono semine masculino repletum, utramque etiam Tubam Fallopiam eodem semine plenam: quare miro hoc phænomeno bene ab omnibus perspecto, illicò cuncta hæc immisi liquori meobalsamico, ubi sicuti illis Claris viris prædixeram, induruit semen locis iisdem atque adhæsit, ut vel jam adhuc luculentissimè videri queat, nullâ omninò re mutatâ, nisi quod cuncta jam vi liquoris obduruerunt. Idem olim vidi in cadavere mulieris cum adultero deprehensæ in adulterio, statimque à marito deprehensore interfectæ, ut descripsi in Thesauro Anatomico, quem ordine 1°. evulgavi. Hinc suspicor ad foecundum conceptum, ipsum crassum semen in interiora Uteri, & Tubarum Fallopiarum recipi, non tantum id, quod spirituum exhalantium specie eò per-

vadere quacunque demùm viâ Harvæani autumant. Testatur Fallopius sæpenumero se in Tubis hisce verum Semen deprehensum plurimis Spectatoribus observandum præbuisse. In Observ. Anatomicis. Vid. & de Graaf, de generat. mulier. Cap. xiv.

I I.

*De Ovario, ut habetur, novo, & de
Hydatidibus plura.*

QUUM verò Genitales in foeminâ partes adeò compositæ sint, mirisque intricatæ involucris, simul rara adeò ipsis oculis spectaculorum circa fabricam tempore foecundationis occasio, quis miretur varias hinc exoriri scrutantibus sententias super iisdem rebus! Ideo post binas, quas modo descripsi, observationes, commode dabo responsum Epistolæ, quâ me decoravit publicis excusâ typis Vir Clariss. Mich. Ernestus Etmullerus, anno jam elapso; satius quidem fuisset respondendo obsequio citius defunctum me fuisse, fateor, at varia, neque temerè effugienda negotia, votis sæpe meis obstant, occupato autem homini, longè magis seni, familiaris nimium agendorum procrastinatio atque tarditas quædam singularis.

Scripserat quidem in illa Vir præclarus, Dexterrimum artis Anatomicæ cultorem Martinum Naboth existimare, inventum sibi novum, fortè unicum, Tertium saltem Ovarium, rejicere ideò illa pervulgata duo, quæ omnes hætenus pro veris admiscere post Harvæum Ovariis muliebribus, neque agnoscere nisi unicum hocce novum pro vero. Quum verò Celeberrimus & præclarus Professor Etmullerus meam super novo hoc dogmate sententiam pariter requirat, tamen responsum haud festinavi, quia innumeris occupabar scrutationibus structuræ Viscerum aliorum, tum etiam, quia prius necesse habui in cadaveribus muliebribus omnia perquirere, denique, quoniam ea jam argumentorum pondera Etmullerus attulerat, quibus multa addenda me habiturum esse vix sperabam. Profiteor igitur palam, plurima me cadavera foeminina, eaque variæ valde ætatis, incidisse, atque intento perlustravisse animo & oculo, neque tamen unquam in cavo Uteri vidisse aliquid.

aliquid, quod ullà omninò specie Ovarium verum referret. Deprehendi quidem interius in Utero circa ejus Collum Fabricam talem, qualem Eruditissimus, atque Elegantissimus Morgagni descripsit operis sui Pag. 11. §. 14. Depinxit verò quàm exactissimè Tab. 3. supra literam K. rugis, fibris, valvulis contextam. Ibidem loci frequens sic satis est cernere Hydatides vario ut numero & situ, ita & magnitudine. Videtur autem harum quasdam tum forte occurrentes Laudatissimus modò Auctor citato eodem depingendas curavisse loco.

Nunquam verò cogitandum erit, has ipsas vel Ovarium, vel aliquam illius partem, constituere. Neque certè Perspicacissimus Regnerus de Graaf in aureo de Genitalibus Mulierum libro, capite septimo, postquam descripserat has Valvulas, nec minus nitidè Tab. ix. sub literis D. C. E. & Tab. x. Lit. H. K. L. depinxerat, unquam somniavit de statuenda hic Ovarii sede. Videtur tamen Clarissimus Naboth contemplatione eorum, quæ jam descripta dedi, in sententiam hanc nimis profectò præceps incidisse. Quæ autem Egregius Vir argumenta allegat, ut paradoxum suum firmet, diluit Insignis Etmullerus. Profectò audacter nimis auctor ille asserit, *Conceptum fieri potuisse absque subsidio ullius Vesiculæ ex Testiculis Foemineis oriundæ, & mulieres concepisse, imo peperisse, quæ tamen omnibus Testiculorum Vesiculis caruerant.* Undenam, quæso, id perspectum fuit? quibusnam documentis evincitur? quonam modo probari unquam poterit, his Foeminis tempore conceptus nullas adfuisse Vesiculas? an quia post gestationem, partum, mortemque, nullæ inventæ fuerunt? nemo certè facilè patietur debili adèò ratiocinio eripi sententiam, quæ Accuratissimorum Virorum sagacissimâ indagine tanto annorum successu plusquam probata fuit, & accepta. Neque multum proficit exemplo, quod ad asserendam opinioni suæ fidem citat ex auctoritate Clarissimi Professoris Christiani Schambergii, quum ait: *In incidendo cadavere puerperæ ilicò post partum difficilem mortuæ invenisse molem Testium solitâ magnitudine quadruplo majorem, intra eos verò nec Vesiculas, nec Glandulas; sed abundantis pinguedinis, cum pilis intermixtis, copiam.* Namque morbi nativam partium fabricam subito immutant, sæpeque constitit novem mensium gestationis

tempore ipsa Ovaria omnium minimè Vesiculas suas offerre, sed toto hocce decursu in officio suo, quasi otando, feriari: imò verò ne tunc etiam, ut & ilicò à partu haud apparet illa interior Colli Uterini structura. Ipse ego sæpenumero Steatomata ejusmodi reperi in Testibus; quin & à longo tempore inter Musæi mei rariora asservavi Ovaria, in quibus Atheromata inveni pultaceà plena materiâ, neque id modò, verum Dentes veros, atque ex amussim factos, dispositos autem racematim ibidem repertos figurâ dudum expressi in Thesaur. Anatom. 10. ut & alium dentem humanum in Atheromate Ovarii stabulantem reperi, qui nunc à capillo pendens, tenetur pede anteriore sceleti nitidissimi murini in eodem meo armario.

Quam improbabilis, ne gravius apponam quid, est enuntiatio Nabothii, qui statuit Tubas Fallopii, neque virile semen ex Utero ad Testes, neque ab his in Uterum Ovula contenta deferre?

Utinam ponderasset Vir Egregius paulò majori cum curâ, quæ Viri Clarissimi, Graafius, Hornius, Drelincourtius, Swammerdammius, Cyprianus, Nuckius, Malpigijs, tota in Brittanniis & Galliis eruditissima Societas, tot experimentis, Embryonum, Abortuum, Partuum, Monstrorum, in hominibus brutisque observarunt, atque conscripserunt! utinam trutinasset sollicitus quæ in recentioribus Academiæ Regiæ Parisiensis monumentis habentur de Foetibus in ipso Ovario, in omni parte Tubæ Fallopiæ, æquè ac in cavo Uteri repertis! haud crediderim ob unam, aliamve levem satis ratiunculam deserturum fuisse systema, cui statuendo tot, tamque Egregii Viri operam navaverant; haud quaquam porò dubito, quin optimus opinionis hujus Auctor, prælectâ Observationum præmissarum utrâque, cessurus sit veritatis viribus.

Denique video D. Naboth proferre contra vulgarem Medicorum Doctrinam, quod Tubæ Fallopiæ sæpe circa Fimbrias suas laceras ita constrictæ fuerint, ut coaluerint omnino. Vera quidem hæc agnosco expertus. Sed quid inde inferitur! profectò id unum, per morbos hæc contingere scilicet. Nunquam tamen exemplo vero constitit mulieres, diu postquam utraque Tubarum concreverat penitus, concepisse, sciant

sciunt hac occasione Anatomes studiosi verissima esse, quæ dudum evulgavi scribendo: aliquoties me observasse Fimbrias Fallopiarum Tubarum in unum coaluisse cum Ovariis ipsis. Ut enim Anatomicorum decus, amicusque mihi, dum fata finebant, integerrimus, Regnerus de Graaf, id ipsum haud tantum observavit Lib. de Genital. mulier. Cap. 1. sed & icone vivâ expressit Tab. XIX. fig. 5. & fig. 1. literis C. F. atque Fallopius id toties viderat, ut in Institut. Anatom. id fere semper putaret, sed errorem correxit in Observ. Anatom. ita ego ipse specimina talia in Musæo meo adservo. Quia tamen Insignis inter Anatomicos Morgagni, posteaquam id in Observationibus meis Anatomico-chirurgicis legerat, dubitavit an sæpe fieret, nec videtur Ipse illud unquam oculis spectasse suis, promptus sum profectò, qui Eximio atque Meritissimo Professori, si id modò velle rescivero, transmittam ipse specimen ritè paratum, ut conservari queat, in quo rem ipsam contemplabitur; quum plura exempla præsto mihi sint. Neque diffitebar interim, quum res ipsa ita se habeat, longè frequentius me illud fuisse expertum in vetulis, decrepitis, effoetis, quàm in corporibus juvenilibus.

Quæ quidem omnia, ut ad propositum revertar denique, id efficiunt, ut firmus credam certusque, quod tamen tanti Viri pace dictum velim, Ovarium illud fictum Nabothianum fuisse modò Hydatidum, inter rugas Valvulosas Os Uteri internum obsidentes natarum, congeriem. Hydatides autem hujusmodi, ut in omni morbo lento partes quascumque occupant, ita viscera præprimis infestare interiora observantur frequentissimè. Ego verò censeo Hydatidas esse extremitates Vasorum sanguiferorum, quæ priorem suam mutaverunt naturam, atque in vitiosam degeneraverunt fabricam. Id didici maximè ex eo, quod Placentas, in quibus nulli Lymphæ ductus inveniuntur, aliquoties spectaverim Uterinas, imò & inter mea asservem hucusque quæ unam partem omninò in Hydatides conversæ sunt, aliam verò partem sanæ, quin imò habeo alias, quarum tota fere in Hydatidas hæc permutata cernitur, quæ alii habuerunt pro falsa conceptione. Jecinora quondam inveneram, quæ etiam penes me recondita servo, quorum tota moles abierat penitus in Hydatides. Demonstrare quoque possum in Musæo meo Peritonæum Hydropicæ foeminæ

foeminæ integrè conversum in Hydatidum texturam. Videre etiam mihi quondam contigit in ipso plexu Choroide Hydatidum quam plurimas. Neque tamen usquam frequentius reperias id genus mali, quàm in Abdominali regione; ita tamen ut longe plus, & acerbius foeminas infestet, quam viros. In ipso autem corpore foeminino magis ovaria, quam alias partes, occupat. Quam mirabile est, licet sit adeò frequens, videre ampullulas aquâ turgentes ab ipso pendere tam Utero, quam ab annexis illi partibus, quæ Uniones sanè referunt hærentes à pedunculis varietate longitudinis admodum diversis? huc autem advertas, quæso, animum: nascuntur aliquando ex Hydatide parvâ utres ingentes profectò, dum exiguo ab inchoamento crescit assiduo novi humoris appulsu in terribilem molis immanitatem, quâ totum abdominis cavum ad crepaturam usque repletum visum quandoque fuit. Malum sanè frequentius multò, quàm creditur. Fit eâ re morbus, quem Hydropem clausum vulgus appellat. Qui absque undulatione est, uniformi, durissimèque tenso tumore manifestatur, neque patitur prementi cedere partes, nec sonum edit ullum oscillante corpore. Memor equidem pulchrè sum casus, dum in cadavere muliebri, aperto abdomine inveni saccum aquâ turgidum, adeò certè magnum, ut serosi liquoris copiam contineret, quam novem vulgares urnæ (quas *water-emmers* Batavi appellant) tantum capere poterant. Mirum verò, extrâ membranaceum huncce saccum nihil in Abdomine præterea inveniebatur laticis.

Ipse autem capax hicce saccus ex Hydatide expansâ, in molem hanc vix imaginabilem increverat, interimque pro rato, quo increfcebat, pellis ejus incrassescibat simul. Quod etiam in omni ferè simili tumore fieri solet. Quid enim? in Ganglione, Atheromate, Meliceride, Talpâ, aliisque id genus Tumoribus, quæ in principio tenues erant pelliculæ, ubi multum increvit Tumor, instar crassioris, lentique corii spissantur. Ipsa quoque Vesica urinaria diu à magno extensa calculo se ipsâ multis vicibus crassior reddi toties conspicitur; quod qui ignorant, infelicissimè sæpe hâc de causâ in Lithotomiâ errant Artifices.

Omnia nunc hæc observata nos docent, haudquaquam absolum esse, si dixero, ut jam ante, Hydatides hæc circa Uteri

Uteri internum Os in cavo ejusdem sæpe natas mirabilia quam plurima efficere.

Manum ergò subducerem de tabulâ; nisi unum alterumve adhuc Viro Celebri memoratum vellem: dissecuissè me scilicet ante quadraginta & sex abhinc annos in demonstratione publica Cadaver mulieris, atque invenissè in cavitate Uteri ejusdem Embryonem, qui corpore suo toto æquabat Hordei mundati granum, simulque quam clarissimè deprehendissè in ipso Ovario cavitatem quandam hærere, quæ manifestò habebat Ciceris magnitudinem, cujus concava facies sanguinolenta spectabatur atque rugosa, planè eodem apparatu, quo concava Uteri superficies ilicò à partu semper videtur. Forte quoque fidem receptæ asserit sententiæ pulchri exempli speculatio; etenim Uterum muliebrem conditum habeo, cujus Ovarium multa continebat Ova, ex quibus crepantibus, sectisve, exsiliit lymphaticus humor, verum inter plurima horum unum spectatur Ovario adhuc adhærescens, interim tamen imprægnatum fœcundatione genitali, ut Tibi cernere datur contemplanti annexam hic figuram. Ad Te se convertit mea scriptura Clarissime Etmullere, qui occasionem fecisti huic dissertationi, quam locupletissimo augmento amplificare datum esset, nisi actum non agendum scirem.

I I I.

De Glandulis Cutis humanæ, atque de Papillis nervosis.

AGite jam, experiamur quid sensus de hisce doceat? utrasque Cuti adesse asseruere Steno, Swammerdam, Malpighius, magna illa & clara in Anatome lumina. Utque fieri natum, audaciâ asserendi hosce Auctores multum adhuc superaverunt cæteri, licet minus instructi fuerint experimentorum supellectile, sed fœcundiores figmentis. Vidi ita quondam Iconibus has ita delineatas, ut obstupuerim merito ad infrænata adeò licentiam fingendo, spectâ Tabulas, quibus Celeberrimus Prof. Bidlous hasce depictas evulgavit in magno suo opere Anatomico, confer deinde accuratam rei ipsius

considerationem, ut videas quam sibi indulgeant sæpe Auctores, quantâque sit circumspectio opus, antequam tuto iis fidat Philosophus. Fateor interim, post tot molimina nunquam Glandulas hasce detegere me ita valuisse, ut eas describere possem, imò ne videre quidem licuit. Devinctum itaque me profiteor Illi, qui eas ibidem existentes oculis exhibuerit meis. Interea loci unicuique spectatori harum deliciarum idoneo demonstrare jam possum, & quidem jam tantum, Organum nervosum cutaneum tactui exercendo proprium dictum. Quum enim haud ita dudum Vasa sanguifera in binis Cruribus humanis materiâ meâ replerem in alios usus, aliudque prosequerer eo ipso propositum, bonâ fortunâ & auspiciatò evenit, ut ita replerentur ambo, ut undique penitus ruberent præ innumerabili Vasculorum multitudine. Hoc ipsum quum lætabundis perlustrarem oculis, ilicò liquidò advertebam toto Cutis tractu plurima loca esse albicantia, turgidula tamen, atque in obtusum elevata apicem, denique Pilis enatis originem clarè præbentia. Quæ contemplatus facile censui Nervosas hasce extra minima Vasa repleta Papillas esse habendas. Facit imprimis eò mira simul observatio, dum toto Cruris, Pedisque ambitu evidenter ubique cernerentur, neque tamen ulla inveniretur in convexâ parte Pedis, quam dorsum ejus vocant vulgò. Quid inde? an tactui minus est apta nata hæcce pars? omnino. Experire, & invenies. An ibidem igitur nullæ adsint? id haud dixero. Forte minores, aut profundius sitæ, minus apparent. Fateri tamen cogor, me ipsum olim, & sæpe, credidisse non modò, sed & scriptis asseruisse Glandulas hasce cutaneas adesse. Sed magis id egi præceps, & abreptus auctoritate omnium fere Anatomicorum, quam veris experimentorum documentis. Scire tamen est, inter cuncta argumenta nullum plausibilius esse, quod Glandulas hasce doceat adesse, quam mira illa in morbis tubercula, quæ toties sub Cuticulâ ex ipsa se Cute elevant, atque protuberant.

Ipse utique in armario meo plura talia spectanda servo. Verum, ubi cum curâ hæc examinavi, putavi Glandulas non esse, sed Epidermidis quasdam elevationes.

Neque alienum me fateor à sententiâ, quam Amicus meus Clarissimus Hermannus Boerhave, Botanices, Medicinæ,
&

& Collegii Practici Professor publicus in Academia Lugduno-Batavâ ore, & literis, mihi explicuit.

Ille scilicet reperit sub Epidermide in ipsâ Cute, aut quandoque infra ipsam, hæere parva quædam receptacula, rotundula, ambitu tenuis membranulæ confecta. Hæc quidem superiori, quâ Epidermidem spectant, parte aperta observat ita, ut angustato tamen orificio conniveant, neque facile nimis contentum humorem eructent. Vidit quoque evidenter Epidermidem ipsam pertusam ibi, ubi hæc folliculorum emissaria adsunt, ut ex specu cavo cum folliculo cavo in orificia eorum angusta, ex his per apertam super eâ Epidermidem iter sit quandoque patulum. Membrana constituens Vascula hæc undique pertunditur per extremas fistulas adferentes humorem blandè pinguem, dum recens omninò huc allabitur, est enim tunc tenuis, limpidus, inodorus, insipidus. Ubi verò receptus hic loci quâcunque inertia diutius hæret, exhalante ejus parte liquidissimâ inspissatur, tenax redditur, utque oleis ferè proprium ceræ tenacis indolem adipiscitur, stagnat, vix perspirat, augetur, tubercula creat, & morborum cutaneorum frequentissimam, licet prætervisam, causam præbet. Putat autem humorem hunc unctuosum, in sanitate incolumi, emolliendis, laxandis, à rigiditate & ariditate præservandis, in flexilitate requisitâ conservandis extremis inservire; defectu verò ejusdem diros excitare morbos. Hunc esse oleosum liquorem, quem recentissimis inventis oculis spectabilem reddit Leeuwenhoekius, ut ipsi mihi per comitatem ejus insignem videre licuit. Hunc esse eundem, quo inuncta cernitur largissimè facies sanorum, simul ac blando ad saturitatem somno resecti splendentem quasi ex inunctione olei vultum exhibent.

Hanc ipsam pinguedinem Capillos inungere, juxta eosdem defluere, atque flexilitatem iisdem conciliare unctuosam, ne ariditate findantur, qui aliter unus est inter morbos capillorum. Deprehendi imprimis hæc organa iis corporis locis, ubi partes magis exponuntur aëri, sibi mutuò magis contiguæ sunt, aut attritu quodam maximè agitantur. Unde ad palpebras, faciem, nasum, axillas, inguina, præputium, nates, pedum inferiora, imprimis apparent. Quando liquor hic spissatur, facit illas exiguas papillas albas, quæ glandes valde parvas refe-

runt, in facie frequentes, inprimis in naso: hæ pressæ fortiter eructant lentam materiem, albam, ceraceam. Si folliculi magis replentur fiunt tubercula parva, quæ partes contiguas leniter inflammando, rubedinem, pruritus, pustulas faciunt varii coloris, adspectus ingrati. Quando deinde turgent magis, crassamentum incipit per meatum folliculi usque ad superficiem Epidermidis per meatum illius exire, & quâ parte aërem experitur cærulescere, vel nigrescere, in apice; si tum fortiter premitur intra binos oppositos digitos, tum ex ampullato receptaculi ventre lenta materies per angustatum collum pressa, in ipso hoc transitu formatur in cylindrum contortum, qui apice nigro, longo, albo, intorto, corpore, tam exquisitè vermiculum refert, ut Medici pariter & idiotæ decepti hâc imagine putent se vermes cutaneas oculis vidisse.

Verum quando magis increscens magisque, turget aggesta materies, tum Atheromati, Meliceridi originem dat veram & unicam, prout materies pulti, vel cerato melli magis assimulatur. Quin etiam, quando tubera talia maligna evadunt Lepram, & Cancrum cutis; nec non Elephantiasin, excitari autumat. Atque huc usque animi sui sententiam super his mihi explicatam paucis dedit, poscentique evulgare hac occasione concessit: posset verò eam locupletissimis rerum documentis amplificare, atque hinc docere veriore methodum affectus cutaneos curandi. Neque ego ipse hisce magis investigandis deëro: interim tamen nemo corpora hæc potius Glandulas, quam receptacula humoris pinguis vocabit. Tu interim vides, mi Lector, haud ita insulsum me esse, ut esse negem, quidquid propriis non usurpo oculis.

Abstine talis à me vanitas. Id assero verus, mihi nondum visas esse, ideoque devinctissimum me fore illi, qui luculenter easdem indicaverit. Neque est quod putet quis sudoris excretionem absolvi per subcutaneas Glandulas, licet plerique ita assentiantur præeunti Excellentissimo Anatomicorum Marcello Malpighio, nihil minus: nam ultimæ Arteriolarum extremitates, quæ tomentosæ Gossypii tenuitatem plurimum exsuperant, canales sunt ipsi, quibus sudoris transmittitur materies. Eadem autem fistulæ exhalant etiam specie invisibilis sumi emeritos humores ex corpore & superfluos. En verò

ex-

expansum mihi campum hîc latissimum exspatiandi per varias Aliorum super his, quæ modò exposui, sententias. Sed abriperent me hæc à proposito meo, ut scilicet manifestos errores, quos in Anatomicis Ipse commiserim, vel alii, absque ullo odio, solo veri amore, exponam.

I-V.

*De Glandulis aliarum partium
membranosarum.*

INteriora Cerebri cava, Ventriculos vocant Magistri, Pleuræ ambitum interiorem, Pericardium, Peritonæi cavitatem, Tunicamque Testium vaginalem dictam, semper madere, lubricari, vaporoso humore allui, omnes norunt. Neque minus evidens habetur laticem hunc in cava illa pulsum libere sursum inde emanare retrogrediendo. An verò opus illud efficeretur Stenonianis, & Malpighianis Glandulis, quas egregii hi viri ponunt hos in usus membranas illas ubique obsidere? diu dubitavi. Verum, postquam arte singulari usus detexi nunquam satis admirandam Arteriolarum extremarum tenuitatem, facile perspexi ad scopum hunc nec opus esse Glandulis, imò verò neque easdem ibidem reperiri. Fatetur id sanè magnus Malpighius asserendo Glandulas hasce in statu sano conspectas haud fuisse, sed in morbis, ubi dilatatae sunt, & auctae, demum conspicuas fieri. Fateor in hoc argumentandi genere speciem subesse persuasionis. Sed tamen putem corpuscula, quæ apparent in membranis dictis, non esse, nec fuisse, Glandulas. Contrà verò clarum mihi quidem videtur, extremitates Arteriarum obstructas abire in tumores præternaturales, mutatâ penitus nativâ formâ. Nonne Aneurisma, Varix, Phlyctæna, atque alii similes morbi, exempla clara exhibent? Qui itaque asserit Glandulas esse ibidem locorum, in sanitate demonstret oportet: id enim Anatomici est, de non explorâtis filere potius, quam luxuriosè excogitare.

*Rursum de Glandulis aliarum partium, & de
Papillis tactus quam plurima.*

QUO magis sedulò, & diu perscrutor corpuscula, quæ in corpore nostro ab Anatomicis Glandulæ appellari solent, eò magis certus fio, Glandulas haud esse, quæ vulgato sermone ubique pro talibus recenferi solent. Neque ullo modo video, corpuscula, quæ sita sunt in averfà parte coronæ Glandis Penis virilis, Glandulas esse; licet subtilissimus Morgagni cum aliis pro Glandulis agnoverit in adversariis. Mihi interim, salvâ Viri Egregii auctoritate, apparent istæ eminentiæ habendæ esse pro Papillis Nervosis ultra superficiem in limbo coronæ Glandis assurgentibus, quæ, ubi orgasmo venero tensæ, atque molli frictu pressæ sunt, summam in hoc opere delectationem excitant. Verùm quoties tabo virulento impuri scorti inquinantur, foedo sanè spectaculo intumescunt, atque deglubente acrimoniâ concepti veneni tenuem, quâ tegebantur, pelliculam, nudatæ atque erosæ atrocitatem intolerabilis doloris sævissimam experiuntur: quod summo est argumento Nervorum magis, quam Glandium, naturæ affines esse. Novi equidem Pilis hisce locis Papillas carere; sed neque id in pulposo digitorum apice fit, ut etiam non in volâ manus aut pedis plantâ, quibus tamen locis omnia Papillarum plena. Notavi jam dudum extrema Vasorum sanguiferorum singulis fere plagis corporis quam maximè differre in structurâ, quâ constant. Verùm etiam didici deinde id ipsum quoque in Nervorum obtinere extremis: alias quippe in superficie interiori Palpebrarum deprehendi, rursus in Papillis Mammarum mirè differentes eas, quæ in eminentiori harum parte adsunt; in Linguâ autem mirificè iterum diversas ab iis omnibus, dum & in Cute locatæ iterum longè recedant à specie, quâ præcedentes prodeunt. Observavi namque quibusdam locis corporis tantâ has copiâ haberi, tanquam propinquâ necti vicinitate, atque concinno adeò disponi ordine, ut inter illas spatii vix aliquid intersit, imò ut & extra superficiem

ficiem Cutis emineant, ut jamjam in toto observavi Pene, unde tantæ voluptatis capax, tantoque obnoxia dolori, pars hæc deprehenditur. Illæ autem, quæ profundius immersæ sunt Cuti, videntur inservire huic proposito, ut basin præbeant nascituris Pilis; atque hæc quidem ipsæ numero habentur longè pauciores, neque etiam in conspectum se produnt oculis nostris, nisi prius pilosæ alicujus partis Vascula cuncta materiâ meâ rubrâ omninò repleta sint, ita ut nullus ramulus illorum absque hacce cerâ sit. Id verò jam pridem modò reperi, atque præstiti in Crure humano, quod coram ostendi Viro in Medicis & Botanicis incomparabili Boerhavio. Etenim id mirabile, in hac præparatione omnia extrema Vascula exceperunt hanc materiæ, atque rubescunt, solæ autem illæ Papillæ, ex quibus Pili nascuntur, intactæ remanserunt, atque singulari suo colore nativo albo quam distinctissimè se interstinguunt ab omnibus vicinis ruberrimisque partibus. Quid verò sentiendum sit de Papillis his in Pene, Linguâ, Palpebris, aliisque partibus, postea dicam, quum in hisce investigandis omne locum subcisivum tempus.

VI.

De Corde.

JUre sibi proprio Cor principatum inter cætera viscera sibi vindicare omnes fere autumant; id omninò certum habetur, multa in fabricâ ejusdem necdum satis extricata proflare; meretur itaque ex hac excellentiâ simulque obscuriore structurâ, & proprietatibus aliqua de ipso notari. Haud ita bene Anatomici situm illius, atque naturalem locum Nobis descripserunt. Licet enim in Thorace locatum illud universi asserant, quem tamen ibi obtineat situm, id verò haud ita verè depingunt. Godefridus Bidlo in magno opere Anatomico ita expressit, ac si penderet, apice coni Diaphragma, basi verò Jugulum spectante. Id animalibus, quæ natura prona finxit, commune, nunquam in corpore humano. Scilicet in eo Cor Diaphragmati ita incumbit, ut illa ejus pars, quâ id attingit, quasi incumbentis suo pondere compressa esset, quod nusquam in quadrupedibus pronis obtinet.

Con-

Contra verò in hisce conì speciem figura Cordis æmulatur, quod tamen Cordi humano haud ita verè adscribere fas sit: quum forma hujus multum inde recedat, utpote curtius, atque longè compressius. Princeps inter auctores Andreas Vesalius ita hæc excudenda ut in tabulis suis curavit, ut res ipsa in homine vivente se habet. Si autem te ceperit desiderium cognoscendæ structuræ Cordis, adeas, nec pigebit, quæ, lumen clarum artis, Steno expedit. Quum enim ante Eum substantiam visceris hujus existimarent Parenchymate quodam confici, industriâ accuratissimæ indaginis detexit veram Musculi naturam ibidem adeste; demonstravit autem id ipsum adeò evidenter, ut Hippocratis sententiam firmans Musculorum quidem artificiosissimum pronunciaverit: utique finem habet ubi initium, utrumque ad basin assertum deinde fuerat omnibus receptum, omnem omninò sanguinem, qui per Coronarias Arterias fuerat ipsi Cordi datus, nullâ guttulâ exceptâ, per solam Coronariam Venam Venæ Cavæ reddi, imò & illum, qui lege circulationis ab utrâque Cordis Auriculâ redibat, unicâ etiam hacce reverti viâ. Verum ego postea clarè detexi, atque demonstravi publico, ramos quosdam Venosos ita in Auriculas patere, ut partem Venosi sanguinis exceptum ab Arteriis directo itinere instillarent Auriculæ dextræ, nunquam attactâ Venâ Cavâ, ejusve magno sinu. Sed neque novum minus fuit inventum Clarissimi Vieussens, posteaque Thebesius Eruditissimus, quum invenerant ex ipsâ Cordis substantiâ Venulas aliquas oriri, quæ sanguinem Cordis ab Arteriæ Coronariæ ramis suppeditatum patulis orificiis infunderent ipsi Cordis cavo, absque ullo in sinu Cavæ, Auriculæve cavo, diverticulo. Id ipsum sæpenumero etiam demonstravi. Ipseque Egregius Thebesius satis apertè fatetur, dum dicit: hoc Ruyschius videtur omninò olfecisse. Verum si quem cupido trahit spectandi Vasorum Cordis sanguiferorum decursum, mirabilemque texturam, me visat, exhibebo libens non modò Arterias, quæ per anteriorem Cordis superficiem se expandunt, quantoque illæ numero se exhibeant, sed & eas, quæ per posteriorem ejusdem plagam distribuuntur. Aliquot elapsi sunt jam anni, quando impense lætabar, visâ mihi exili Arteriolâ, quæ posteriorem occupabat Cordis superficiem: erat quippe novi quid, quo reperto delectamur omnes.

Jam

Jam verò, postquam magis hanc artem exercui, magisque demonstro cuilibet avido harum rerum spectabilem interiorum Cordis cavitatem, tot ornatam vasculis ceraceâ repletis materiâ, ut tota ejusdem fabrica merè contexta appareat ex sanguiferis ubique fistulis.

Id verò longè adhuc pulchrius est, quod Lacerti carnei; horumque tendines ipsi præ multitudine vasorum toti rube-
scant: imò verò, quod minus forte suspicari quis vellet, ipsæ illæ Valvulæ, quas dirigendo sanguinis per Cor itineri sagacissima natura dicavit, eâdem hâc arte pulchrâ vasculorum distentorum hâcce materiâ specie splendent, fulgentque.

Observes autem, Clarissime Lector, me ita injectu materiæ hujus ceraceæ replevisse Cordis vasa, ut, ubi illa pervenit ad extremitates omnium ultimas, tomento, aranearumque filamentis, tenuiores, vasculis egressa quasi effundatur, atque roris instar se expandat super molliusculas carneæ Cordis substantiæ fibras, easque rubicundissimo sanguinis colore tingat. Certusque crediderim id negotii eodem planè modo ita in vivo perfici homine, ut arte meâ in cadavere efficio: si enim sanguis suis ubique vasis coërcitus, rectoque ex Arteriis in Venas itinere transfunderetur, absque ullâ sui effusione, non posset tum nutrimentum partibus corporis nostri adferre. Denique in hisce, quæ ita præparavi, Cordibus humanis, oculis liquidò objicere queo, Vasa sanguinis, quæ transeunt per ipsa vasa sanguinea alia, ita ut & hæc ipsa per priora nutririque queant: quin etiam diversas directiones, quibus distincta hæc vasa porriguntur, dum per interiorem, exterioremque Cordis superficiem transeunt.

VII.

De Vomitu insolito.

ANimalia quam plurima nasci, vivere, vegere, generare
rursus prolem, inter alia quædam viventia animantia à
seculis prioribus jam observatum fuit; dum interim sapientis-
simi Philosophorum vix audeant de modo oriundi certi quid
proponere vel hodie. Neque est, ut quis putet solos Vermes,

C

Lum-

Lumbricosve, intra homines gigni: vix credas quot species diversas casus quandoque obtulerit, vel sedula indagatio invenerit. Cupisne cognoscere, adeas, nec poenitebit laboris, quæ Diaria Eruditorum Gallica, Acta Philosophica Britannica, Lipsiensia Commentaria, Academiae Leopoldinae Ephemerides, exhibent, legas Diligentissimum observatorum collectorum Schenkium.

Vah quam mira reperies, quam incredibilia spectabis! dignissima interim est, & hæc historiae naturalis pars, quæ excolatur, perficiaturque. Ut symbolam dem, revoco huc, rarissimum sanè animal, quod jam in Thesauro meo Anatomico ix. icone ad vivum ducta expressi. Ad quadrupedum pertinet genus ob numerum pedum, caudamque gerit, imò caput, & os, maximè autem Umbilicalis Funiculus ei cohærens raritatem rei augment præ cæteris; integrum sic condivi, ut in plurimos durare annos porro queat, atque spectari ab iis, quos trahit voluptas talis contemplationis. Aliud interim planè jam demum oblatum mihi possideo, quod certè limacem satis scitè refert: nonne oculi bini, forma, & magnitudo, ejusdem id docent? ut judicare queas ipse, en, sic Tibi afferro, ut peritus pictor naturam ipsam ejus figurâ exhibuit. Illud verò ipsum puella quatuordecim nata annos, una cum copioso evomuit cruore hisce ipsis diebus. Vegetum quum adhuc esset dono mihi dedit puellæ Parens, simulque adseveravit, aliquo illud à tempore vomitus supervixisse spatio, veroque aliquandiu motu semet exercuisse.

Id autem facilè credes imprimis esse commemorandum, quod in corpore humano Vermes generentur tam diversâ formâ discrepantes inter se, ita tamen differentes ab omnibus aliis in naturâ rerum unquam repertis, ut nusquam iis similem illum conspiciere detur extra corpus hominis, interim horum nonnulli in plurimarum exporriguntur ulnarum longitudinem. Hos igitur natos fuisse in eodem corpore valdè proclive est cogitare. Neque nimis probabilis videri posset forte sententia Eorum, qui ex deglutitis alium animantium ovulis productos fuisse putant, de quibus sermo fuit, vermes.

Ille interim, quem rejectum à puellâ modò descripsi, prodiit demum ex illâ, postquam longo temporis spatio fuerat valetudinaria, semper de gravitate Ventriculi conquesta prius, nunquam sanitate fruens perfectâ. Et

Et equidem verum credulitate multorum absurdissima quæque pro veris obtrusa sæpenumerò haberi & ficta, sed tamen pariter certâ fide constat prodigiis quam simillima quotidie observari, inter quæ & animalculum illud recensendum existimo, quod colore & albo & nigro variegatum vitali motu se cognoscendum præbuit.

Magis adhuc admirationem excitat contemplatio illius animalis in homine geniti, quod in Thesauro Anatom. ix. delineatum in meo Gazophylacio spectandum prostat: quia præditum est Funiculo simili ac est Umbilicalis, quin etiam latuerat in quodam corpore non admodum dissimili à naturâ Athetomatis, quod vice Placentæ fungi videbatur, inspectio veritatem rei docet, atque testimonia ibidem annexa confirmant.

Neque interim sentiendum erit, animal illud, de quo ut prius dixeram, à puellâ deglutitum intravisse in corpus, ut forte quis arbitraretur: erat enim vivens atque vegetum, neque reptatu instar limacis se movebat, sed conatu sursum, deorsumque, exercito: evomuerat etiam cruorem prius atque simul, præterea adversâ dudum cum valetudine fuerat conflictata. Neque videtur vivens in Ventriculo permanere potuisse, sed dudum mortuum, ut in plerisque advertimus animalculis, pisciculisve, qui, vivi ubi deglutiuntur, brevi moriuntur postea in hospitio vitæ sustinendæ inepto.

Cerno quidem, objici hic posse dogma hodie cunctis inconcussum habitum, de ortu omnium animalium ex ovo: verum hoc tempore id non attingo, nimis enim à meo me averteret proposito. Tu, quisquis hæc amas utilissimum tractatum perlege, quem de Vermibus conscriptum nobis dedit Expertissimus Dr. Nicolaus Andrii gallico sermone. Invenies ibi Pag. 19. Sententiam Viri esse, Vermes morbum esse corpori nostro congenitum, ipsaque, unde tandem prodeunt Vermes, Ova in nobis generari simul cum reliquis corporis nostri partibus, quæ tandem præfinito tempore fota excludant suos foetus ita, ut aliæ corporis partes humores producant quosdam ante non apparentes, aut & partes quasdam solidas. Ego etenim opinioni huic meum facile apponerem calculum, quia hætenus nullam invenio, quæ ita sit ipsi veritati consentanea. Quod si probabilem magis quis norit, rogandus erit, eam ut communicare velit.

VIII.

De Monstris.

UT prodigiosa est naturæ foetura in gignendis animalculis tam variis, ita quoque varia sæpenumero deprehenditur in mutandâ partium fabricâ, dum abire videtur à fine suo, quem ipsa sibi præscripsisse visa fuit.

I^o. Inter illa primo quidem loco ordinandos puto tres diversos foetus humanos, qui nati sunt sine Cerebro, neque ullâ gaudent cavitate in Capite penitus osseo. Horum ego binos in sceleta construxi (tertium autem in liquore meo balsamico conservo integrum) ita, ut Nobilissimus Kerkringius in suâ eum Osteogeniâ Pag. 59. icone exactè ad vivum depinxit.

II°. Deinde satis & mirabile est, hisce adflare sceleton, cujus dextra manus atque pes dexter, digitis numerosioribus more naturæ consueto donantur: sinistri verò lateris manus atque pes iisdem abundant quoque, etenim dextra manus septem digitos, pes dexter octo possidet; sex habet sinistra cum duabus appendiculis, novem integris superbit digitis pes lævus. Vid. Pag. 55. Osteogeniæ Kerkringii, qui & ejus picturam verè dedit, itaque

*Est modus in rebus, nec semper copia didat:
Prodiga naturæ dona vel ipsa nocent.*

III°. Foetum etiam humanum cum binis natum capitibus inter mea reposita conservo. emi illum, sed dolui, quod qui primi eum possederant minus periti eorum, quæ ad conservanda hujusmodi rara requiruntur, male eundem condiverint, unde durus jam & omninò niger apparet.

IV°. In ove duos deprehensos Lienes, vario sitos loco, ostendo conditos.

V^o. In eodem animali quondam Hepar inventum est, in quo quinque prostabant Vesiculæ fellis. Examinaui oblatum, atque repudiavi tum, quum enormis pretii exactione deterrerer.

VI°.

- VI°. Clarissimus Johannes Jacobus Rau, Professor in Academia Lugduno-Batavâ Celeberrimus in Osteologicis, Myologiâ, & Lithotomiâ versatissimus, quondam demonstravit nobis Arteriam ex arcuato flexu Aortæ oriundam; quem postea & ipse casum reperi, atque adhuc unicuique exhibere videndum possum.
- VII°. Frequentissimè maximâ cum diligentia perscrutanti mirabilem membri masculi fabricam, contigit semel mihi invenire duo diversa, satis fortia involucra, totum corpus Penis humani ambientia atque coërcentia. Illud ego ipsum descripsi in Thesauro Anatom. tanquam consuetum naturæ, sed quum de industriâ in plurimis perlustratis postea non ita invenerim, petit veritatis sincerus amor, ut jam moneam plerumque unum modò tale integumentum, rarissimè duplex, adesse.
- VIII°. Binos foetus humanos à multis jam annis asservo in balsamo, qui per abdomen inter se concreverunt.
- IX°. Suillos etiam binos in Uterino hospitio concretos possideo.
- X^o. Quin & alium, fere bimestrem habeo foetum humanum, ejus tam superiores, quam inferiores artus, mirè tortuosi conspiciuntur.
- XI°. In alio itidem bimestri foetu Labium superius fissum miraris.
- XII°. Sed horrebis fere, si videris alium in musæo meo foetum humanum, cui supra Nasum appendicula est adnata instar Colis masculi.
- XIII°. Ovis autem Caput exhibeo conditum, cui os deest, dum Oculi situm perversum obtinent.
- XIV°. Sed vitulum Capite privatum toto, dum una modò Auricula supra Truncum, loco Capitis promineret.
- XV°. Multâ sedulitate perscrutabar sæpe oves quam plurimas, quibus dederat natura Pedes ultra consuetum numerum, eminentes ex nucha. Nihil verò in omnibus his magis mihi visum mirabile, quam pedes hi omni semper essent Musculo destituti, illorum verò deficientium vice pinguedine erant obsiti quam plurimâ.
- XVI°. In alio mei Armarii angulo spectro portionem Placentæ Uterinæ humanæ, instructam suo Umbilicali fune; sed, mirum!

rum! pendet ab eâ foetus humani crus, cum Pede extremo, tribusque digitis.

XVII°. Plurimos etiam ibidem adspicio foetus humanos, quorum Genitalia mirifice deformia, ut & quibus hoc vel illud abest membrum aut superest.

XVIII°. Interim tam varios perscrutatus toties nunquam inveni Hermaphroditum verum: tamen plurimos fabulosa quæque de eo referre ubique experior. Quoscumque de hoc genere explorare mihi contigit, deprehendi Pseudo-hermaphroditos appellandos, semper enim in his Clitoridis caput, extra pudenda propendens, mentiebatur Glandem virilis membri, id verò quoties & in brutis adverti? certè dudum ex Genitalibus ovinis exemplum exhibui tale in Thesauro Anatom.

IX.

De raro Renum vitio.

Renes mirè variatâ figurâ conspiciuntur ab iis, qui attento lustrant oculo animalium diversorum corpora; rem cum fide descripserunt plurimi, quos inter in Zoötomia peritissimi eminent *Severinus & Duvernejus*, ille in Zoötomia suâ, hic in descriptione Anatomica brutorum. Boves, Ursi, Glîres, Erinacei, Testudines, Aves, Renes possident superficie inæquali constructos, ut Malpighius in Tractatu de Renibus dudum accuratione illi propriâ optimè docuit, idemque in posthumis evidentius probavit. Neque ignorarunt Veteres idem illud inveniri etiam in Renibus humanorum foetuum, quibus semper Renes ita fabrefactos observaverunt. Sed in adulto hominis corpore semper fere sunt politâ superficie, æquabili, & glabrâ. Attamen in his quoque interdum, licet ætatis jam adeptis apicem, talis inæqualis, atque ex variis quasi partibus coalescens, Renum facies videtur. Vid. Malpigh. in posthum. pag. 35. Epistol. ad Spon. r. memorabile autem est id, quod bis jam mihi fas fuit observare: scilicet Renes adultorum, ubi facti sunt ut in foetibus, non modò exhibere ludentis quasi naturæ errorem, imò verò morbos excitare quam atro-

atrocissimos, atque post cruciatus sævos tandem & lethales. Primum rei autem mihi inauditæ exemplum dedit matura Virgo, quæ in Amstelodamensi degebat Orphanotrophio. Misera hæc à longo jam tempore exquisitis adeò, & intolerabilibus torquebatur doloribus circa regionem Renum, ut ineffabile sit. Accedebant ad accessiones crudelissimorum paroxysmorum mictus sanguinei sæpe redeuntés. Offerebatur quidem in levamen, quid ars invenire poterat consilii & remedii. Sed proderat nihil! Igitur omni destituta ope, penitusque confecta excruciationibus in solâ morte lenimen reperit, avidoque causæ mihi cadaver inspiciendum exhibuit. Quid verò hic exspectares mi Lector? credo id ipsum, quod nos omnes lapidem scilicet in Renibus asperum atque hispidum. Nos verò inciso cadavere hujus nihil, ne arenulas quidem, invenimus: sed erat huic utriusque Renis superficies inæqualis omninò, & repræsentabat faciem ex multis particulis durioribus coagmentatum. Postea, quum semper mecum mirari casum hunc pergeret animus, alium novî Virum adultum, luctabatur miserimus hic cum dolore lumbari intolerabili, sæpenumerò redeunte: semperque acutius infestante, unâ cum copiosissimi sanguinis mictu. Medici ad arduum casum implorabantur plurimi, omnes hi tractare morbum ut à calculo Renes obdente aspero, omnes sic censuere, hos inter & ego ipse fui cum filio meo. Neque juverunt interim ægrum omnia, quæ Medicorum ex præscripto promptus hausit, remedia. Sed parifato victus moritur. Inspeimus simul cadaver, atque invenimus exquisitè eandem Renum structuram, ut in illâ puellâ, sine calculo ullo vel sabulo. Genuino hoc miserandi morbi exemplo didici calamitosam humani generis conditionem, causasque malorum imperscrutabiles sæpe & omninò insanabiles, licet cognoscerentur. Quæ verò in hac re sit causa symptomatum Physica, Tu inquire, Medice! forte reperiēs, licet lateat, neque Te forsitan medendi fugiet methodus, si modò miri accidentis ratio Te non fefellerit. Felix, si inveneris! Laudandus, si inquisiveris!

X.

*De pulchrâ curatione morbi Oesophagici semper
pro incurabili habiti.*

INter omnes corporis partes, quæ infestantur morbis difficillimæ curationis, haud infimum locum occupant, imò familiam ducunt illæ, per quas necessaria corpori ingeruntur, aut superflua foras eliminantur. Inter illas ad incudem revocabo Oesophagi affectum, quo deglutitio depravatur, & tandem non rarò aboletur, ita ut in tali statu moriendum sit ægro. Deglutitio frequentissimè quidem impeditur propter Tonsillas inflammatas, & tumefactas; enim verò de hoc affectu hic non loquor, qui curatu facilis, neque etiam de Angina, multò minus, de rebus deglutitis, puta aciculis &c. quibus adde Atoniam vel Paralyfin fibrarum musculosarum Oesophagi, sed verò de Oesophagi angustatione profundius sitâ, forsan à tumore quodam, vel contractione orta, cujus discretio facilis est à cæteris supradictis, nam spongiâ balænæ affixâ, oleoque saturatâ, introductionem in Stomachum prorsus impedit: si autem affectus consistat in Paralyfi fibrarum musculosarum Oesophagi, spongia facile admittetur, à tumore in vel à latere Gulæ suborto, illud digitis extrinsecus sentiri, & explorari potest. Præterea in Angina affectus cito oritur, & brevi cursum absolvit, respirandi difficultas summa, febris, lingua sicca in propatulo sunt, & si paucis post horis non curantur, & morbus remediis sit superior, homines subito è medio tolluntur.

Ut de hâc parte corporis pauca hæc inter mea animadversaria inferere voluerim, occasionem mihi dedit Vir Amplissimus, & in arte Medicâ, & Chirurgicâ Expertissimus D. Johannes Mennes, Physicus & Consul Civitatis Hulsti, qui me in consilium vocavit super hâc re, & quid faciendum in hoc affectu, an ptialismus instituendus esset, nec ne? cum autem calculum apposuissem, nec alienus essem ab hoc auxilio tentando, convenit quoque Industrissimum, & in Arte Medicâ Versatissimum Professore Boerhaviu, & alios, quibus in consilium vocatis, instituit curam, felicissimo cum successu;
ita-

itaque ab illo petii, ut mihi communicare vellet, quid singulis diebus exhibuerat, quidque de die in diem observaverat, id quod fecit, & hoc L. B. in commune bonum communicare volui, vide sis relationem integram, & sinceram, ita se habet ut Ipse ad me conscriptam dedit, ne verbulo mutato.

*Clarissime Vir, Decus Batavorum in Anatomicis
Excellentissimum.*

FAvente summo Numinis Flamine, multa ex alto Democratis puteo eruta sunt abscondita, tum rariora, tum inaudita, in quibus eruendis indefessus sexagenarius tuus labor, benedictâ manu, palmam omnibus, Clarissime Vir, me judice, in palæstrâ hujus studii militantibus præripuit laureatam; Quo per omnes Germaniæ, Italiæque oras, laurea indefessi & exantlati laboris ac perennis encomii suspensa est, quo omnes è Galliâ advenæ, quo ex Angliâ novitatis cupidi, quasi ad aram vestræ scientiæ, à die in diem catervatim, summâ cum admiratione sollicitantur. Quo novitatis ac desiderii pruritu, diu anxie correpto, occasio ad scopum monstravit viam, cum literis repetitis vocarer, desiderio flagranti, à Domino quodam Groningæ Thesaurario, ut manus medelasque adhiberem statui ejus morbifico deplorato. Casus positivus morbi cum videretur mihi rarissimus, cum appulerim Amstelodamum, Consilium institui medicum, Celebriorumque Chirurgorum, aperui Tibi quoque Clarissimo casum, detexi susceptam methodi Curam, interrogando, an aliam nosceres eripiendi ac salvandi viam, in salutem proximi, in ipsam artis communis laudem mihi benignè ac candidè patefaceres, agnovisti notatâ manu casum rarissimum, chyrographâ obsignasti conamen instituti mei respectu partis affectæ, respectu causæ procatharticæ, ac curæ ipsius absolvendæ. Quâ medendi methodo noster præpositus æger non tantum à morbo, sed etiam à symptomatibus est liberatus, summo Triunius adjutorio; Qualem medendi successum in itinere redux Vestro patefeci desiderio, ulterius debitor promissi sum factus dati, ut totam vobis quasi stylo delinearem institutam ac peractam Curam,

D

dia-

diariumque explicarem notatum, fortunatosque exhibitæ medicinae successus, tum ut enodarem symptomata, tempore Curæ incidentia. Fateor me ad hunc usque diem fuisse debitorem promissi dati; verum fonticæ rationes locum cum faciant excusationis, impeditus tum fui curâ multorum sub manu decumbentium, tum officio Consulatus hujus urbis, usque ad hunc diem, ubi remissio obruti laboris me suadet persolvere debitum. Casus igitur vestræ observantiæ propositus fuit sequens.

Casus.

Vir triginta annorum natus, genere & prosapia clarus antea tres corripiebatur annos, tum obstructione Glandularum, quæ Tonsillæ dictæ, tum relaxatione Uvulæ, tum inflammatione faucium, tum hæmorrhoidum cæcarum doloribus, tum earum fluxu notabili, quæ symptomata quidem diligentia Medicorum, medelisque appropriatis depellebantur; Verum continua renovantium caterva symptomatum, uti Tussis ferina, Hæmorrhoides, Catharri suffocativi natales non tantum producebant prodigiosiores, verum secum ducentes summam æsophagi coarctationem circa quintam & sextam Colli vertebra, à die in diem accrescendo deglutitionem impredientem, usque eò, ut nisi summâ cum molestiâ, summo deglutitionis conamine, solum modo fluida, attamen anxie, assumere potuerit nutrimenta, continuo in pejus vergentem; Ob metum diurnum suffocationis, esurino ac jejuno ventriculo, promptas ac auxiliatrices lachrymabundus petit manus medicas.

Pars Affecta.

Partem affectam existimabam & ponebam latitare in tunica glandulosa æsophagi aliisque faucium gutturisque glandulis, præprimis circa quintam aut sextam colli vertebra, ubi tres illæ notabiles glandulæ, mecum à Domino Verheyen observatæ, ac destinatæ ad humectandam in deglutitione gulam; ad hæc quoque symptomaticè tunica musculosa fore affectata.

Diagnosis.

Diagnosin enodare non necessario judicabam, cum signa partem affectam denotantia in propatulo essent.

Pro-

Prognosis.

Ex praxi notum, hic casus non tantum in curatione gravissimus, sed omnino desperatus ac conclamatus, propter viam ad sumendum debitum nutrimentum, medicaminave occlusam; ad hæc, ubi omnis Chirurgiæ operatio hic nimis curta, vanæ ac planè manca.

Causa.

Causam procatharticam, examinatis examinandis, ponebam in dispositione scorbuticâ, (sapienti sat est,) in fero acri, quale serum scimus à sanguine sequestrari per glandulas totius corporis machinæ, ut quoque hisce supra nominatis ac in gulâ sive œsophago, fungositate ad molem & coarctationem excretis.

Cura.

Curam ore pleno statuebam, examinatis examinandis periculosam planeque ancipitem; verum quoniam melius est adhibere dubiosam quam patientem deplorandum inevitabiliter & miserrimè committere sepulchro ac dimittere cymbæ Charontis frangiferæ, & ultimum remedium cum sit tutissimum; Tum ponebam à praxi doctus multiplici, unam eripiendi ac salvandi methodum, consistentem in debito & accurato ptyalismo in principio, & postea levi lentâ salivatione; Hæc peractâ sudoriferis ex mineralibus propinatis, balneisque associatis; Et post hæc internè instrumentis debitis ad partem affectam applicatis; ad quæ conducunt deobturantia, consumentia & consolidantia.

Approbatio.

Nos infra scripti artis scientiæque periti, ad casum propositum in Consilium vocati, examinis lance casum supra propositum trutinavimus, methodum à peritissimo Viro Johanne Mennes, Doctore Celeberrimo, curandi unicam propositam hisce agnoscimus, institutum tanquam unicum ac salutare pronuntiamus remedium.

Hæc inter nonnullos Vestra, Excellentissime Vir, fuit ap-

probatio. Itinere absoluto suscepto, visitavi Groningæ nostrum ægrum, qui desiderio adventus mei emaciatus, extensis brachiis lachrymabundus excipiebat me sospitorem, die Aprilis secundo, illicò tentavi æsophagum spinâ balenæ, cujus extremitas exornata fuit spongiâ, oleo oblinîtâ, quo tentamine persentiebam circa quintam aut sextam colli vertebram, obstaculum tale impermeabile, ut descendere nequirem ad ulteriorem descensum, quo scrutinio talem circularem percepi coarctationem, ut ne quidem apice spongiæ permeare possem. Post duas horas propinavi jusculum limpidius, quod sumere, etiamsi cochleatim, non poterat, nisi summo deglutitionis conamine, imò ut sex vel septem deglutitionis probamina ac tentamina facere necesse esset, summâ cum tumefactione ac rubore faciei. Circa guttura, faucesque omnes inveni partes solidas, naturales, nisi ut Tonsor quidam relaxatam decurtaverat forfice Uvulam, quam inveni nunc nodosam, Tonsillæ erant inflammatae, neque notabiliter tumefactæ, sed induratae; inveni ægrum melancholicum, emaciatum, colore pallidior ac planè lurido, quo non tantum turbabatur facies, sed rugæ faciei incrementum turpitudinis ac deformositatis majus dabant. Examinavi sedulò vitæ ante actæ genus ac diætæ an unquam inciderit in Veneris lascivæ scyllam, aut Bacchi Charibdim, sanctè mihi confessionem dabat, nunquam aliqua Veneris notâ aut stigmate correptum fuisse, imò nunquam in palæstrâ Veneris lusisse, nisi cum sanâ ante annum nunc nupta. Hisce pro Medici necessitate examinatis, gressum ulterioris examinis extendi, quæ & quanta adhibita fuerint pro diversa Medicorum intentione medicamina, percepi nostrum ægrum omnibus Medicorum & Chirurgorum conatibus instar mactandæ Ovis placidè se submisisse; inter qualia curandi ac applicati conamina, aliquod junioris Medici inveni inauditum, quod narratum spero Vobis non fore ingratum. Noster æger instar desperabundi relictus, tum à Medicis, tum à Chirurgis, omnia ab agyrtis & anilibus consiliis venalia proposita, ac verborum popinâ prolata, applicabat, sine ullo reconvalescentiæ successu, contigit ut Novelletus in medicina Tyro, jam jam Doctorandus, ac Academicis studiis tumidus, rumorem civitatis spargeret, sese infallibiliter nostrum ægrum curaturum, si modo patiens huic fidem daret. Qua promissionis

fionis securitate datâ accessit ægro nostro, fecit ac appaïcavit turundam grandiore latitudine aperturæ æsophagi, longitudine spithami, quam oblitam intrudebat unguento quodam, quæ turunda fræno alligata erat auribus, ne descenderet in ventriculum, in qua tristi positurâ noster æger, noster patiens instar omnium patientissimus, per quatuordecim dies ac noctes gemebundus instar summi captivi detentus, sine ullâ de hac poenâ, requie aut remissione, nisi ut sumeret summâ cum anxietate jusculum limpidum; per nares respirationi tantum via erat patula, interim vana hujus Academici Candidati erant instituta risu ac cachinnis persolvenda. Ad hæc legi omnes ab ægro nostro sollicitas Doctorum expertorumque consultationes, inveni, perlegi ac percepi, unam à Domino Boerhaven Lugduni Professore transmissam, ad scopum curationis nostrum tendentem ac collimantem; hac Consultatione, cum vestra conjunctâ stipatâ, divino destinatam ac propositam adjutorio incepi curam, nempe primò correctis corrigendis, per ptyalismum hoc peracto, per plenam salivationem: Quâ absolutâ, gulæ coarctatio non tantum deleta, sed totum æsophagi obstaculum depulsum est, ut ante nominato ac dicto instrumeto non tantum liberrimè, sed sine minimo incommodo aut obstaculo ad ipsum descendere poturim Ventriculi Orificium. Quamvis omnia secundum veras medicinæ regulas instituta, quamvis ex voto & probamine omnia successerint, ut nullum in deglutitione amplius obstaculum, attamen noster æger consuetudine mali ac susceptis præjudiciis ita obsessus, ut nollet credere absolutam esse curam, obstaculum, ac remoram esse planè remotam, quare à die in diem spinâ Balenæ, spongiâ exornatâ, usque ad orificium ventriculi plenarium tentamen interim confessorium dedi, tam ad tollenda mali relictæ præjudicia, quam ut conceptas ac meticulosas deponeret cogitationes, undè quidem certior factus, verum solida in principio non ausus sumere nutrimenta præ metu suffocationis imaginariæ. Quare præscripsi illius loci commune aliquod pulmentum, quod præparatur è farinâ secalinâ & aquâ fontana diu concoquendo, vulgò *roggen doljes*, illic dicitur optimi nutrimenti, facilisque concoctionis, de quo pulmento, bis, tum ter de die, cum lacte fumebat non tantum scutellam unius pintæ plenam, verum, ut dicitur, *een goede Spoel-comme volen*

een Spoel-comme melk. Quibus deglutitis, gavifus ille non tantum, sed ego summopere, usque dum, ut fumeret solida cujuscunque generis nutrimenta infarcienda, donec malo depulso, præjudiciis deletis se curatum esse affirmabat. Quam perfectam curam; vestro non tantum dignam ingenio, judicavi transmittendam; verum ut solverem promissi mei pensum, in tesseram nostræ amicitiae noviter contractæ, adjungo accuratum tractatæ curæ Diarium, conditione petitoriâ, si qua vobis talia in Curâ medicâ sint rariora occurrentia, æquali manu benignâ mihi velitis concedere, tum ad stabilimentum nostræ communis scientiæ, quam in salutem pretiosam proximorum. In quam fidem & amicitiae spem permanfurus, qui sum indefessus, Clarissime Vir,

Vestrae Observantiae

Addictissimus

Hulst die 19. Octob.
1716.

JOHANNES MENNES
Physicus & Consul Urbis.

Diarium

Diarium Curæ habitæ.

ANte meum adventum, transmissi præscriptionem alicujus decocti, quo usu, humorum correctio, pro intentione absoluta est, præparatis præparandis, quoad patientem, quoad locum: Incepi curam adjuvatrice Dei dextra, summoque Numinis flamine.

1716.

April.

6. Exhibui Mercuriale purgans, quo sex levissimas pro mea intentione habuit sedes, levamine desiderato.

Circa vesperam propinavi sudoriferum ex mineralibus, id est, Antimoniatis & mercurialibus propinatum, effectu desiderato, ut per totam maduerit noctem sudore debito.

7. Exhibui alicujus præparati gr. V. E. connubio mercurii & antimonii, effectu, ut multum viscidæ per vomitum ejecerit materiæ, & duas habuerit sedes, sine aliquo turbido conamine aut dolore.

Circa Vesperam repetitam prædicti compositi exhibui Dosis, quâ tres habuit sedes.

8. Exhibui gr. V. quibus secutæ sunt quatuor sedes dolore ac ardore aliquo intestini recti, æque in collo vesicæ.

Circa Vesperam repetitâ exhibitâ dosi, subsequutus est tenesmus, verum ejectione viscidæ materiæ perquam acerrimæ.

9. Manè non tantum rei speculator fui, quoniam persentiebam oris foetorem fragrantissimum. Verum

Circa Vesperam exhibui gr. V. sine ullâ materiæ ejectione, aut per sedes, aut per vomitum, sed patiens totam urinæ plenam reddidit matulam particulis acrioribus salinosis scintillantibus, foetore fragrantissimo ac hircino, colore rubicundo, quibus ejectis circa noctem subsequutus est ptyalismus.

10. Dedi gr. V. subsequutus est vomitus ejectione multum viscidæ materiæ, sine sede, sed odore fragrantissimo, cum magnâ Urinæ quantitate ut antea.

II. Exhi-

11. Exhibui gr. X. quoniam salivatio in æquilibrio quasi staret, cum summâ circa partem affectam coarctatione, suffocationis metu, propter viscidam materiam ad motum difficiliorem illic stagnantem, quoniam limpida tantum eliminabatur materia.
12. Omni metu depulso, salivatio incipiebat, omisi igitur internè medicamina: Externè applicabam quæ erant conducibilia, ad attenuanda viscida incidenda, dissolvenda, ac aperienda. Interim patiens in loco detinebatur admodum calido, ut semper sudores sentiret debitos. Quo die inconceptibilem viscidam ac tenacissimam per salivationem ejecit materiam, odore fragrantissimam, apud artis-filios pituitam albam dictam, interim sine ullo incidente symptomate aut sede.
13. Tantum speculator fui, quoniam omnia ex voto succedebant.
14. Remanente viscida materiâ, coactus fui exhibere gr. V. pro incitamento, sine vomitu, sine sede, sine urinâ, sed cum sudore & viscidæ materiæ debitâ salivatione.
15. Repetitam exhibui dosin gr. VI, cum successu debitæ salivationis, sine sede, sine vomitu, sed cum sudore ac urinâ turbulentâ.
16. Speculator fui, sine vomitu, sine sede, sed cum sudore & urinâ turbidâ.
17. Speculator fui, nulla fuit sedes, nullus vomitus, aut urina, sed sudor fuit debitus, salivatio ex voto.
18. Speculator fui, salivatio ex voto, sudor debitus, urina nulla, sine sede & vomitu.
19. Speculator fui, quoniam omnia ex voto uti antea, odor autem qui fragrantissimus nunc mutabatur, factus depuratus ac limpidior totâ materiâ eliminatâ.
20. Speculator fui, sine vomitu, sine sede, sine ullo symptomate; salivatio non tantum ex voto; verùm urina, quæ aut antea turbida, nunc clarior, ac odore violaceo induta reddebatur, boni ominis.
21. Ad majorem Intentionis securitatem instar Canis Venatici exhibui gr. IV. ad ruspandum an aliquid in his aut illis latibulis latitaret; mali. Effectu mirabundo; nam subsecuta est urina clara, debito ac naturali odore ac colore

colore per salivationem emissa tantum limpidissima materia sine foetore ullo aut odore, nunc, ubi per totum salivationis curriculum nullum habuerit somnum, placidè dormivit, quasi somno sepultus per totam noctem: manè expergefactus hilari refocillatoque animo, esurino stomacho salutavit accedentes.

22. Speculator fui omnium ad melius.
23. Iterum pro Indagatore dedi gr. III; undè certior factus omne malum planè esse eliminatum, saliva limpida, urina debita, sine ullo odore manifesto, quare
24. Exhibui præscriptum Emollientis Enematis, quoniam per totum salivationis curriculum, nihil excrementi per alvum deposuerat, interim sine successu prospero. Quare
25. Infusionem dedi laxantem, quâ laxam accepit alvum satisfactoriam, sine ullo dolore aut gravamine.
26. Ad majorem securitatem iterum dedi gr. IV, sine ullo alio effectû, nisi ut excitaret sudorem debitum, quo gavissus malam eliminatam esse materiam.
27. Per totam benè dormivit noctem, juscûla jejuno cepit ventriculo; igitur pro illiniendo collo præscripsi sequens Linimentum. \mathfrak{R} . Ung. pomati \mathfrak{z} ss. ol. succini albi \mathfrak{z} ij. Lavendulæ \mathfrak{z} ss Nuc. Mosch. exp. \mathfrak{z} j. ol. spicæ Nard. Indic. \mathfrak{z} j. F. Linimentum. Externè ad focum collum obliniendum.
28. Exhibui purgans debito successu.
29. Exhibui Laxativum cum successu ad restituendum pedetentim motum peristalticum.
30. Præscripsi pulmentum antea nominatum.

Mayo.

1. Quoniam alvus constricta, iterum præscripsi purgans ut antea, nullo cum successu, quare enema cum successu institutum est.
2. Institui Curam Lacteam per octiduum.

Tum porrò per decocta, ac balnea sicca appuli ad scopum curæ præpositum.

12. Spongiâ, spinâ Balenæ exornatâ tentamen circa æsophagi obstaculum institui, descensum sine ullâ remorâ feci ad ipsum ventriculi orificium, quotidie oleo quodam

illinità repetitionem peregi; Undè certior factus curam Dei gratià absolutam esse, quare sanus ad hoc usque tempus noster antea deplorabundus à me relictus est patiens; de Quo, literis heri acceptis, certior factus sum.

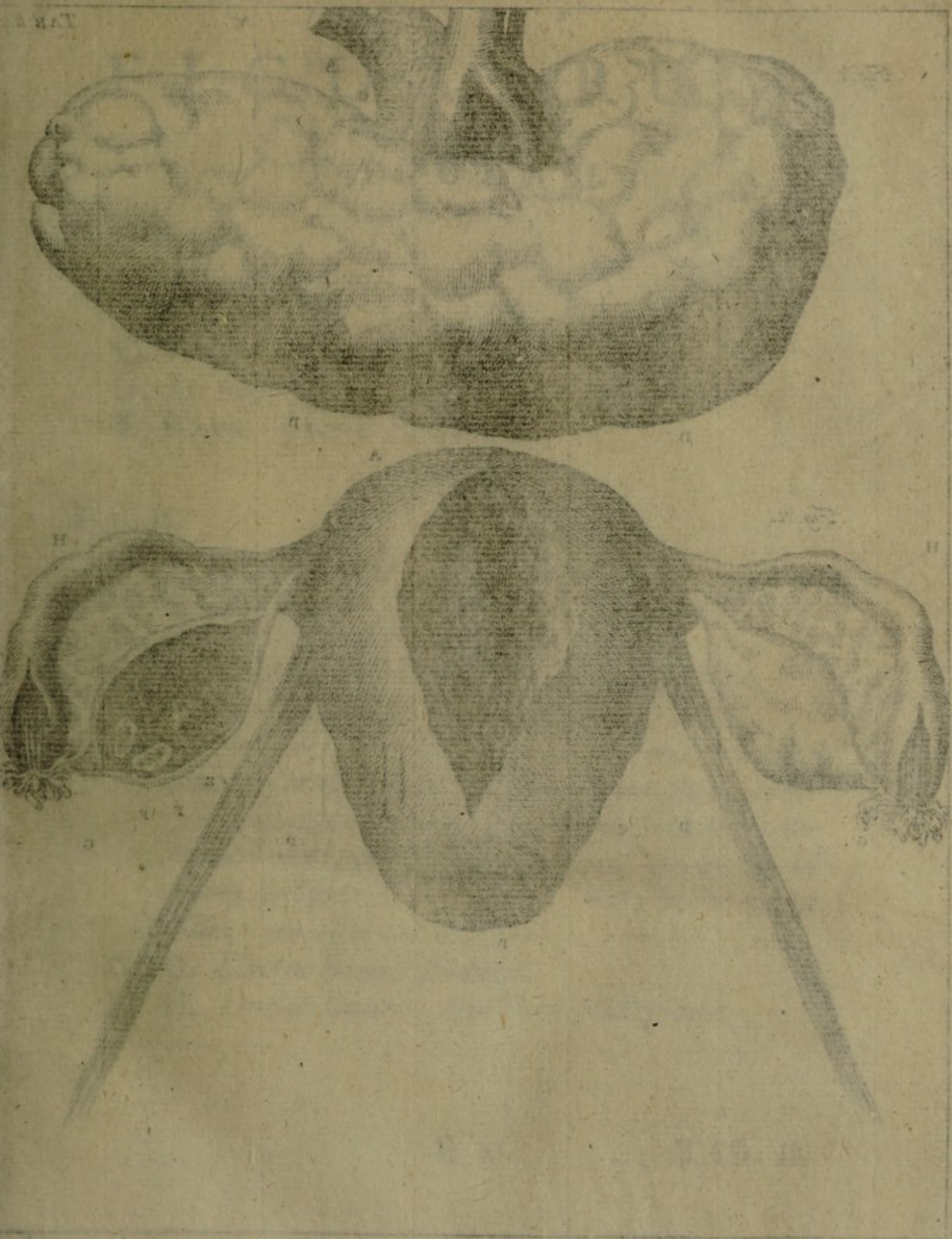

Fig. I.

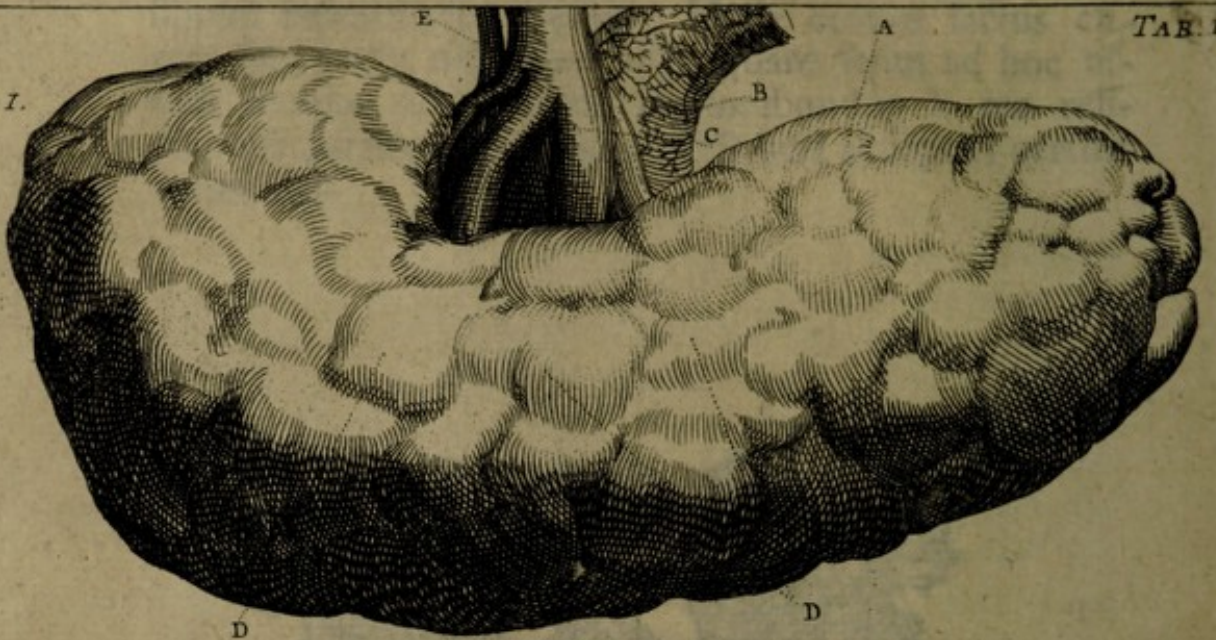

Fig. II.

EXPLICATIO FIGURARUM.

TABULA I.

Fig. I.

- A. *Ren Humanus.*
- B. *Pelvis.*
- C. *Vena Renalis.*
- D. D. *Superficies Renis inæqualis.*
- E. *Ramus Arteriæ Renalis.*

Fig. II.

- A. *Uterus mulieris gravida.*
- B. *Os Uteri.*
- C. *Apertura cultro facta.*
- D. D. *Ligamenta teretia, rotunda vulgò dicta.*
- E. *Ova non foecundata.*
- F. F. *Ovarium cultro apertum, ut Ovum foecundatum in conspectum veniret: hujus facies exterior albicans, Calyx nuncupatur Graafio, interior verò, seu contentum coloris est cinerei, id quod sculptor studio nigrum fecit, ut à calyce diversum esset colore.*
- G. G. *Ductus Ovarii fimbriæ.*
- H. H. *Ductus Ovarii, seu Tubæ Fallopiæ.*

TABULA II.

Fig. I.

- A. A. *Dextri Ventriculi Cordis in planum expansi facies interior, ex juvene.*
- B. *Vascula sanguinea tenuissima repleta ceraceâ materiâ rubrâ, quæ tanto sunt numero, uti dicta facies videatur ex meris Vasculis sanguineis constituta.*

Fig. II.

- A. *Sinistri Ventriculi Cordis in planum expansi facies interior.*
- B. B. *Vascula sanguinea, quæ non solum per carneam substantiam, verum etiam Chordas, Valvulas, & Lacertarum tendines numerosissime sunt disseminata, ita ut Cor rubicundissimo colore undique superbiat.*

Fig. III. *Uterus humanus semine virili saturatus. vid. Histor. Fol. 2.*

- A. *Portio Vaginæ.*
- B. *Ejus cavitas.*
- C. *Uteri fundus.*
- D. D. *Ovi ductus semine virili quoque repletus, idque in utroque latere.*
- E. *Apertio uteri cultro facta, uti ejus cavitas, ut & semen jam à liquore induratum, in conspectum veniant.*
- F. *Fimbriæ Ductus Ovarii.*

Fig. IV.

- A. *Animalculum vomitu rejectum. Limaci æmulum. vid. Fol. 18.*
- B. *Tuberculum in later e situm.*
- C. *Capitulo analogum.*

Fig. I.

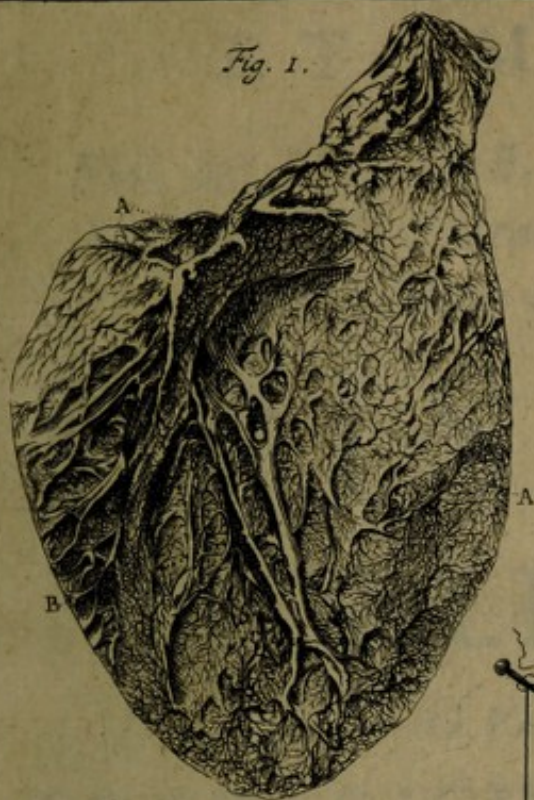

Fig. II.

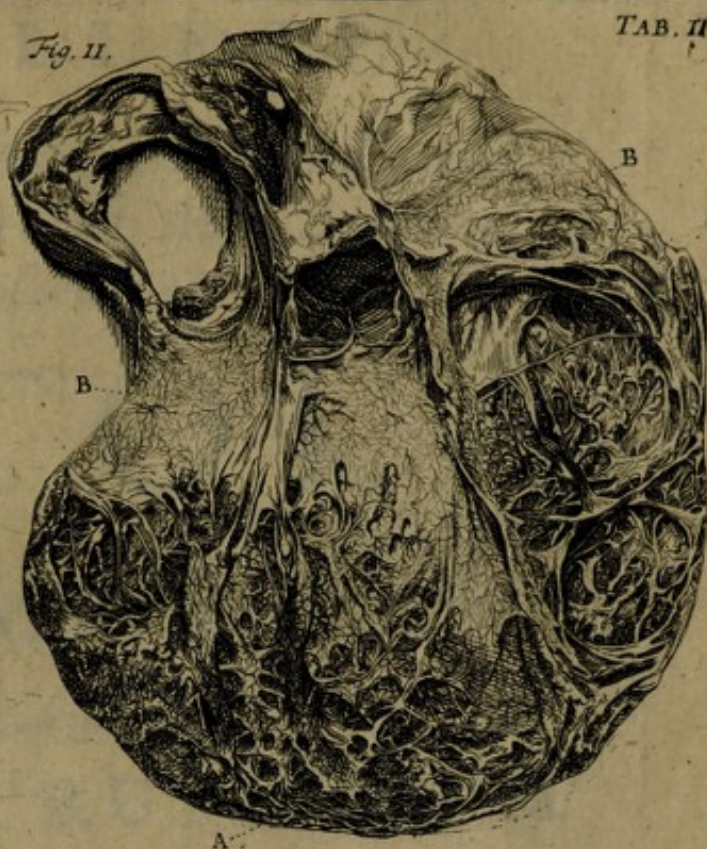

Fig. III.

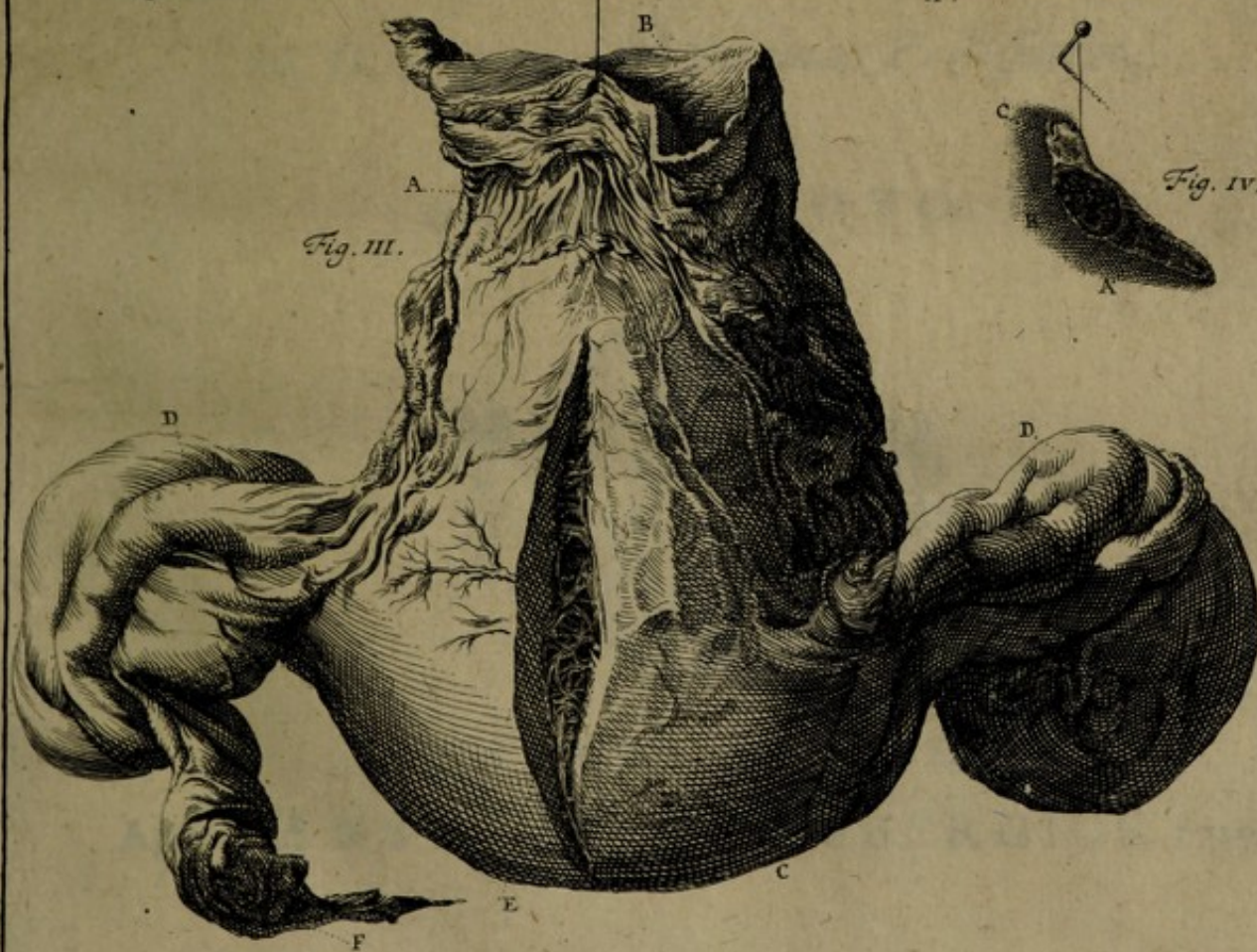
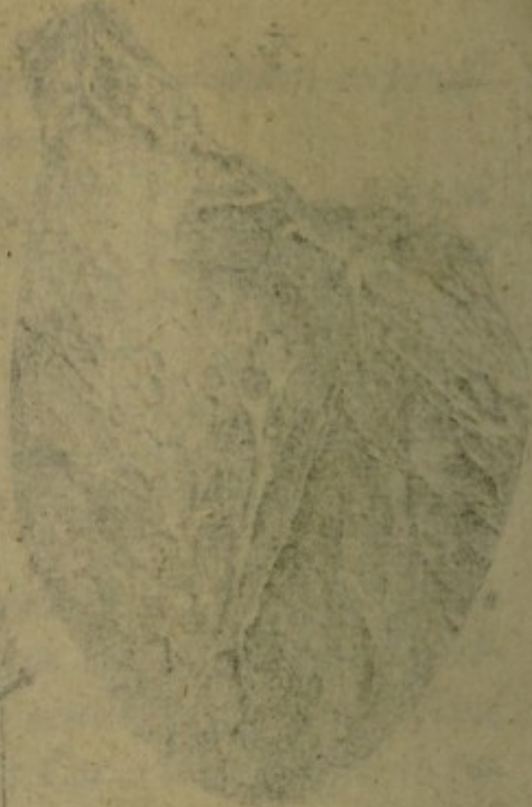

Fig. IV.

MICHAELIS ERNESTI
ET TMULLERI,

*Phil. & Med. Doct. in Academia Lipsiensi Anat.
& Chir. P. P. Extraord. Facult. Med. Adsefforis,
& Natura Curiosorum Collega*

EPISTOLA
PROBLEMATICA,

Ad Virum Clarissimum

FREDERICUM RUYSCHIIUM

M. D. Anatomiae & Botanices Professore,

D E

O V A R I O N O V O.

AMSTELÆDAMI,

Apud JANSONIO-WAESBERGIOS, 1729.

MICHAELIS ERNESTI
ETTMULLERI.

Phil. & Med. Doct. in Academia Lipsiens. Acad.
& Chir. P. P. Eximior. Facult. Med. Lipsiens.
& Naturae Curiosorum Collegio

EPISTOLA
PROBLEMATICA.

Ad Virum Clarissimum

FREDERICUM RUYSCHIIUM

M. D. Anatomiae & Botanicæ Professorum;

D E

OVARIO NOVO.

AMSTELÆDAMI,

Apud J. ANSSONII-OWASSERGIOS, 1729.

Clarissime & Experientissime

V I R.

Tuas denuo pulso fores, cujus cognita satis atque perspecta est in admittendis non minus quàm benevolè excipiendis quibusvis discere cupientibus promptitudo. De Cortice Cerebri Tecum ante hos 14 annos agere, benignè permisisti; jam a Cœlo ad Terram Microcosmi, a summa ad imam corporis partem me confero. Uterus scilicet in scenam jam producendus est, ad quem serenum, ut soles, *Vir Clarissime*, vultum convertere ne dedigneris, obnixè rogo.

In generationis negotio, utut summo adhuc mysterio, à Recentioribus tantum non omnibus creditum hætenus fuisse, nosti, sub fœcundo coitu sive ipsum semen virile, sive auram solummodo ejus genitalem per vaginam in uterum immissam ex hoc vel mediante sanguinis circulo, vel immediatè per tubas Fallopianas ad ovarium seu testiculos muliebres penetrare, ibidemque unum alterumque ovulum actuare seu imprægnare. Ante 7 annos vero Dissertationem conscripsit hic loci Dominus D. MARTINUS NABOTH, Vir in secandi arte peritissimus; in qua commune hoc assertum non solum labefactare, quin & novum illudque verum se invenisse ovarium dicit. Ut igitur distinctè rem proponam, quomodo Medici suum hætenus invenerint ovarium, primum narrabo; hinc quomodo Dominus Dr. NABOTH hoc ipsum destruere, novumque ei substituere conatus sit, exponam; tum pro quo Veteres æque ac Recentiores ovulum hoc Nabothianum habuerint, edisseram; ac denique quo applausu hætenus novum hoc ovarium fuerit exceptum, palam faciam.

Communis Veterum erat distinctio inter animalia Ovipara & Vivipara: quibus ultimis quoniam genus humanum accensebatur, non solliciti erant Medici de ovis humanis investigandis. Ex quo vero HARVEUS ductu FABRICII *ab* AQUAPENDENTE, hanc distinctionem ad exclusionem tantum, non vero ad primam formationem fœtuum esse restringendam, docuerat, omnia omnino

animalia ex ovo nasci adstruxerat, atque analogiam inter pennatorum aliorumque animalium ova ostenderat, nullus non humana ova investigandi omnes animi nervos intendebat. Primus tamen omnium JOHANNES van HORNE in *Epistola de Genitalibus* Anno 1668. quod est ovarium in oviparis, testes esse muliebres, disertè enuntiabat, utpote qui perfecta ova intra se contineant, humore scatentia, & pellicula propria circumcincta. Quem sequebatur NICOLAUS STENO in *Elementorum Myologiae Specimine*, & JOHANNES SWAMMERDAMMIUS in *Miraculo Naturæ*, atque REGNERUS de GRAAF de *Mulierum organis generationi inservientibus*, aliique successu temporis plures. Quanquam primam hujus inventionis gloriam CAROLUS DRELINCURTIUS in *Lucubrationibus Historicis & Physicis de Fœminarum ovis* sibi tribuere maluerit. In qua sententia eo magis confirmabantur, cum THEODORUS KERCKRINGIUS Anno 1671. in *Anthropogeniæ Ichnographia* foetus humani rudimenta in illis ovulis inveniri demonstraret, & foetus trium aut quatuor dierum, quindecim dierum, trium septimanarum, unius mensis, & sex hebdomadum ex illis ante oculos posuisset. Ex quo denique Dominus de S. MAURICE in *Epistola ad Dominum de la Closerie* Anno 1682. Parisiis perfectum foetum in dextro ovario post matris mortem se vidisse testabatur, testiculos muliebres genuina continere ovula, a nullo Medicorum negatum iri, omnes confidebant.

Negavit tamen id ipsum Dominus D. NABOTH, cujus mentem ut plenius assequaris, *Vir Clarissime*, haud ægrè feres, spero, quod ipsissima ejus verba ex supra laudatæ Disputationis §. XI. XII. & XIV. allegem. Sunt autem ista hujus valoris: §. XI. „ Quoniam varia obstant, cur in testium vesiculis, veluti ovulis „ veris, conceptionem haud fieri mihi persuadeam, è diverso al- „ liud ovarium genuinius in utero ipso vidisse visus mihi fuerim, „ veniam merebor, si morbos tubarum & testiculorum, non ve- „ rò ovarii novi, sterilitatis inter causas neglexero. Conceptio- „ nem namque fieri posse absque ullius in testiculis fœmineis vesti- „ culæ subsidio, docent eæ mulieres, quæ conceperunt atque pe- „ pererunt, vesiculis tamen omnibus in testibus caruerunt. Pre- „ voco primum ad puerperam à Domino D. JOHANNES CHRIS- „ TIANO SCHAMBERGIO, Professore in hac Academia su- „ perioribus annis celeberrimo Anno 1703. Mense Decembri dis- „ sectam

„ sectam, cum mox a partu difficili vitam cum morte commutaf-
 „ set, In hac, abdomine inciso, ingens statim in oculos incurre-
 „ bat testium moles, ordinarium quadruplo exsuperans, atque
 „ intra se non vesiculas & glandulas, sed multam pinguedinem
 „ cum pilis intermixtis comprehendens: pilorum alii erant longio-
 „ res, longitudinem digiti adæquantes, alii breviores, in extre-
 „ mitate una radicem, in altera cuspidem instar perfectorum pi-
 „ lorum obtinentes, nulli tamen tunicae, sed soli pinguedini in-
 „ hærentes. Provoco dein ad foeminas, quæ liberorum extite-
 „ runt matres, etiamsi testes habuerint scirrhosos & omnibus ve-
 „ siculis vacuos. Sic Anno 1701. multis Medicinæ studiosis præ-
 „ sentibus, foeminam 34. annorum dissecai, cujus uterque testis,
 „ magnitudine fere pugni, totus cernebatur scirrhusus, nequicquam
 „ vesicularum vel glandularum exhibens, sed instar cartilaginis
 „ fere se habens. Sic in foemina honesta, 36. ætatis annum a-
 „ gente d. 29. Jul. Anno 1704. incisa, uterque pariter testis pomi
 „ majoris magnitudine superficiem satis inæqualem, & ex viginti
 „ quali nucibus avellanis coagmentatum ostendebat, nec alia cor-
 „ puscula substantiæ perquam duræ ac fermè cartilagineæ internam
 „ eorum molem constituebant.

§. XII. „ Tubas vero Fallopianas nec semini virili ad testes, nec
 „ ovulo etiam ab hisce ad uterum transferendo inservire, facile
 „ comprobabunt foeminæ omnes, quarum post partum & obitum,
 „ tum ab aliis, tum à me apertarum, tubas cum testibus strictis-
 „ sime coaluisse, aliquoties observavi. Comprobabunt idem non
 „ minus canes foemellæ, quæ feliciter foetus conceperunt, con-
 „ ceptosque ediderunt, postquam tubæ Fallopianae juxta ornamen-
 „ ta foliacea utrinque ante congressum ita constrictæ essent, ut
 „ sic latera ipsarum successive potuerint coalescere. De novo au-
 „ tem ovario cogitando ansam præbuit Anatomia publica, quam
 „ ex speciali mandato Electorali Experientissimus JOHANNES
 „ FRIDERICUS ORTLOB, Anat. & Chir. Prof. Extraord.
 „ (nunc beatus) Anno 1694. Mense Januario administrabat. Etenim
 „ cum viscerum præparatio mihi concederetur, inter reliquas par-
 „ tes corporis cervicem uteri teretem, crassum atque exterius con-
 „ tactu durum & turgidum, interius vero, cum eum inciderem,
 „ vesicularum sive ovulorum plenum ita observare contigit, ut
 „ ovula ipsa multum pariter turgerent, atque duritiem externam
 „ cervicis formarent, humorem continentes, qui coctione levi

„ concrefceret. Quales veficulas, pro ovulis genuinis a me re-
 „ putatas, etiam postmodum in quamplurimis fexus fequioris ca-
 „ daveribus tum publicè, tum privatim & hic & Halæ Magde-
 „ burgicæ difsectis non folum annotavi, fed & Domino D. FRI-
 „ DERICO HOFMANNO, Confiliario & Archiatro Regio
 „ Pruffico ac Prof. Publ. Medicinæ Primario in Academia Fri-
 „ dericiana celeberrimo, Domino D. JOHANNI WILHELMO
 „ PAULI, Anat. & Chirurg. Prof. Publ. in Academia Lipfienfi
 „ celeberrimo, Domino D. JOHANNI CHRISTIANO
 „ SCHAMBERGIO, Lipfiæ quondam Anat. & Chirurg. Prof.
 „ Publ. celeberrimo, multisque Medicinæ alumnis demonftravi.
 „ Ovarii fiquidem muliebris novi nomine nihil aliud intelligo,
 „ quam veficularum, ceu verorum ovulorum, in cervice cum pri-
 „ mis uteri, conceptioni quam maximè deftinatorum conge-
 „ riem.

§. XIV. „ Ovarium fiquidem novum in commodo deprehen-
 „ ditur loco, in ipfa videlicet, prout jam indigitatum, cervicis
 „ uteri fuperficie interna, quam omnem fere ad infimam ufque
 „ cavitatis fundi uterini partem occupat, egregiè imprimis veficu-
 „ lis in foemellis viro maturis turgens. Aliquando tamen veficu-
 „ læ etiam nonnullæ limbum five circum orificiæ interni, quo
 „ cum vaginam refpicit, excurrunt interdum, licet rarius in cavi-
 „ tate quoque fundi uterini una vel altera occurrit. Et licet ova-
 „ rium tale fit fimplex, fubinde nihilominus in circumferentia cer-
 „ vicis interna fere infar binarum arbufcularum cum ramulis ex-
 „ panfarum atque fructibus confpicitur. Cujuslibet veficulæ figu-
 „ ram rotundam feu ovalem quodammodo præ fe ferentis, pars
 „ tertia circiter extra internam cervicis uterinæ fuperficiem promi-
 „ net, duæ vero partes fubftantiæ cervicis immerguntur, cum
 „ eadem veluti continuatæ. Magnitudine non minus ac numero
 „ veficulæ dictæ fatis variant, dum earum aliæ pifum majus, aliæ
 „ minus, nonnullæ femen cannabis, plures grana milii, magnitu-
 „ dine æmulantur; in fubjectis junioribus veficulas plures & mi-
 „ nores, in natu majoribus majores & germen promptius, in fenio-
 „ ribus eafdem pauciores videre licuit. Propter veficularum au-
 „ tem protuberantiam æque ac propter fibrofam five cellulofam
 „ cervicis figuram non poteft non ovarium integrum apparere in-
 „ æquale.

Omnem

Omnem interim Anatomicorum conspectum non effugerunt hætenus hæc corpuscula Nabothiana, modo ipsis tam felicibus esse licuerit, ut pro ovulis illa habuerint. Sic primo loco REGNERUS de GRAAF loc. cit. cap. 8. *Notandum*, inquit, *hic in uteri collo inter rugas seu fibras potius sæpenumero hydatides diversæ magnitudinis reperiri.* Post eum audiendus est Dominus des NOUES, qui in ZODIACI MEDICO-GALLICI ANNO III. pag. 20. sqq. hæc habet verba: *A me observatum est, uteri illam partem, quæ in vaginam desinit, vocaturque orificium internum, non modo structuram obtinere eo modo conformatam, ut masculino semini introitum facilem concedat conceptionis tempore, concepto fœtui tempore partus exitum permissura, ac præterea, si ita lubet, sanguini menstruo, id quod ab Anatomicis omnibus est proditum; sed & etiamnum ideo constitutam esse, ut conceptaculi vicem præbeat speciei singulari materiei spermaticæ, quam necessitatis tempore eundem in locum effundat, in quem effunditur coitus tempore semen masculinum.*

Observationem hanc consecutus sum mediantibus tribus ex ordine dissectionibus trium cadaverum muliebrium, rei veritatem confirmantibus, atque has ideo exhibeo circumstantias:

I. Mediocri facta expressione prædicti orificii illius membrana exterior variis in locis inæqualiter turgebat, effingens quosdam tumores subrotundos.

II. Fortiori adhibita compressione materia prædicta guttatim prodibat per foraminula quædam ex prædictis protuberantiis vel tuberibus propemodum magnitudine & forma illa referentia, quæ conspiciuntur in parte virili, Veromontanum dicta.

III. Leviter scarificata parte illa cuspide scalpelli falcati, adhibitaque vehementissima expressione, illico exiliere insignes flocci ejusdem materiei supra unamquamque scarificationem.

IV. Paucis, nequaquam dissidebat ab illa, quæ se in virilibus testibus exhibet, colore, consistentia, ac proinde omnino alia erat ab humore oleoso, quem in libidinis stimulis profundunt mulieres, cujus originem vulgo deducunt a quibusdam glandulis infraglandulam vaginalem sitis.

Denique in scenam produco JOHANNEM BAPTISTAM MORGAGNUM, qui in *Adversariis Anatomicis* primis Anno 1706. publicatis §. 32. ita dicit: *Sive ego mulierum, seu vaccarum uteros secem, eadem mihi quæ innumeris quoque prosectoribus,*

bus, lenti muci & limpidi, nisi quod ad flavum nonnihil vergit in summa vagina, itemque in cervice copia occurrit. Qui autem succus in suprema cervicis parte est, reliquoque utero, quique est in tubis Fallopiæ, is vero mihi satis dissimilis videri solet, ut illius propterea descripti muci scaturigines & fontes in ipsa cervice, osculoque uteri quærendos credam. Quos dum assidue perquiro, ecce quasdam vesiculas animadverto, varia magnitudine, omnes vero subrotundas, aut ovales, internam prope totam cervicis faciem confertis agminibus obtinentes. Hæ non mihi primo observatæ sunt; namque eas ibidem sæpenumero comperiri, auctor olim fuit GRAFIUS de Mulierum organis cap. 8. quas postea BARLIUS, vid. les Nouvelles decouvertes &c. Tom. III. Lib. II. c. 2. atque ORTLOBIUS Histor. Part. & Oecon. &c. Dissert. 34. confirmavere, & Præstantissimus quoque LITRIUS Memoires de l'Acad. Royal. des Scienc. 1701. pag. 294. observavit. Attamen suspicatus interdum sum, easdemne isti, quas ego, vesiculas consideraverint, cum plerique eorum hydatides esse, iudicent, addatque ORTLOBIUS, eum, qui inerat, humorem ab inflicto iisdem vulnere non sine saltu prorupisse. Utut est, certè ego, lentum semper istum humorem, seu potius mucum esse, observavi, quem ex iis vesiculis multum exprimo, quemque sicuti cum liquore hydatidum, quæ circa testes, tubasque occurrebant, aliquando comparatum, magnopere inveni dissimilem, ita ejus muci, qui in cervice, & summa vagina est, nunquam non simillimum animadverti. Porro eæ vesiculæ nunc plures, alias pauciores intimæ cervicis tunicæ sunt intertextæ, ita ut ex altera parte in cervicis cavitate promineant, ex altera intra ejus substantiam sese recondant; Et vesiculæ quidem in plurimis hæ sunt. Minus sæpe autem in suprema cervice, circumque uteri orificium inveni, etsi aliquando hoc ipsum vidi confertissimis agminibus exornatum. An autem in hisce partibus, inque tota etiam cervice, quando nempe in hac quoque desiderantur, multo eæ vesiculæ sint minores, anne potius altè intus conditæ sint, merito aliquis suspicetur. Ego quidem ex uteri osculo, nullis apparentibus exterius vesiculis, multos circumquaque globulos descripti muci aliquando expressi, vidique præterea vesiculas aliquot intra cervicis ipsius substantiam penitus latentes; quas & Clarissimum MERGUM Histoire de l'Academie Royale des Sciences 1701. pag. 40. intra osculi uterini substantiam comperisse, non ignoro: suntque eædem facile

facile ea seminis conceptacula, quæ nempe Mr. DES NOUES observatione paulo ante referebam. Quæ cum ita sint, vestra est peritia, Academici, utrum eæ vesiculæ sint veræ hydatides, judicare. Ego sane non multum ab eo absum, ut esse glandulas concipiam, unde is lentus & glutinosus mucus destillet, qui præter ceteras, quas supra attigimus, utilitates, hanc etiam præstet, ut in prægnantibus, siue ea concepti seminis vis sit, siue primo contractum, ut multi volunt, ipsius uteri orificium morari cogat, atque concreescere; certe longe densior & spissior factus, cum postea ulterioribus gestationis mensibus orificium id diducatur, subeuntis aëris injurias oportunissime defendat. Cæterum an ad mucī ejusdem separationem is quoque glandulosus plexus conducat, quem aliqui infra uteri orificium statuunt, me vero nunquam animadvertisse, confiteor; imprimis autem, an eæ vesiculæ sint hydatides, anne sint glandulæ, vestrum, ut dixi, judicium facio; ego in re hac nihil certi propono.

Et meam si allegare experientiam fas est, hæc corpuscula frequentius circa cervicem uteri, imo aliquando unum alterumque in ipsa Tuba Fallopiana, quotiescunque hætenus cadaver foemininum secandi copia in nosocomio nostro concedebatur, vidi, meisque Auditoribus demonstravi.

Ad applausum denique ordo me ducit, quo ovula Nabothiana hætenus fuerunt excepta. Primum igitur sisto Dominum Dr. BENJAMINUM BENEDICTUM PETERMANNUM, qui in Decadis II Observatione IX. ita loquitur: „ Duo reperiri in „ sexu sequiori ovaria, communis est Anatomicorum sententia. „ His autem tertium adhuc addere nonnullis placet, de quo Disputatio de sterilitate, sub Domini D. NABOTH, Exercitationis „ simi alias Anatomici, præsidio habita, consulenda. Utrum autem „ experientia & ratione hoc ipsum confirmari possit, impræsentiarum non disputabo. Nihilominus ex principiis Anatomico-Pathologicis demonstrari posse confido, in affectibus cachecticis, „ hydropicis, & tumoribus œdematosis internorum viscerum glandulas itatum quendam præternaturalem induere: siquidem has „ in non paucis cadaveribus dissectis quam maxime scirrhasas, & „ ad hydatides Galeni referendas, observare nobis licuit. Memorabile jam referre lubet exemplum in cadavere meretricis hydrope extinctæ, in nosocomio annotatum. In hoc enim ab extra „ deprehendimus glandulas circa cervicem uteri, ovariorum ma-

„ xime similes. Illis autem dissectis nihil aliud se offerebat, quam
 „ lymphæ, uti aliàs in glandulis hydropicorum, viscida, rugæque
 „ simul vaginæ uterinæ partim excrescentiis carnosæ, partim glandulis
 „ scirrhis instar globorum minorum refertæ conspiciebantur. Orificium uteri
 „ internum satis erat amplum, ut digiti crassioris cuspidem excipere posset. Ovarium dextrum lapillis nonnullis
 „ instar granorum milii turgidum conspiciebatur. Quibus circumstantiis rite
 „ perpensis ex principiis Anatomico-Physiologicis concludimus, glandulas jam dictas
 „ scirrhis neutiquam pro ovario illo novo ac tertio haberi posse. Interim dis-
 „ senter haud vereor, interdum ovulum, aut foecundatum aut sterile sede sua
 „ naturali delapsum, per tubam Fallopianam in mulieribus, fluore albo laborantibus,
 „ partim propter lubricitatem fibrarum motricium ad cervicem uteri usque deferri,
 „ partim huius peripheriæ propter visciditatem annecti, imo foetum ipsum in
 „ tuba Fallopiana concipi posse: uti talis tubaria conceptio non solum ordinario
 „ fit in brutis, cornibus nempe horum uterinis, sed etiam extraordinario modo
 „ in hominibus præter experientiam ELSHOLZII in eleganti Tract. de Conceptione
 „ Tubaria, RIOLANI, ISBRANDI DIEMERBROEKII in Anatomia, MATTHIÆ TILINGII,
 „ aliorumque, mihi ipsi sub B. Parentis directorio in aliquot cadaveribus dissectis,
 „ sine ullo novi ovarii conceptu animadvertere licuit.

Cui adjungo Dominum *CHRISTIANUM FRIDERICUM BUTTIGER*, Medicinæ Doctorem, qui in *Disputatione*, in qua
fœtum non ante conceptionem in ovulo præexistere, sed post eandem formari docet, anno 1708. hic loci publice defensa hæc habet verba:

§. VII. „ Quæ cum ita sint, liceat mihi modeste dissentire à
 „ sententia negante, testes vera ovaria esse. Neque enim, quæ ob-
 „ jicitur, observatio, qua puerperæ alicujus cadavere inciso, testes
 „ omnibus vesiculis privati, e contrario autem multa pinguedine cum
 „ intermixtis pilis referti animadversi sunt, mulieres absque testium
 „ ope concipere posse, probat ideo quod foeminae illius testes intra
 „ illius temporis spatium, quo in utero gessit, vesiculis orbari, aut
 „ antea jam ex parte quidem morboſi, unam tamen alteramque
 „ vesiculam adhuc integram comprehendere potuerunt, indeque non
 „ mirum, quod foemina illa, etsi puerpera fuerit, nullas tamen in
 „ testibus post obitum ostenderit vesiculas; nec illico efficitur; quod
 „ ideo sine testium ope conceptum perit.

„ perit. Multo autem minus inde asserto robur accedit, quod
 „ non paucæ foeminæ post fata scirrhosos habere testes observatæ
 „ fuerint, cum tamen, ipsas complurium antea liberorum matres
 „ fuisse, constiterit. Potest enim hoc facile usu venire, nec ta-
 „ men ulla nos urget necessitas inferendi, quod ideo conceperit
 „ foemina sine vesiculis. Nam, si aliquem hepatis, lienis, aut
 „ alius cujusdam visceris scirrho laborare, possibile est, qui tamen
 „ ante unum alterumve annum prospera valetudine usus fuit; quid-
 „ ni etiam foeminæ, liberorum antea matres factæ, intra illud
 „ temporis spatium, uno nempe alteroque antè obitum anno,
 „ scirrhum contrahere possint. Quamobrem nullum mihi relinqui-
 „ tur dubium, quin hæ omnes foeminæ utero conceperint, dum
 „ adhuc vesiculas in testibus inclusas continuaverunt, postquam au-
 „ tem omnis illorum substantia scirrho occupata est, parere etiam
 „ desierunt. Idque eo lubentius mihi persuadeo, quo certius con-
 „ stat, quod pleræque foeminæ, quas scirrhosos aliove morbo vi-
 „ tiatos testes habere, in vivis conjectura, in demortuis autem
 „ anatomia detexit, steriles semper repertæ sint, eamque ob cau-
 „ sam testium morbi non immerito ab omnibus recentioribus æque
 „ ac veteribus Medicis inter veras sterilitatis causas numerentur.
 „ §. VIII., Quare haud equidem magis nobis verisimile fit, con-
 „ geriem illarum vesicularum, quæ interdum in cervice uteri re-
 „ peritur, verum ac genuinum ovarium esse, cum rationes, qui-
 „ bus hoc ipsum stabilitur, ad accuratioris judicii lancem appen-
 „ sæ, non debitum habere pondus momentumque deprehendan-
 „ tur. Sic enim non, ut dicitur, interna cervicis uteri superficies
 „ locus ovarii commodus est, sed incommodissimus, ovulorum-
 „ que conservationi plane adversus. Siquidem inter omnes con-
 „ stat, quod partus tempore nulla fere pars uteri magis injuria
 „ afficiatur, quam ipsa ejusdem cervix; quippe cui egressum mo-
 „ liens foetus vehementer capite innititur, eandemque mirum in
 „ modum distendit, ut facilis sit conjecturæ locus, quod vix ali-
 „ ter fieri possit, quam ut hæc ratione ovula ibi hærentia multum
 „ lædantur, penitusque intereant. Quod ipsum quoque dicen-
 „ dum foret de iis ovulis, quæ superioris orificii uterini limbum,
 „ vaginam respicientem, occupant. Hæc profecto ovula, cum
 „ jam extra cavitatem uteri constituta sint, à semine virili foecun-
 „ data non fursum ad uterum adscenderent, ob arctissimam uteri
 „ constrictionem, sed proprio potius pondere in vaginam delapsa

„ inutiliter excernerentur. Quin si viris fide dignis credere fas,
 „ est, talis novi ovarii locus matri quoque perniciosus esset. Di-
 „ citur enim Clarissimus Dominus FASCHIUS aliquando ob-
 „ servasse, quod honesta quædam & nobilis fœmina propter ovu-
 „ lum, nimis profundè ad uteri cervicem demissum, ibique in-
 „ crementum capiens, vita privata sit, idque ideo, quoniam tan-
 „ tæ extensioni insueta pars hæcce ac increcente fœtu tandem ru-
 „ pta est, fœtusque in abdomen transmissus, quem post cada-
 „ veris incisionem intestinis quasi instratum invenerunt. vid. BER-
 „ TUCHII Dissert. de sterilitate, sub præsidio Dn. FASCHII ha-
 „ bita. Quomobrem si natura præter solennem legem, quam in
 „ reliquis omnibus animalibus perpetuo servat, in solo homine o-
 „ varium cavitati uteri includere voluisset, existimaverim, quod
 „ potius fundum uteri, ubi naturaliter ovula accrescere solent,
 „ tanquam sedem aptiorem delegisset, nec ovula in eo posuisset
 „ loco, unde post fœcundationem iterum divelli, ac fursum ab-
 „ lata fundo demum uteri adfigi necessario debeant. Quod si igi-
 „ tur inter præcipua genuini ovarii requisita aptitudo loci non ul-
 „ timas tenet, multo potiori jure, testes mulierum vera ovaria
 „ esse, contendere possumus, utpote qui ejusmodi aliquem locum
 „ nacti sunt, quem sive tuendorum ovulorum ratione, sive alio quo-
 „ cunque respectu consideres, aptissimus semper est, atque miran-
 „ dam Summi Numinis providentiam non obscurè prodit. Quæ
 „ de conceptione canis, cujus tubæ in fimbriatis extremitatibus li-
 „ gatae fuerunt, referuntur, fidem pene superant, & quoniam
 „ alia exempla in contrarium adduci possunt, nihil evincunt.
 „ §. IX. „ Sicut autem novi ovarii locus parum congruus est;
 „ ita etiam vesiculæ, è quibus constat, non, ut perhibetur, pla-
 „ centæ uterinæ, chorii ac amnii, nec non vasorum umbili-
 „ calium rudimenta habent. Quod si enim à vasorum sanguifero-
 „ rum præsentia ad placentæ rudimentum argumentari liceret,
 „ eodem jure perhibere possemus, quod & hydatides & vesiculæ
 „ in testibus contentæ, quas supra cum Clarissimo MALPI-
 „ GHIO principium glandulosi corporis appellavimus, placen-
 „ tæ primordiis gaudeant, utpote quas copiosa vasa subire ac per-
 „ reptare laudatissimus Auctor, alique docent. Quinimo cum
 „ placenta uteri nunquam in adultis duas tertias; sed vix tertiam
 „ occupet partem, rudimentum quoque istud valde dubium at-
 „ que incertum redditur, siquidem magnam res veritatis speciem
 „ „ habet

„ habet, quod, si pars illa vesiculæ verum esset placentæ prin-
 „ cipium, eandem quoque in recentioribus pariter ac adultis ovis
 „ proportionem servaret, neque in his tertiam duntaxat, in illis
 „ autem tres omnino occuparet partes. Simili ratione tertia illarum
 „ vesicularum pars, quæ à connexionione libera prominet, & mem-
 „ branosa est, neutiquam ideo pro chorii & amnii rudimentis ha-
 „ beri potest, quoniam in ovis præsertim majoribus non difficul-
 „ ter in duas lamellas discerpi observatur. Nam & vesicularum,
 „ in testibus comprehensarum, tunicæ adhibito studio in lamellas
 „ dividuntur, neque tamen ideo in verorum ovulorum numerum,
 „ ut ipsi contrariæ sententiæ Authores fatentur, sunt referendæ;
 „ & hydatides docente Domino de GRAAF de Mulier. Ovar. du-
 „ plici ordinarie tunica constant, quarum interior, licet tenuissima
 „ sit, ab exteriori haud difficulter separatur, cum tamen nemo fa-
 „ cile, has veris ovulis esse annumerandas, adfirmare audebit. Quin,
 „ si expertis credere fas est, eam ipsam ob causam, quoniam facile
 „ in lamellas dividuntur vesicularum illarum tunicæ, vera ovula non
 „ sunt, & consequenter nullum habent chorii & amnii rudimen-
 „ tum, siquidem laudatissimus de GRAAF hoc ipsum intercedere
 „ discriminis inter vera ova atque hydatides, quod harum mem-
 „ branæ facile, illorum autem difficulter in lamellas dispescan-
 „ tur, ibidem adfirmat.

§. X., Eodem fere modo comparatum est funiculi umbilicalis
 „ rudimentum, quod ovulorum suorum liquori innatare atque fi-
 „ brillæ speciem præ se ferre dicitur. Non enim aliam invenio hu-
 „ jus rei probationem, nisi hanc; fibrilla innatat vesiculæ, ergo
 „ fibrilla illa est funiculi umbilicalis rudimentum. Certe etiam hy-
 „ datidibus interdum aliquid fibrilloso aut heterogenei innatat,
 „ quod tamen æque minus pro funiculi aut foetus rudimento ha-
 „ beri potest, ac fibrillæ sanguini innatantes. Accedit, quod fi-
 „ brillæ illa, in ovuli colliquamento observata, adeo subtilis fue-
 „ rit, ut oculis usurpari vix potuerit, adeoque utrum ejus stru-
 „ ctura cum funiculo umbilicali conveniat, nec ne, penitus igno-
 „ remus. Ad contrarium itaque potius amplectendum, partim
 „ præsens dissertatio, qua nullam foetus ante conceptionem præ-
 „ existere delineationem, probaturi sumus, hortatur, partim quo-
 „ que observationes, primordium foetus funiculi rudimento prius
 „ in conspectum venire, testantes, suadent. Nullum enim est
 „ dubium, quin, si fibrilla, quam se observasse contendunt, ve-
 „ rum fuisset funiculi umbilicalis rudimentum, non prius, quam

„ ipsum corporis primordium in oculos incurrisset, quod ta-
 „ men factum ipsi referunt, dicentes, se illud duntaxat ocu-
 „ lis detexisse, hoc autem non difficulter mente concipere po-
 „ tuisse. Neque vero est cur aliquis sibi persuaderi patiatur,
 „ majoris momenti esse, quod vesiculæ illæ instar albuminis
 „ ovi coctione inspissari dicantur. Tametsi enim mihi non-
 „ dum occasio obtigerit, in rem hancce inquirendi, libenter
 „ tamen illud largiar, probe gnarus, quod non omnis vero-
 „ rum ovulorum formalitas in inspissatione consistat, sed alia
 „ præterea requirantur. Id quod contrariæ sententiæ defen-
 „ sores nolentes quasi fateri coguntur, utpote qui negant, te-
 „ stes muliebres vera ovaria esse, aut genuina complecti ovu-
 „ la, cum tamen, illa coctione inspissari, certissimum sit, &
 „ quotidiana experientia confirmetur. Quodsi autem testium
 „ vesiculæ, quæ tamen igne inspissantur, vera ovula non sunt,
 „ firmissima quadam consequentia efficitur, quod & novi o-
 „ varii vesiculæ neutiquam ideo vera ovula appellari queant,
 „ quoniam illarum liquor instar albuminis ad ignem conden-
 „ satur, adeoque hoc etiam argumento nil probant. Quo-
 „ rum de novo ovario, in cervice uteri posito, sententiam pe-
 „ nitus evertit elegans NUCKII experimentum, qui referen-
 „ te excellentissimo Domino BERGERO Lib. de Natura
 „ humana p. 457. in cane foemina tertio post congressum die
 „ extraxit per vulnus, abdomini inflictum, sinistri lateris cor-
 „ nu, cujus ovarium jam duobus ovulis majusculis notabiliter
 „ conspicuum vidit, idemque deinde inter ovarium & vagi-
 „ nam medio loco ligatura arctiori constrictum, reposuit, ac
 „ vulnus obligatum intra octiduum ad cicatricem perduxit.
 „ Vigesimo primo ab injecta ligatura die canem secuit, & cor-
 „ nu sinistri partem ligaturam inter & vaginam vacuum & ina-
 „ nem deprehendit. Quo profecto experimento nil clarius
 „ esse potest, siquidem nemo non inde intelligit, quod, si ova-
 „ rium in cervice esset positum, foetus quoque necessario intra
 „ ligaturam & cervicem inveniri debuerint, spatio, quod testes
 „ respicit, inani relicto.

Hunc excipit Dominus ANDREAS OTTOMARUS
 GOELICKE Med. Doctor ejusdemque antehac in Frideri-
 ciana P. P. Extraordinarius, nunc vero in Academia Regia, quæ
 est Duisburgi Clivorum Medicinæ Professor ordinarius, qui
 Anno

Anno 1708. Halæ Magdeburgicæ Disputationem habuit Medico-Forensem, qua demonstratur, *Partum octimessem vitalem esse & legitimum*, & inter alia his usus est verbis.

§. XI. „ Tria imprimis sunt, quæ pro confirmatione sententiæ suæ urgere videtur Dominus D. NABOTH. Primum est, quod novum istud ovarium in omnibus foemellis semper & sine discrimine temporis reperiatur. Multum sane negotii sibi facefferet Author, si propositionem hanc maxime universalem in omnibus subjectis semper & sine discrimine temporis ipsa autopsia comprobare deberet. Fuerunt per totidem secula & adhuc sunt multi perspicacissimi, & si ita loqui fas est, ipso Argo oculatiores Anatomici, qui in totidem uteris cultro suo subjectis procul dubio vesiculas illas, utpote quarum aliæ pisi majoris, aliæ minoris, nonnullæ seminis cannabini, plures granorum milii magnitudinem secundum ejus observationem æmulantur, observaturi fuissent. Profundissimum vero eorundem de his rebus silentium propositionis hujus universalitatem maxime dubiam & suspectam reddit, potissimum cum ad corpuscula tantæ capacitatis videndum non requiratur oculus microscopio Lewenhoeckiano aut Mulchenbroekiano demum munitus, sed vel semicæco, etiam invito & tale quid non quærenti, manifeste sese palpanda obtrudant. Et ne quid dissimulem, contigit etiam mihi ante biennium, puellam quandam decem annorum in suburbio Hallensi ex-
mini Anatomico subicere, & cum jam tum temporis de novo ovario Lipsiæ invento mussitarent Studiosi Medicinæ, cupiditas incescit animo, negotium istud rimandi curatius, adeoque non difficulter a matre puellæ obtinui, ut uterum cum annexis tubis domum mecum deferrem; sed ingenue confiteor, me totam internam ejus superficiem glabram, nullis tuberculis aut vesiculis asperam aut inæqualem deprehendisse, etiamsi vel microscopiis accuratissimis, quibus non destituor, uterum undiquaque lustrarem: an oculorum hebetudo, an ovulorum parvitas, an vero, quod probabilius, eorundem absentia in causa fuerit, ex his facillimum est judicare.

§. XII. „ Alterum, quod ipsum ad novam hanc hypothese-
statuendam commovisse videtur, est ovarii hujus sim-
plicis

„ plicitas, five, quod solitarium sit seu unicum, licet paulo post
 „ non obicure sibi contradicere videatur, dum asserit, quod
 „ licet sit simplex, subinde nihilominus in circumferentia cer-
 „ vicis interna fere instar binarum arbuscularum cum ramulis
 „ expansarum atque fructibus conspiciatur. Quod tamen hac
 „ vice non admodum urgebo, illud tantum breviter monitu-
 „ rus, istam organorum corporeorum simplicitatem providam
 „ ac solertem naturam sedulò semper ac studiosè ubivis evi-
 „ tasse, adeoque homini binos oculos, binas aures, duas na-
 „ rium pinnas, duos renes, totidemque vasa spermatica, duos
 „ testiculos, duo ovaria, plures lobos pulmonum ac hepatis,
 „ paria semper nervorum tam ex cerebro, quam ex medulla
 „ spinali prodeuntia liberaliter indulgisse, idque eandem non
 „ nisi summa providentia fecisse, ut altero horum organo-
 „ rum læso vel corrupto, alterum nihilominus salvum esset ac
 „ superstes. Tantum igitur abest, ut imaginaria illa ovarii sic
 „ dicti simplicitas aliquam foemellis prærogativam sit allatura, ut
 „ potius iisdem in procreatione sobolis summè noxia futura
 „ sit. Tali enim ovario simplici semel destructo nulla ampli-
 „ us generationis actui medicina superest: cum econtra in du-
 „ plici ovario antiquo, altero læso, alterum adhuc integrum
 „ sit, & talis foemella felix adhuc multorum liberorum possit
 „ esse mater, uti mulier apud Cyprianum, evidenter pro-
 „ bat.

§. XIII. „ Sed tertium, idque princeps argumentum impi-
 „ mis suppeditat commodus situs seu locus, in quo ovarium
 „ novum deprehenditur, occupans quippe omnem internam
 „ cervicis uteri superficiem, ad infimam usque cavitatis fundi
 „ uterini partem, licet etiam nonnullæ istarum vesicularum
 „ limbum orificii interni excurrant, & nonnunquam in cir-
 „ cumferentia cervicis interna instar binarum arbuscularum
 „ cum ramulis expansarum atque fructibus eleganter conspi-
 „ ciantur. Ecce quam pulcrum ovarium, in quo pusiones
 „ crescunt, non aliter ac pira & poma in arbusculis. Lubens
 „ tamen agnosco commodum istum situm ad immediatum se-
 „ minis masculini contactum vividius suscipiendum multum
 „ conferre. Sed quis non videt, ex tali foecundo congressu
 „ non unum vel alterum pusionem, sed integram eorum co-
 „ loniam esse prodituram, sicuti non sine singulari delectatio-
 „ ne

ne a bombycibus sæpenumero multas oculorum series centuriatim semine illorum profico conspersas & fœcundas redditas fuisse, observavi. Sed mulieres tamen ordinario non sunt multiparæ.

§. XII. „ Aft duriora adhuc fata miserorum pusionum cervicibus imminet, quia patria illorum, hoc est, vesiculæ ulterius describuntur, tanquam duabus partibus substantiæ cervicis immersæ, & cum eadem veluti continuatæ, parte circiter tertia extra internam cervicis uterinæ superficiem prominente. Doleo merito illorum sortem: quis enim ipsos ex foveis istis profundissimis, quibus immerguntur, liberabit? Quis credet, hoc pacto ullum partum naturalem esse futurum, qui non bipalio effodiendus, aut cultris incisoriis ex uteri cervice, cum qua non tantum continua, sed etiam ad duas tertias partes immersa sunt ovula, excindendus sit? Et unde constat tantum placentæ uterinæ vicem explere, quantum ultra duas tertias substantiæ cervicis est immersum? Annon hinc sequeretur, placentam uterinam ut plurimum cervici uteri debere esse agglutinatam, adeoque non leve fœtui exituro objicere obstaculum, quod tamen est contra inspectionem ocularem? cum placenta uterina fundo uteri constanter adhæreat, licet in eo varius observetur naturæ lusus, dum interdum in sinistra, nonnunquam in posteriore fundi uterini parte hæsisse deprehensa est, quemadmodum in nuperriima sectione, quam in muliere quadam rustica, præsentibus quibusdam auditorum meorum administravimus, eandem parti uteri dextræ adhæsisse, clare conspeximus. Unde vero porro probabit D. Author, in vesiculis uterinis contineri germen, id est, totum fœtus corpusculum, cum ipsemet fateatur, singulas fœtus partes nullum oculum, optimis licet vitris armatum, discernere posse? Iisdem difficultatibus premuntur, quæ de amnio & chorio tanquam membranis fœtum involventibus & funiculo umbilicali profert. Hæc vero omnia si dubia sunt, incerta & ex rationis tantum speculantis conceptibus profecta, uti ipsemet non negat, nemo nobis vitio vertet, si quæ juxta leges hujus hypotheseos adhuc restarent dubia circa conceptionem, & inchoandam & perficiendam, exponenda, in aliud tempus remittamus

Atque hanc suam sententiam de ovario Nabothiano iterum reperit

perit Clarissimus GOELIKE in *Historia Anatomiae* superiori anno in lucem divulgata, tandemque concludit pag. 183. *Versatur autem in eo totius rei cardo & vesicularum istarum, quas nonnullis abusive seminales vocare placet, certitudo & universalis existentia, in quibuscunque subjectis fœmineis Anatomice demonstratur, qua demonstratione hætenus deficiente, irritum sane est, quicquid de usibus & consuetudinibus in Physiologiam & Pathologiam inde resultantibus differitur. Stabunt sane duæ illæ rationes in contrarium allatæ inconcussæ, quamdiu primo per observationes sæpius iteratas & experientiam magis universalem non ostenditur, vesiculas istas semper & in omnibus promiscue fœmellis, tam brutis quam humanis, & id quidem secundo non in statu extraordinario seu morbofo, sed quam maxime secundum naturam.*

Hæc duo quamdiu solide non præstantur, non poterunt, qui talia sero objiciunt, accusari, frustra esse, quod veritatem rei Anatomicam sollicitent, vel penitus universalem istarum vesicularum existentiam negando, vel earundem naturalitatem, (ut sic barbare cum aliis loquar), infringendo.

Habes hic, Vir Clarissime, Historiam Ovuli Nabothiani: superest, ut pro ea, qua polles Authoritate, Judicem Te nunc præstes, nec in ambiguo ulterius relinquant ordinem Medicum. De cætero ex animo opto, ut Supremum Numen sufficientes corpori animoque vires largiri velit clementissime, quo in perpetuum Artis salutaris ornamentum & emolumentum, quicquid Curiosus adhuc condunt pretiosi Tui Thesauri, cum orbe Literato communicare valeas, quod animitus optat

Clarissimi Tui Nominis

Cultor indefessus,

*Dabam Lipsiæ,
die 6. Maji 1714.*

D. MICHAEL ERNESTUS ETMULLERUS.

FREDERICI RUYSCHII,

*Anatomes & Botanices Professoris, Academiae Cæsareae
Curiosorum Collegæ, nec non Regiæ Societatis
Anglicanæ Membri,*

ADVERSARIORUM
ANATOMICO- MEDICO-
CHIRURGICORUM

DECAS SECUNDA;

In quâ varia notatu digna recensentur.

CUM FIGURIS ÆNEIS.

AMSTELÆDAMI,

Apud JANSSONIO - WAESBERGIOS.

M. DC. C. XXXVI.

FREDERICI RUYSSCHII

Annotationes & Observationes
Anatomicae & Chirurgicae
in quibusdam partibus
 Corporis humani

ADVERSARIUM

ANATOMICO-MEDICUM

CHIRURGICUM

DEGAS SECUNDUM

In quo continetur
descriptio

CUM FIGURIS AENEIS

AMSTELÆDAMI

Apud JANSONIUM - WASSERLOO

MDCCLXXVI

ILLUSTRISSIMIS, NOBILISSIMIS,
ERUDITISSIMIS,
VIRIS,

Societatis Philosophicæ

BRITTANNICÆ

Membris florentissimis,

Sub auspiciis

Serenissimi Regis

GEORGII,

Opusculum hæc

OBSERVANTIÆ, ET REVERENTIÆ, TESTANDÆ ERGO

Offert

FREDERICUS RUYSCHIUS.

ILLUSTRATIONES. NOBILISSIMIS

FRIDTISIMIS

1818

Societas Philosophica

BRITANNICA

Membris honorabilibus

sub auspicio

Secundum Regis

GEORGI

Operibusque

CLASSICIS ET MODERNIS, REPERTORIUM

1818

FRIDERICUS AUGUSTUS

ADVERSARIORUM ANATOMICORUM

DECAS SECVNDA.

N, Amice lector, en iterum me prodeuntem in scenam ! nonne foret satius virum octuaginta & tres annos natum filere, atque sarcinas in magnum illud, brevi suscipiendum, iter colligere ? Ita Sane ! oportet enim inter actiuosa vitæ & supremum diem otii quid habere, quo vera Philosophia, quæ mortis meditatio, ab animo excolatur. Sic ago profecto, idque mihi præstat benignitatis DEUS præter tot bona, quibus me grandævum largissimè beavit, ut maximum senii tempus in his locem. interim tamen vivo, noctesque adhuc & dies impendo alacer contemplando, atque investigando humani corporis abdita, & puto me novi quid discendo quotidie fenescere feliciter. Id verò, quod industriæ meæ aperit Creator, non mihi servandum credo ; sed ita censeo, velle Adorandum Numen per me servum suum hæc in gloriæ suæ celebrationem mortalibus manifestare, ut sensim Medicina perfici queat. Si has meas causas æqui fers bonique, gaudebo ; nec incolumis definam monere sodales meos audacter & fideliter, si quid invenerim boni. Cedant conatus nostri in Gloriam DEI, & Salutem hominum !

I.

De Membrana, & vasis sanguiferis in Acetabulo Coxæ.

Omnia ossa ambiri membranâ, scripserant Anatomici, solos Dentes Periostio dicebant carere. Illi vero qui

A

ac-

accuratâ indagine mirabilia in Conchâ Auris Officula deinde detexerant, & hæc, Dentium instar, omni proprio vestimento nuda tam severè docent, ut insanire viderer Principi in Anatomicis viro, quando olim & hæc ipsa arcte investiri verâ membranâ, vero Perioftio, scripseram, addideramque simul vasa sanguifera excipi, ordinatim distribui, perque membranâ hanc in meatus horum Officulorum intröire, humores eö deferre, imo vero & inde iterum recipere vascula, quæ perfunctos munere suo humores ex ipsis horum officulorum meditullis reducunt.

Neque minus incredibilia proferre censebar, quando scribebam publicè inventum mihi Corticem Cerebri solo fabrefactum vasculorum sanguiferorum contextu. Quid itaque censebunt, qui me legunt scribentem, cavitatem Acetabuli in ossibus innominatis ex parte obducta esse membranulâ tenuissimâ, quæ ita contextitur mirabili vasculorum sanguiferorum apparatu, ut arte meâ repleta hæc totam membranulam nitenti undique pingant rubedine: eminus enim lustrata oculo membrana hæc absolute rubra apparet.

Neque est, ut quis putet, membranosas partes ex tenerrimis contextas vasis ilico in locis illis perire debere, utpote quæ sustinent molem superioris corporis, atque attritu perpetuo in se invicem actæ facile destruerent tenella hæcce vascula, unde inflammationes, dolores, suppurationes, atque alia mala perpetuo sequerentur. Ut enim hæc caveret incommoda Creator, cavitatem hanc ita construxit, ut impossibile sit, capiti Ossis Femoris membranam hanc, vel vascula ejus, attingere. Locus namque in quo tuta reconditur, est extra hemisphæricam superficiem cavam Acetabuli, unde globosum ossis Femoris caput, mobile intra descriptam cavitatem: eique fere congruens, nullâ parte suæ superficiei unquam possit tangere membranulam, ejusque vascula, ut manifestum erit unicuique qui inspicit Figuram.

Nemo miretur latuisse tamdiu atque effugisse omnem perspicacium Anatomicorum industriam hujus membranæ apparatus: quis etenim artificum hæcenus potuit ceraceam materiem ita impellere, ita dirigere, ut in intima hæc eo penetret impetu, ut abditissima hæc, & remota ab Arteriis majoribus,

vas-

vascula tam perfecte repleat? Attamen absque hâc felicitate successus frustra erit, quicumque vel membranulam hanc subtilissimam spectare cupit, longe minus possibile erit ulli vascula in hac tenuissimâ aliter detegere. Dolor coxarius ægrotantibus cruciatum, medicis verò opprobrium esse, tristis sæpe clamat experientia. Est ille sæpenumero incurabilis, nec levatur medicamentis, vesicantibus non auscultat, ferro resistit ipsi & igni. Conquestus jam de hisce Divus Hippocrates, nec mirum videtur sedem tum fixisse in vasculis profundissimè sitis in diverticulo Acetabuli intra cavitatem ejus posito. Nonne igitur difficillimum est eò intactis viribus illibata medicamenta afferre?

In icone cernis reptatus, & numerum, vasculorum sanguiferorum per hanc membranam. Monendus tamen es pictorem, artis suæ peritissimum licet, mirabilem naturæ ornatum haud satis feliciter affecutum fuisse: quia tam numerosa, tam implicita, hæc sunt, ut imitari fere sit impossibile. Ideoque partem hanc ita præparatam, atque balsamo conditam, ita aservo in novo, quod jam iterum paro, gazophylacio Anatomico, ut unicuique idoneo spectatori lubens illud contemplandum exhibere promptus sim.

II.

De Vasis, quæ per Patellam ipsam distribuuntur, atque per Cartilaginem mobilem in genu.

HUc, amabo Te, ades, qui desideras artem discere, quâ corpus Tibi exstruxit Deus! nova nec prius descripta contemplaberis. Non ita diu est, quando replendo cadaveris vasa in mirum incidi inventum. An verò observavit quis, vasa sanguifera sese penetrare per Patellæ corpus, atque immenso numero in una ejus meditullia se abdere? certe quum non meminerim id contigisse, rei nunc speciem dabo in Tabulâ conspiciendam, postea verò & Cartilaginis tibi vasa sistam. Sed oleum perdet & operam, qui vasa hæc invenire annitur, & demonstrare, in patellâ adulti jam hominis; sed qui imitari

valet, quod præstiti, in cadavere juvenili, ubi Cartilagineâ adhuc pelluciditate transparet, poterit illa distincta videre, atque advertere mirabiles eorum distributiones. Ne verò felicis laboris rarus pereat successus, necesse est, partem ita arte paratam sic conservare, ut nec pereat, nec evadat opaca: utrumque sanè artificio singulari effeci: atque ita pulchrum hocce spectaculum inter mea, incorruptum asservo.

Cogitat forte, hæc quisquis legit; an ergò mihi frangenti toties Patellas, ut inspicerem in indolem earum, nunquam apparuit vel unus talium vasculorum, vel truncus, vel ramus? Ego candidè huic dixerim, nec mihi unquam illa fuisse spectata licet indaganti: etenim fractæ Patellæ ut inspiciantur vasa illic contracta suoque hinc expulso liquido orbata, omnem effugiunt sequentis aciem. Ubi verò injectâ cerâ, antequam frangatur Patella, vasa hæc distenta sunt, atque indurescente deinceps eadem materia manent repleta, tum demum datur speculari omnia. Inspice, quæso, figuram hic positam, quâ conatus sum exprimere Patellam de juvenili ablatam corpore; videsne eam tot abundare vasculis, ut tota fere rubescat? Senilia utem ossa sensim arctius compacta vasorum plurima abolent, inque firmiorem compagem densant, unde per ætatem firmiora quidem; at aridiora simul, ossa evadunt; quod quidem liquidius nunquam, quam in dentibus, spectatur, quos vasis contextos pueri in tenellâ ætate recondunt, senes verò, aut ætate proveciores, vasis conspicuis destitutos possident.

Quod si quis minuta me sectari objicit, atque in rebus haud magni momenti inquirendis occupatum deridet; imò verò si ait, fatis esse notum, vasa ferri sanguinea per omnes corporis humani partes, perque ipsa adeo ossa. Huic ego reponam; mirari me licentiam hanc, quâ quis audet asleverare se scire vasa existere, quae nec ipse vidit, nec alius unquam. Undenam ergo illa nosti? quis eorum decursus? ubi haerent? quae diversitas in senio, ætate virili, adolescentiâ, pueritiâ? omnia hæc bene nosse, atque oculis spectanda dare, pluris facio, quam omnia conjecturandi atque effingendi effecta, nihil licet Anatomico adsumere, quod non videt, nihil eorum, quae videt, negligere, aut vilipendere. Nihil in corpore humano frustra conditum, cognoscitur & in eo frustra nihil. Si

Si ægrè haud feret Lector, monebo eum, me vidisse jam bis; nec sine admiratione, casus vix credibiles nisi ipse interfuissem. Vocabar, ut opitularer, ad homines, qui suas caligas supra genu arcto vinculo constrinxerant ita, ut impediretur velox & facilis partium harum motus; his dein per plateas obambulantibus contigit, ut cespitarent, unde verò flexu genu prolaberentur humi, sine allisione Patellæ, aut Tendinum; interim diffracti his erant ipso hoc flexu subitaneo, Tendines validissimi Musculorum, qui Tibiam extendunt. Quis credidisset id fieri posse, qui novit & consideravit crassitiem horum ingentem? Rem tamen expertus sum adeò evidenter, ut hiatus inter partes Tendinum horum abruptas tam magnus esset, qui concederet digitum adulti transversum imponi. Neque surgere hi, nec se erigere poterant, imò verò ne pedibus quidem insistere absque adminiculo hominum ipsos fulcientium. coacti autem per multorum mensium spatium in lecto decumbere, tandem toto reliquæ vitæ decursu baculo corpus inter ambulandum fulcire, atque sustinere, impellebantur.

Multa equidem inducunt me, ut crediderim, esse quandoque talem in membranis, tendinibus, imò & in ipsis ossibus, conditionem, unde facilius, quam naturaliter, suis naturalibus locis exire, aliorum cedere, quin & rumpi, possint. Quæ quidem mala haud accidissent tam facilè, si abfuisset ægra hæc diathesis. Sane simile quid cernimus in Herniis, quæ natas admiramur levissimis aliquando ex causis, quum iidem homines alio quidem tempore impunè sustinuerint nixus, motusque maximos. Quis nescit sæpe terrore, animi perturbatione, levi nisu corporis, has in robustis, & exercitatis, natas? Dudum est, quod scripsi in observationibus meis historiam, quæ huc facit. Viro per publica incedenti, in declivitate pontis, lubricitate viæ subducti pedes casum minitantur, ille tamen corporis agilitate lapsum evitat, nec alliditur stratis viarum, in ipso tamen hoc nixu frangitur illi Patella transversa absque ullo allisu. Commissus ille curæ famosissimi Chirurgi, qui in pago *Jisp* dicto artem summâ cum famâ, eâ tempestate colebat, nihil adjumenti accepit. Quod tamen haud contigit culpâ adeò boni magistri: sed fragmenta Patellæ fractæ sæpe non coeunt iterum, quia unita haud possunt retineri, tam diu do-

nec coaluerint. Sæpe & impeditur hæc concretio inde, quod vasa fragmentorum quandoque non satis suppeditant materiem ossibus aduncandis propriam. Enimverò homines vidi, quibus fracti ossis frustra, omni arte ritè tractata, tamen nunquam concredebant horum humeris, brachiisve circumducti & applicati, tubi ex bractea ferri multum præstabant commodi; partes in situ satis commode ita retinebantur, ut motus requiritos exercere utcumque possent.

III.

*De lubrica materie, quæ in articulo genu,
pone Patellam reperitur.*

Mirificum corpus, quod hic loci observatum Anatomicis, glandularum fabrica constare apud omnes fere auctores recentes pro certo quidem habetur; imprimis verò, postquam suam super his sententiam, observationibus subnixam, edidit subtilissimus inter Britannos Anatomicus *Clopton Havers*. Addit quippe egregius hic vir delineationem, quæ glandis structuram omninò exhibet. Ego tamen, qui partes has, arte meâ præparatas, cum curâ examinavi, glandulosi quid nihil invenisse cogor fateri: postquam enim eventu felicissimo vasa hujus partis materie replevi ceraceâ, atque deinde dexteritate singulari expedivi ab intricatione sua mirabili, videor mihi liquidò spectare, totum hunc apparatus merè glandulosum habitum, esse ex meris conflatum vasculis, quæ sanguinea sunt, sed quam tenuia? quam diverso ab omnibus aliis reptatu incedentia? Sane est in his singulare quid, quod frustra aliis in partibus quæsieris. Sed præ cæteris notabile mihi videtur in hoc opere, quod glomen horum vasculorum undequaque obsitum sit materie quadam lubrica valde, & quæ pinguedinem aemulatur satis bene.

Ipsa itaque materies lubrici hujus linimenti, quæ hic deprehenditur, non secernitur certè à sanguine, ope structuræ glandulosæ, ut quidem id volunt auctorum Celeberrimi, sed perfectó separatur extremis illis Arteriolarum finibus, qui ideò tam subtiles, multiplices, & tam singulari penitus apparatu in-

instructi sunt, ut efficiundo huic operi aptissimi sint: vascula enim arteriosa ferosa hic ita construuntur, ita ordinantur in suo decursu, ut simile alibi non spectemus. Cur autem hæc subtilitas, figura, reptatus, situs, non sufficerent producendæ singulari indoli hujus humoris? quare esset opus accedere glandulae naturam præterea, ut idem fieret. Nonne demonstravi jam dudum alibi in Hepate, Liene, Testibus, extremitates vasculorum arteriosorum solas esse, & sufficere, ut peculiæres illi humores, suis singuli locis, conficiantur, sine ulla glandulae cujuscunque accedentis ope. Si porro objicere quis vellet, omnes humores simul confusos in sanguine arterioso contineri, ideoque tantum esse opus, ut ab hac universali, omnesque humorum species continente, humore, singulares illi separentur, ita quidem, ut Fel, Lac, Oleum, Semen, Saliva, jam haerentia verè in ipso sanguine tantummodo, inde rursum separentur: non habeo aliud quod dicam, nisi me credere, veram quidem materiem horum omnium jam adesse in sanguine, interim tamen liquores hos peculiæres, antequam tales evadant, omninò adhuc peculiariter debere elaborari, & in singularem suam naturam acquirendam ulterius perfici: hæc autem omnia perfici videntur & absolvi per mirabilem apparatus extremorum vasculorum, quæ propterea tanta diversitate fabricæprehenduntur in qualibet parte, ut conficiendis tot diversis humoribus pares evadant. Causa tandem, quæ opinioni de glandulosa hîc loci fabrica originem dedit, hæc imprimis est; in vasculoso illo apparatu locantur, ubique exigua membranacea receptacula, similia iis, quæ in intestino recto imprimis, ut & intestinis tenuibus observantur, quæque versatissimus in Anatomicis *Listerus* donat nomine agminis glandularum, de quibus postea dicam. Circa receptacula hæcce innumeralia vascula sanguifera; telâ araneæ subtiliora, atque decursu omninò singulari disposita videmus. Neque apparere hæc vascula possunt, nisi prius cerâ rubra bene repleta fuerint, dein radiis solaribus recta allapsis in coelo sereno, observentur per oculos boni microscopii adjumento usos: ubi enim omnibus his beneficiis simul adhibitis, non uteris frustra, hæc inquisiveris. Atque inde sane fit, ut pauci futuri sint, qui hæc conspiciere valebunt, vel in ipsis præparatis ritè partibus. Ego autem

tem, qui tot annorum experimentis sensim, omnia tentando, bona saepe fortunâ adjutus, haec inveni, soleo quotidie fere variis illa hominibus ostendere, atque inde audeo asserere, extremitates harum arteriolarum aptas natas lubricum hunc humorem ex serosa sanguinis materia secernere, atque in cavitates illorum receptaculorum lentè, sed perpetuò, infundere. Quas postea lacunas *Boerhavianas* appellabo: quia singularis ille meus Amicus, in Academiâ Lugduno-Batavâ Profeflor Botanical, Chemiae & Medicinae, primo de his mihi locutus est. Licet autem vascula haec tam subtilia sint, tamen humor inde secretus potest spisso lentore lubricitatem hic requisitam adipisci, dum in recessibus harum lacunarum remoram passus inspissari facilè potest. Ubi autem medii articuli effusus inter articulos attritus, subtilior hinc redditus, maneat, postea inquiram: suffecerit hodie ostendisse, Arteriolas solas esse unum organum secernendae huic materiae.

IV.

De Mesenterio.

Nimis innotuit Anatomicis, Mesenterium subtili membranaceâ fabricâ constare, quæ intestina tenuia annexa in hemisphaerii speciem retinentur: verum non diu est, quod intentiore animo & oculis contemplerer fabricam ipsam hujus membranae, tumque nova satis nonnulla mihi se conspiciunda obtulerunt. Evolvi itaque, quae alii super his commentati fuerant, atque exprefferant figuris. Sed apparuit, quaedam effugisse tamen illorum aciem. Sane recordabar, saepe mihi observatum, & olim fuisse; homines, quibus vulnera inflicta utque in cavum abdominis ita, ut etiam perforassent hanc mesenterii membranam, lethalia fuisse intra duos tresve dies, interim re accuratissimè, ut oportet, pro renunciatione coram Judicibus examinata, nec vulnerans instrumentum, ulterius penetravisse apparebat, neque ulla praeterea pars alicujus momenti fuerat laesa, ut accurato & sollicito examinatori liquidò constabat. Sed gravissimis hi homines, & assiduis doloribus fuerant afflicti, qui abdomen intolerabili cruciatu exagitaverant. Quis
tamen

tamen auderet hæc vulnera lethalia pronunciare? Profecto nondum id auctoribus placuit, qui super his scripserunt. Intellexi dein ab Ornithotrophis, quod, cum Gallos castrant, eosdem illicò jugulent, si animadvertunt in hoc opere mesenterium vel minimum læsum fuisse: sunt enim per experimenta certissima edocti, hos brevi morituros esse ab hoc vulnere, nec arte ullà servari posse. Quæ quidem docent Mesenterium, licet neglectum, quam frequentissimè, maximi tamen esse momenti in vulneribus abdominalibus. Si autem semel tantum, vel forte bis id mihi observasse contigisset, certè non ita haberem animadversione, vel commemoratione, dignum. Sed elapsi jam sunt anni quadraginta & octo à quo auctoritate Magistratus Amplissimi urbani præpositus sum officio examinandi cadavera occisorum in Amplissimâ hæc Urbe, ubi, proh dolor! nimis hujusmodi malefactorum hominum culpâ, homicidia accidunt, ut deinde ad Judices referam de conditione vulnorum: atque in multiplici hac occasione testari mihi fas est, jam sæpenumero me expertum esse, quæ modo dixi.

Dum verò sedulò Mesenterii structuram oculis perlustro vigilibus, manifestò deprehendo plurimos subtiles nervos per illud distribui. Quin & evidenter cerno, extremitates Vasculorum sanguiferorum non ita terminari, ut icones Anatomicorum docent, sed habent se hi fines sic, uti ego hic in figura depinxi: Ne autem dubitare quis jure queat de picturæ veritate, servavi partes, juxta quas hæc delineationes factæ sunt. Sunt enim extrema hæc vascula tomenti instar subtilissimi tenuia, atque tam innumerabilia, ut totum Mesenterium rubescat penitus, postquam ejus vasa materie ceraceâ rubra injecta repleta sunt: quum interim absque hac præparatione ne oculos penitus effugiant. Equidem fateor, me non potuisse olim ita præparare Mesenterium: neque enim aliud difficilius, hac in arte, habetur, quam materiam ceraceam urgere eousque, ut usque in hæc vascula penetret, & tamen simul cavere, ne eadem propellatur ulterius. Si enim urgetur plus, postquam huc pervenit, tum Tunica cellulosa Mesenterii penitus eadem materie repletur; ubi autem tum & adhuc ultra premitur, oritur extravasatio præternaturalis materiae ceraceae in forma globulorum rubrorum. Quamdiu tamen ceracea materia tan-

tum transit in tunicam cellulofam, tamdiu nondum puto extravafationem præternaturalem effe, etenim replet tantum cellulas hujus membranæ, veluti extremitates Arterioforum idem efficiebant in vitâ pro nutritione. Atqui eò non oportet materiem propellere, quia tunc obfcurantur & confunduntur fines extremi repletarum Arteriarum.

Quin etiam videmus in Mefenterio glandulas plurimas, tam majores, quam minores; fed in humano Mefenterio nunquam Pancreas Afelli apparet, ut in ovibus, licet error hic magnus committitur à multis. Si autem Mefenterii vafa funt repleta prius, tum hæ Glandulæ vagæ in humano Mefenterio deprehenduntur effici ex fubtiliffimis vafculis fanguiferis, pulposâ tamen fubftantiâ fimul appofitâ. Vafcula hæc mirabilia valde funt, five eorum fpectaveris ftructuram, five decurfum confideres: neque ullo modo exprimere hæc poffum, longe minus in figurâ depingere; fed in novâ meâ collectione Anatomicâ oftendere poffum, & volo, dignis quibusque fpectatoribus.

Sed & puto maximè notandum effe circa Vafa lactea; quod Venæ lacteæ primi generis, tranfeuntes per has Glandulas, fe uniant cum Vafis lacteis generis fecundi: Id enim mihi patuit, quando tubulum exiliffimum introduxeram in vas lacteum primi generis, perque illum deinde flatum immiferam, ftatim enim tum flatus lacteas fecundi generis quoque diftendebat, ventusque in thoracicum ductum ufque transit. Præftabam id tubulis adeò fubtilibus, ut fetam tenuem vix admitterent, quosque mihi hos in ufus parabat dexteritas incomparabilis eximii Mechanici Lugdunenfis, *Muffchenbroek*, ante quinquaginta jam & fex annos.

Quin imò cum gaudio reminifcor veterum laborum, quando vafa lactea fic inflata ex ipfo Mefenterio feparata eruebam, atque exficcabam in aëre, ut arefacta oculis exhiberem. Sed jam damnofa quid non imminuit dies! Nihil fimile efficere non poffum! Hebetata enim acies oculi, nec perfpicilla defectum fupplere poffunt. Venæ autem lacteæ primi generis oriuntur ex Inteftinis, tam fubtili principio, ut ineffabile id, & incre-

incredibile fit, ita quidem ut tomentosa horum exilitas ac-
lute non possit ullâ figurâ depingi: ideo solebam ego infige-
re tubulos meos ad propositum modò enarratum in vas lacteum,
quod pollicis lati crassitie distaret ab ortu ejus ex Intestinis.
Si verò subtilis adeo est horum ortu, quis ergò credat pressio-
ne aëris, alteriusve corporis, Chylum adigi posse in oscula
horum? Certè potius crediderim innatâ hæc, & insitâ à DEO,
facultate peragi, quam forte non omnino ineptè attractionem
posses vocare. Neque improbabile mihi, sed demonstrabile,
videtur, singulas quasque corporis humani, imò verò & uni-
versi, partes à Creatore præditas esse virtute quâdam singu-
lari, nec communi ita aliis, per quam potestatem infusam va-
leant commodè & certò id præstare, cui efficiendo creatæ sunt.
Et opinor Chylum, ad Glandulas Mesenterii vagas delatum,
ibidem quodammodo perfici, limpidiorem & puriorem reddi,
ope Arteriarum pulposis extremitatibus suis, forte subtilissi-
mos illi humores affundentium; atque ita perfectiorem hunc
Chylum porro deferri in ductum Thoracicum: receptaculum
enim Chyli naturaliter in homine non reperitur.

Sed & pinguedinem per Mesenterium distributam reperio
tam numerosis ornatam vasculis sanguineis subtilissimis, ut in-
tegrè rubescat, postquam materiâ ceraceâ illa replevi: deinde
verò arte non vili reddere possum eadem tamen vascula distin-
ctè visibilia: quod quidem artificium inter cætera eximium
est. Non ita dudum est, à quo id efficere didici, nunc verò
certò id præsto, ut in Icone hic depingendum curavi, cujus
prototypon in Thesauris meis asservo.

Quin & id memorabile narro, Venas Mesentericas in equis,
Valvulis veris hinc inde præditas à me observari, quod nun-
quam in corpore humano mihi, forte nec aliis, observatum
novi.

Vidi semel in toto vitæ meæ Medicæ decursu, Mesente-
rium humanum apostemate purulento computruisse, atque in-
de ipsa quoque intestina, soluta suis Mesentericis vinculis, li-
bera & confusa in abdomine fluctuasce, dum interim sic affe-
cto homini vita nihilominus, licet brevi quidem tempore,
fuit superstes: propriis ego manibus cadaver hoc incidi, rem-

que verissimè sic se habere expertus sum. Neque memini tale quid aliis unquam visum, vel descriptum fuisse: quamvis de Omento talia observari satis frequenter occurrat.

Aliud quondam mirabile, scrutanti mihi visum fuit, unde dubitabam an forte, præter sanguinea, chylifera, lymphatica, pinguedinosa, nervosa vasa, alia adhuc darentur in Mesenterio nec descripta huc usque, nec nota. Id certò Tibi, & sincere dixerim, olim mihi contigisse, dum brutorum corpora aperiebam præ inopiâ cadaverum humanorum, ut in Mesenterio ovis invenerim partem culmi graminis, quæ locata erat inter intestina, & inter Glandulas Mesenterii, neque hærebat tamen in venis, nec in ullo genere vasorum notorum, tamen in Mesenterio. An ergæ latent ibi in vivis vasa adhuc ignota nobis, & post mortem fugientia? ut *Aselliana* olim & *Pecquetiana* nemini innotuerant. Certe contigit mihi videre in cadavere foeminæ, quæ Amstelædami vitam egerat, atque ingentem habebat calculum in altero Ureterum, cujus obstaculo impediiebatur transitus materiæ purulentæ ex Rene illius lateris in Vesicam; inde autem intumuerat ureter usque adeò, ut speciem referret Vesicæ Urinariæ: quum intento hæc scrutarer animo, miri quid observabam: nam ex prætumido illo ureteris loco ortos vidi plurimos exiles tubulos, qui, inde progressi versus partem Abdominis sinistram pleni erant purulentâ illâ materie. Me stimulabat quidem hæc ulterius prosequendi cupido, sed pietas amicorum prohibebat majorem cadaveris lacerationem.

Quis verò omninò definivit hætenus, an & viæ, quibus fertur in Vesicam urina, aliæ haud sint præter eas, quas agnoscimus hodie?

Id quoque hæc opportunitate commemorare fas esto: me inter rarissima quæque asservare mihi binas acus ex ære confectas, quas anno elapso *Samuel Lion de Bonavente*, Chirurgus expertissimus apud Judæos, me præsentem eduxit ex digito extremo puellæ Octo annorum, quæ ibidem ultra annum hæserant, dum nemo sciret, quando & quâ viâ eò penetraissent. Vide Figuram 4 Tab. I. Equidem satis novi aciculas acutas quandoque intra corpus fuisse reconditas, sed binas aciculas cupreas, capitulo globoso instructas, sibi invicem accumbentes ex anteriore parte digiti eductas alicui fuisse, quis vel fan-

do audivit? Certè vel factu videtur impossibile? Vidimus olim, & sæpius fallacias astutorum, quibus miræ artis lucri causâ imponebant ignaris: illæ verò facillimè poterant detegi. Quis autem ullo conductus pretio patiebatur, duo talia corpora sibi infigi in apicem digiti. Hæc certè longo annorum ipatio quam miserabilissimè fuerat conquesta de immanitate intolerabilis doloris, quo excruciabatur: imploraverat opem variorum Chirurgorum, qui incassum plurima tentaverant: nec reperiebatur, qui vel divinando assequeretur, quod hoc esset mali. Nec mirum: Si enim in pingui valde, vel carnosa parte corporis id contigisset, licet mirabile & tunc fuisset, tamen forte visum fuisset possibile? has verò aciculas quis quæreret reconditas intra gracilem partem quæ, tenui forte parcâque pinguedine tecta, cæterum tota tendinibus constat, vel ligamentis, & ossibus.

An tamen minus Tibi mirum videtur, hominem ore suo evomere perfectum animalculum, quadrupes, cani simile; Id autem in Thesauris meis Anatomicis jamdudum edidi. Sed jam servatur in thesauro illo incomparabili, quem jam possidet *Serenissimus Russorum Imperator*, qui voluit mea hæc tot annorum ipatio, tantâ sollicitudine, tantâ industriâ, à me collecta, sua fieri. Sed gaudeo hæc naçta esse hospitium in Aulâ *Principis*, cui vix alius inter Principes Europæ comparari potest, si spectes indefessam diligentiam, qua Historiam Naturalem indagat. Vix credibile unquam fuisse tam excelsum Monarcham, qui tantâ cum mansuetudine, lenitate, patientiâ, humanitate, interrogare, audire, & admirari, vellet artifices bonos in suâ arte narrantes, respondentes, docentes! quam docilem, imò verò quam affabilem se præbebat non auditorem modò, sed & Discipulum Clarissimo cuique in omni artium genere Magistro: Voluit utique doceri à me fabricam humani corporis ante XX annos, tumque intentissimo animo me audivit, super omnibus rogitabat sedulò, atque habebat in memoriâ semper, quod viderat semel.

Quum autem ante triennium huc reversus me primum domi meæ inviseret, porrectâ salutans dextra exclamavit, O! mi Præceptor senex, tantoque affecit honore, quem privatus nemo à tanto Monarchâ exspectare potuisset unquam.

V.

De Saliva.

Salivam sanitati tuendae non utilem modò, at verò maximè necessariam esse, historia, quæ sequitur rara satis demonstrat. Puella Amstelaedamensis annos jam nata XII. passa fuerat ulcus serpens nomodes, quod ita affecerat inferius Labium, ut magna ejus pars exesa, ingentem plagam ibidem ostenderet. Turpe fuit spectare faciem inhonesto vulnere laesam, sed longè tamen deterius erat stillicidium perpetuum salivæ, quæ ingenti copiâ, assiduò, per hiulcum patensque manabat vulnus: coacta inde misera erat gestare manu semper admotum labio muccinium, quo comperceret defluentem humorem, eumque simul linteo admoto absorberet. Obtulit bona fortuna obviam forte illi Celebratissimum illum Chirur- gum Amstelaedamensem, nobilem certe felicissimo artis exercitio, *Petrum Adrianum Verduyn*, qui spectans miseriam, humanissimè rogavit, undenam ipsa, quibusque nata parentibus? Postquam ex responsis intellexit, parente orbam utroque, ali jam in publico Amstelaedamensium Orphanotrophio Menonitarum, percussit illicò commiseratio animum: quid ver- bis opus? adit ultro Curatores istius ædis, & obtulit se, ut tantæ calamitatis onere pressam levaret, nec aliam mercedem petere velle, nisi afflictæ solatium. Committitur actutum aegra viri curæ; qui margines induratas utrimque sic abscidit, ut cruda manarent sanguine, ut in labii Leporini curatione fit, dein trajectis binis per labium acubus vulneris crepedines ad se invicem apposuit, filamentisque firmavit secundum artis præscripta, coaluit intra dies VI vulnus ipsaque aegra fuit perfectè sanata, ut omnem jam salivam commode in ore retineret, idque in hodiernum usque diem feliciter sanatum per- mansit.

Quod verò hac in historiâ prae caeteris maximè est memora-
bile; aegra illa, dum patiebatnr assiduam hanc Salivæ jacturam,
ante

antè curationem, corpus habebat tenellum & pro ætate suâ admodum exile, sed & proceritatem neutiquam nacta fuerat annis suis convenientem; verum simulac arte hac sanata fuit, statim increfcere cœpit, ut iustam brevi corporis magnitudinem adepta fit, fueritque summæ admirationi omnibus, qui eam prius noverant, ob insignem hanc, citamque mutationem. Quam errant igitur, qui salivam pro recremento noxio habentes, eam abjiciunt, eoque pulchrius valere putant hominem, quô frequentius eâ corpus exonerat, eum in finem Siatogoga adhibentes, & offas tenaces manducandas. Ego contra sæpe vidi ex defectu hujus humoris, cibi fastidia oriri: quare & soleo suadere iis, qui ab acutis convalescunt, quibusque frequentius salivâ os affluit, hanc deglutire velint, quin etiam in diuturnis sæpe affectionibus incidit. Salivæ affluxus ingens, quam ubi exspuunt, labuntur in deteriora ægroti, qui si tridui spatio patienter hanc absorbuere, sanantur felicissimè.

Accidit, me vocari ad Matronam Amstelædamensem, querentem de macie extremâ consumpti fere corporis. Deprehendi foeminam adeo debilitatam, ut vix ægros traheret spiritus. Deseruerant hanc desperantes omnino de sanitate medici; dum circumspicio ad omnia, ut inquirerem in causas mali, video forte omni eam temporis momento exspuere in vas à latere appositum salivam, sicque totum profectò exhaurire jam ferme aridum corpus. Dixi illicò, temperaret sibi, degluteret, non ejiceret, hunc benignum humorem. Mirum videbatur, adeoque repudiabat primò consilium, asserens omnino id fore & impossibile sibi & noxium. Instantiâ orationis meæ mox fecit & obedivit. Quæ rerum mutatio? brevi sanata fuit absque ope, sine necessitate, alterius auxilii. Nec semel id evenisse vidi, imò verò sæpenumerò. In fine quippe morborum malum id commune est. Si negligitur, sæpe tum lethale evadit.

VI.

De Valgis.

OBerrat hominum genus obtortis ita incedens cruribus, ut genua ambo fere se mutuò tangant, dum pedes plus distant in-

infra. Dubitabam olim pro quo habendum esset malo: an ex mollitie oriretur ossium, ut in Rachiticis infantibus, antribuendum potius ligamentorum laxationi eorum, quibusnectuntur Femoris & Tibiæ epiphyfes? Ambigenti super hac re occurrit Valgi & adulti quidem, cadaver. Perscrutabar ilicò, statimque intellexi rationem morbi. In utroque scilicet crure, cavum interius summitatis erat longè magis depressum, quam cavum ejus Tibiæ externum. Id quomodo factum fuerit monstrat Figura 2. Tab 2. unde debuit necessariò pars interna hujus articuli vergere in contactum, atque inclinare. Qui igitur curandos hosce homines suscipiunt, postquam adoleverunt, atque instrumentis, vel ligamentis rem aggrediuntur, peccant; est enim impossibile adultiori ætate unquam efficere, ut cavitas assurgat, vel elongetur tuber Femoris illi cavo respondens. In tenerà autem adhuc ætate, idonea instrumenta multum præstare, malumque hoc præcavere valent. Sed & illa Medicamenta, quæ aciditatem humorum ad ossa delatorum mitigant, atque natam inde mollitiem ossium firman.

Quamvis enim pauci rem absolverint experimentis, certus tamen sum, ossa humana ab acido quodam liquore penetrata ita emolliri, ut obsequiosa reddita, tenacitatemque adepta vimineam, flecti queant, ut in Rachiticis, Scorbuticisque, fieri videmus. Ita quidem puerorum ossa, macerata diu in liquore acido facto, sic emollita inveni.

An non & inde ratio liquet memorabilis morbi, quo affecta virgo in Galliis, omnia habuit corporis ossa pastæ ad instar mollia? Cogito autem nihil posse accidere pejus infantibus, quibus sic affecta sunt ossa, quam quod cogantur insistere suis pedibus, aut, quod priori adhuc majus malum, ambulare. Pressæ enim incumbentis molis pondere juncturæ molles dilatantur, itaque pariunt omnia mala, quæ Rachiticis evenire dolemus quotidie. Inspice modò figuram appictam, ubi curvatura ossis Femoris. Vides ibidem quatuor digitos pedum adulti hominis, in quibus extra cutis superficiem spectabiles occurrunt Papillæ cutaneæ, Epidermide & Reticulari corpore nudatæ: certè ita prominent, ut luculentissime appareant, si

si exposito radiis solaribus objecto per Microscopium bonum inspiciuntur: quia autem Papillæ hæ ex Nervorum prodeunt extremitatibus, non rarò inde oriuntur clavi, dum pressis nimium per arctos calceos pedibus adunantur, Papillae plures inde in callosam, cartilagineam aliquando, vel & in corneam, aut ungui similem materiem indurescentes. Neque mirum etiam tam periculosos saepe, imo & lethales, evasisse hos clavos, ubi incautus magister male hos fuerit aggressus.

VII.

De Glandulâ Thymo.

NULLA fere humani pars corporis uberiores præbuit materiem altercationibus, litibusque, quam Glandulae fabrica: dum ambigitur interim hætenus quænam sit singularis hujus structura, quibusnam constet partibus, quomodo in veras differentias distribuendae ex lege naturae Glandulae sint, quis denique harum verus sit usus? Si itaque meum hic institutum foret, ut accuratè recenserem auctores, qui bene de his commentati sunt, & quænam sint illa, quæ scripserunt de hisce, id sanè argumentum magnum satis volumen posset implere, & forte multum sic boni temporis periret incassum. Igitur hac vice solum aperiam, quid sentiam de Thymo Glandulâ, & quidem breviter; obnixè interim flagitans, ut meliora edoctus mihi impertire dedignari haud velit. Olim juvenis sedulam assiduò operam navavi in excolendâ comparativâ Anatome, tumque equos saepenumero, multoties & boum corpora, incidebam investigandi ergò; accidit semel, ut, Thymum scrutatus in bove, visus mihi sim detexisse singularem in eo ductum, quo secretus illius fabricâ humor abduceretur. Persarum mihi videbar Rege beator! Vena apparebat liquidò, quæ per Thymum distribuitur, tam pellucidae fabricae & tenuitatis, ac si foret vas lymphaticum sine valvulis, in unam ex venis mammariis se exonerabat, ilicò commisi pictori, ut exararet ejus icona, cum ipse eo quidem tempore necdum dextrè satis pingere possem, feliciter rem expressit figurâ pictor: quum tamen postea consideratius hoc expenderem negotium, eruditio

dito orbi impertire nolui rem. Sed quid eo fecissem mali? Manifestò ramus hic ex Thymo ortus, inde decurrens in Venam Mammariam se exonerabat; quum interim canalis hic non esset ulli alteri similis, utpote pellucidus, tenuisque perfectè instar Lymphatici vasis: si usus hujus erat, reducem ab hac Glandulâ sanguinem Venis inferre, undenam igitur huic uni tanta ab omni aliâ venâ sanguiferâ diversitas? Profectò Venae lacteae primi generis sunt crassioribus constantes tunicis fortioribusque, quam lacteis generis secundi; Chylus per lacteas Venas primi generis fertur in Glandulas Vagas Mesenterii per superiora harum, atque per inferiora earundem iterum exiis exit, deinde autem lacteae secundi generis latiores sunt, atque fabricae aequè tenuis & subtilis quam est vasorum Lymphaticorum, habentque etiam valvulas pauciores. Nonne est in naturâ ratio, cur haec ita se habeant? Si ita censes: erit itaque & causa certa singularis hujus in hoc ramo Thymi structurae.

Interea tamen, quid hujus sit rei in homine, cujus tam parva est respectu bovis magnitudo, nondum detexi: nam olim contentus fui vasa haec aëre inflato replere, ut & hic feceram. Quidquid id est, apparebat certè in Thymo ille pellucens, tenuis ramus, quem pro excretorio ductu habui, sique ille ita semper, ubique eò loci reperiretur, ambiguum restaret adhuc, an meritò agnosci deberet pro excretoria fistulâ? Id dabitur, opinor, hanc ejus tenuitatem haud frustra talem dari. Neque credere queo Venas corporis solum reducere sanguinem. Cur enim Venae Meseraicae sanguinem modò veherent in sinum Venae Portarum; Quare non aequè in se sorberent potum; Chylisque tenuiora? ut cruori hic misceant. Si autem negas ductum illum Thymi, credas interim mecum, paratum Thymo humorem venis in Cor deferri. Neque alienum Tibi videatur à vero, dum paratum dico in Thymo humorem: neque enim credibile id solâ absolvi percolatione ut in cribro. Sed singularis ultimarum Arteriolarum compages sola apta nata est, quæ humorum delatorum exceptas partes in novas formas mutet, subigat, pinsat. Thymus itaque, quum Glandula sit, solis igitur constabit vasculis, non Glandulis minoribus: Id enim si foret, singulæ tum hæ particularibus membranulis distinctæ

stinctæ esse deberent, quod nemo demonstravit hætenus, ideòque juxta Anatomicas leges non licet illa fingere.

Videtur utique simplicior, ideoque propior vero, mea sententia. Nonne enim ex meis constat abunde demonstratis, extrema vasa longè aliter formata esse, ubicumque aliis præparatur & separatur humor. Si quis dubitat super his, potest in omnibus visceribus à me præparatis id perspicuè videre. Habet enim Inviçtissimus Russorum Imperator in suo Thesauro omnium specimina. Quin & domi meæ labore improbo recentia ita iterum adaptavi, ut & ibi cernere liceat. Sunt quippe aliæ in ventriculo pro cibi attritu & coctione; aliæ in Hepate, quibus fit bilis, absque ullo Glandularum apparatu: in Renibus penitus rursus diversæ ad separanda putrida de sanguine olea & sales. Tu verò, qui hæc aliter censes se habere, quæso tua Tu, & mea ego, oculis subjiciat fidelibus!

VIII.

De Sterno.

INter ea, quæ accuratius definienda erant in vera partium corporis humani fabricâ & illud meritò quæras, quid sentiendum sit de cavitate, quam sub Sterno, inter separatas mediastini pectoris membranas, adesse imaginantur plurimi, & quam solent considerare, ac si habenda foret tertia, vel quarta, Thoracis camera. Ajo hanc nunquam in homine dari, quamvis celebres Anatomici eam descripserint, atque figuris etiam simulaverint. Novi & Chirurgorum celeberrimos hanc posuisse, atque etiam asseruisse sæpe prægressa inflammatione hanc repleti pure, quod dein Sterni perforatione per trepanum educere aggrediuntur. Inquisivi in hanc rem eâ quidem, quam veri amor requirit, sedulitate, & reperi constanter, nullam omnino talem cavitatem hic unquam adesse. Si enim in cadavere humano incideris accuratè interstitia extremitatum ossearum in Costis, & Cartilaginum, quæ Costas Sterno committunt, sique tunc prudenter porrò & lentè, Sternum leniter separas ab anteriore parte, spectabis certò, nullam ibi cavitatem reperiri. Sed, quando deinde libratum ita Sternum à Me-

diaestino & Pericardio elevas, tunc Mediastinum utrimque à pleurâ recedens speciem cavitatis efficit; inter geminatas Mediastini membranas: quæ tamen cavitas prius à naturâ non erat efformata. Quin imò, quoties Pleuram membranam deduco à subjacente membranâ cellulosa, etiam & tum efficitur cavitas, quæ semper quoque factitia modò est. ut de priori dixi. Nec apparet ullus cavitatis illius fictitiæ usus, nulla necessitas,

Attamen, ut rem hanc quam certissimè oculis exhiberem, ita rem aggressus sum: Infantis cadaver in Trunco descendente aperui, tum materiâ replevi ceraceâ, sic quidem, ut Cor & Pulmo integrè replerentur affluente materiâ; id postquam effectum, totum hunc Thoracem transversim discidi, tam infra Cor, quam supra illud, ut solent piscium majorum corpora in segmenta, vel tomos discindi. Quid tum? ne minima sanè cavitas sub Sterno apparuit, quæ profectò debuisset inveniri, si naturali ibi formaretur lege. Sed nihil minus. Haeret ubique contiguus Pleuræ Pulmo, jacet in medio Cor, ut in homine vivo, ita positum, ut apice suo spectet laevam. Posteaquam igitur ita clarè hæc videram, deinde segmentum illud pectoris balsamo condivi, locumque sic parato dedi inter sicca mea recentia præparata: simulque ibi apposui Sternum, unâ cum adhærentibus Costarum cartilaginibus parvuli infantis; quæ quidem felici admodò artis successu præparata, ut non modò Mammaria & Intercoitalia, vasa sanguifera, sed & illa, quæ musculos perreptant Intercostitales, penitus & distinctè sint repleta, ut totum hoc præparatum distinctissime & nitidissime in conspectum veniat, absque ullâ, vel minimâ, evasatione præternaturali materiae; sed pulcherrimè videtur ceracea materies instar roris tenuissime diffundi, quemadmodum & humor noster Chylo-ferosus viventibus nobis in alimentum ita dispergitur. Sed & Cartilagines Costarum præcipuæ pelucide hæc remanserunt. Puto autem nihil reverâ in hac arte difficilius, quam hoc ipsum efficere; quod pulchrè noscent illi, qui per has incedere salebras animosè conati sunt. Servandum igitur cum curâ hoc ipsum, & inter rarissima mea reponendum, censui, ne mihi auferant fures, qui pro amicis in conclavia mea admissi, infanda audacia rapiunt, exque aedibus meis auferunt, quæ ipsis monstraveram, ut votis eorum satisfac-

facerem. Neque his contenti rapinis, in alias deinde regiones & regna, furto hæc ablata mea circumferunt, pro suis ostentant, suâque se arte & manu talia jactant separare posse. Elapsi sunt aliquot menses, quando Penem humanum, incredibili labore, summa cura, & eventu felicissimo, ita præparaveram, ut nunquam tam pulchrè, luculentissimè & quam distinctissimè, in oculos se offerebat corpus Nerveo-spongiosum utrumque totum, tum & ipsum integrè hic expansum corpus Nerveo-spongiosum minus, ejusque supra Glandem expansa fabrica, sed etiam apparebat Paraphymosis Tunicæ cellulosæ, atque vera Urethræ fabrica, una cum ambiente undique spongioso corpore. Pulcherrimum hoc sanè omnium eorum, quæ unquam mihi contigit parare potuisse, liberaliter ostenderam homini indignissimo, omniaque ipsi explicueram, quem honestum putabam. Quid verò mercedis ab eo retuli? Avulsit à suo, quo sustentabatur pedunculo, atque furtim secum abtulit. Alii similiter in Anglia & Galliis similes rapinas ostentant pro suis, dum costas ita à me summo labore præparatas cum musculosâ appendice conspiciendas circumtulere: sed cautiorem inde factum me cogunt, minus liberaliter deinceps mea roganti cuique conspicienda offerre. Si quis unquam viderit humanum Penem ita ut descripsi præparatum, certus esto hunc mihi ablatum esse, & quidem furto: nam hætenus similem nemo vidit, nec ipse unquam potui sic efficere. Vir egregius & Nobilis *Dassel*, qui habitat Lunenburgi, possidet etiam paratum à me, & missum per me ipsi ex ejus votis, sed longe distat ab eo, quem commemoravi.

IX.

De Circosèle, Herniis variis & Vesica Urinaria.

Utinam, qui inventis nova imponunt nomina morbis, curam semper gererent, ut in his formandis observaretur sedulò convenientia vera nominis cum ipsâ rei, cui datur, naturâ, ut ita vox exprimeret rem eâ designandam. Quænam, quæso, causa suadet, Venas Testium dilatatas dominare appellatione Herniæ Varicosæ? Nonne aptius Varices Venarum Spermaticarum appellasse oportuerat? Revera non est alia hujus

mali indoles, nisi tantum, quod sit congeries Venarum, quæ ultra nativam suam magnitudinem dilatatæ, atque spissiores redditæ, apparent. Hernia autem, quum alterius longè ingenii sit, nequaquam confundi debet cum illo malo. Est nimirum hæc dilatatio, nunquam ruptura, Peritonæi, inquam dein extra suum naturalem situm se immittit, Omentum, Intestina, Splen, Vesica, Uterus, imò aliquando integer foetus, ita quidem ut hæc omnia sic emineant, ut externo tactui palpanda se præbeant. Quid autem id est, quod Varices venosæ commune habent ulli horum? Certè nunquam circa has Peritonæi dilatatus faccus invenitur.

Neque mireris interim, me inter corpora Hernias facientia Vesicam, Lienem, Matricem, & Foetus integros enumeravisse: id enim in praxi meâ medicâ observavi, sed non licet jam describere: quia à proposito me averteret meo. Varices Spermaticarum facilè detegunt exploratores digiti in Scroto, dum atrectando partes lumbricos se attingere quis putet.

Sed, qui hoc morbo laborant, dum nihil inde percipiunt mali, parum admodum id ipsum curant; plerumque autem validiori partium pressioni, aut contusioni, malum id debetur. Deprehendi tamen multoties provectioris ætatis hominibus inde natum Hydropem Scroti, quam iterum malè Herniam aquosam, vel Hydrocelen, vocant. Sanari quidem valet id mali, pertuso scroto ope instrumenti Trocart dicto, vel & lanceolâ phlebotomicâ, ut aqua vulnere exeat, sed citò plerumque recrescit malum. Si autem curationem aggredieris aperiendo scrotum à parte superiore ad latus, tumque vulnus turundâ oblongâ, unguento rosaceo, mercurio præcipitato rubro permisto, inunctâ oppleveris, donec lenis inflammatio, eique succedens suppuratio parva, membranulas stillantes putrefecerit, Tuque eas tenaculo eduxeris, sæpe dein perfectè sanatas observavi. Sed & aliquando Venæ positæ in Membranâ Dartos dictâ, quam ex proprietate suâ cellulosam tunicam appellare oportet, ita Varicosæ evadere possunt: sunt enim hæc tam numerosæ, ut postquam illas ceraceâ materia rubrâ repleverim, membrana hæc tota sanguinis rubicundissimi instar ruberrima evadat; Denique jam liceat mihi addere, suoque hic ordine inferere, quæ modò dixeram inter Hernias debere annumerari, etiam Hernias

Vesicae

Vesicæ, Lienis, Uteri, totiusque Foetus. In primo enim casu; de Herniâ Velicæ fas est asserere, hanc veram Herniam habendam esse: quoniam hæc quoque est dilatatio Peritonæi, in quam elapsa vesica urinaria, naturali suo excussa loco, Scrotum occupat. Videtur id quidem mirum, atque ab ipsa veritate alienum, imò ferme impossibile: tamen id contigisse bis animadvertere mihi datum fuit. Quodque evidenter rem ita se habere demonstrat, id est, homines scilicet illi lotium reddere nequeunt, nisi scrotum utraque susceptum manu premendo aquam lotii ita expresserint.

Utque rei essem certissimus, unius aperui cadaver præsentē Clarissimo Amstelædamensi Medico *Petro Guenellon*, & *Petrò Adriani* Chirurgo, qui una mecum conspexerunt, rem ita se habuisse. Sed & Herniam semel vidi, ubi reverâ Lien replebat eo delapsus dilatatum Peritonæum. Casus mihi observatus in Nosocomio Amstelædamensi: Mulier fuerat annosa, cui lævo inguine ingens tumor, qui habebatur pro Placentâ uterinâ in Utero relictâ post partum, atque ibi accretâ; alii putabant frigidum esse apostema. Sed in cadavere certò vidi Lienem eò secessisse, atque hanc produxisse Herniam. Quis autem crederet, uterum unâ cum Foetu in illo hærente veram Herniam posse producere? Attamen & hoc accidisse semel quam optimè, quam distinctissimè, vidi. Non hic ita me capias, ac si intelligerem prolapsum uteri extra vaginam.

Imò longè aliud. Erat scilicet Nobilis Domina, cui dudum ingens tumor hæserat circa inferiora abdominis, quamproximè inguini, atque procedebat hic directè ex cavo Abdominis, brevi autem suppuratus tumor bene sanabatur. Haud ita diu hæc imprægnata fuit; sed quid fit? Novisti, mi Lector, sæpe-numerò post Apostema Peritonæi & abdominis, ut & post curata ritè vulnera, in cavitatem abdominis penetrantia, manere in loco cicatricis obductæ debiliorem Peritonæi concreti rursus fabricam, unde post molimina magna, & impetus validos, dilatatur ibi læsus ante locus, præ debilitate acquisitâ impos hunc sustinere pressum, unde ingens tum fit, & Hernia periculosa. Omnino idem & hic contigit: uterus enim foetu crescente tumens dilatabat hunc Peritonæi locum, seque in saccum hunc dilatatum insinuabat eoque, ut foetus tandem cum utero

ad

ad genua usque penderet antrorsum; instantibus deinde parturientis laboribus, elevabatur ab obstetrice uterus cum foetu, ut in abdomine hæreret tamdiu loco debito, sicque felix evasit puerpera, edito per vias naturales bene nato foetu. Nonne igitur hæc vera est Hernia in dilatato Peritonæo vero? Ut tandem in viam, unde egressa fuit, redeat oratio, in eâ sum sententiâ, quod Varices Scroti, quæ in juventute natae fuerant, transeant in senio in Hydropem scroti: quia deficere incipiunt spiritus, atque hinc pendentes vires: quando venulae absorbentes non amplius reisorbent tam avidè, quam olim effusos arteriolarum extremitatibus humores halituosos, unde hic collecti partes magis magisque debilitant, atque ita tandem scroti Hydropem verum generant. Novi plurimos omne hoc negotium adscribere Vasis Lymphaticis; sed cur Venosa inde excluduntur? certè mihi videntur hæc præcipui esse in his momenti, & fere credo Ascitis, atque Hydropis ἀνὰ σάκκα causam, ut & omnis Hydro-
pis, imprimis haerere in debilitate, & malâ affectione, extremitatum venosarum. Meministi, jam enim antea descripsi, totam Placentam, in quâ naturaliter non insunt Lymphatica, si retinetur corpore foeminino totam quantam mutari posse in Hydatides, vel ampullulas aquosas, idemque visum in integro Hepate, ut vidi, & in Thesauro Caesaris Russiæ apparet. Quid ni & idem in aliis posset obtinere? gaudent hos morbos ruptis adscribere Lymphaticis, idque fieri haud negavero; interim crediderim sæpius à recensitis hæc accidere causis.

Pauca jam superaddo de interiore membranâ, quæ vesicæ Urinariae cavitatem urinae contiguam facit. De quâ imprimis notasse juvet, portionem ejus à reliquâ separatam posse per vias urinae excerni absque vitæ discrimine. Quis mortalium id fuisset unquam suspicatus? ego sanè nunquam. Sed fidelis observatio rem ipsam docuit. Utique erat puerpera, quæ acerbissimis excruciatâ & enectâ fere doloribus in Ventre, me vocari tandem jussit. Pressus animique indagans ingenium, rogo, an ritè quidem per lochiorum fluxum expurgata esset, liberata à secundinis, & num facilis illi fieret lotii excretio? Ad quæ quidem omnia posteaquam respondisset, quam prosperrimè se hæc habere, interim tamen audiivi intolerabiles esse prorsus ventris, quos ferebat, dolores, præscribebam
itaque

itaque clyfma , quod leniendo , fopiendo dolori, eſſet idoneum, exhibito ſimul ad mitigandam torturæ hujus ſævitiem medicamento ſoporato; totum ſimul jubebam obvolvi abdomen unguento, quod eſt de Althæa, ſicque receſſi. Reverſus iterum reperiẽbam nihil horum profuiſſe, pertinacem ſubſiſtere hætenus, nec leniri ullâ ratione, dolorem: ſciſcitantî denuò, an ſatis commodè urinam ſecerneret, reſponſum quam maxime, idque teſtari plurima quotidie lintea, quæ illi appoſita bene ſemper humectata inde auferantur. Requievi itaque ſupra his.

Quid ergo? redeo, ut viſam, tertiâ quoque vice; obſtupui autem nihil me quidquam promovere, licet uterer optimis remediis lenientibus, carminantibus, anodynis denique: quumque puderet nihil levaminis à me præſtari ejulanti ægræ; exploravi tandem attrectando, totumque pererro digitis ſcrutantibus abdomen, quod incredibili turgens tumore, atque prædurum inveni. Miratus Catheterem immiſi in Veſicam; profiliit extemplo immenſa lotii vis, ſimulque doloris lenimen ſibi gratulata fuit miſerrima aegrotans. Geminatum deinde quotidie multis ſucceſſivis diebus idem id auxilii, cum levamine ingenti. Interim advertēbatur, nigreſcere catheteris argentei ſuperficiem, unde & mali quid latere in Veſicâ haud obſcurè patebat: neque certè abſque ratione id ſuſpicabamur. Ecce, poſt paucos dies elapſos membrana occupat meatum urinarium, quæ apprehenſa, trahentiſque obſequioſa manui, facile educebatur, educta ſatis apparuit magna; curavi portionem ejus abſciſſam in figurâ depingendam: puto enim id quam rariffimum eſſe. Certe mihi nunquam, niſi hæc ſemel vice, obſervatum. Ipſa hæc mulier poſtea ſana, felixque concepit dein, peperitque. Veſicam huic inflammatione incenſam fuiſſe ſuſpico, quam in Gangraenam ſuperficiariam exiſſe deinde credo, ut conſtat exemplorum plurimis, villoſam inteſtinorum Tunicam, quæ Papillis nervoſis ſcatet, ſeparatam à reliquâ Intestinali fiſtula ano exiſſe: poſteaquam Inteftina acri prius inflammatione, eamque inſequutâ Gangraenâ, affecta fuerant. Voco autem hanc Inteftinorum Tunicam Villo-papilloſam, quia animadverti villoſam iſtam ſuperficiem penitus ſimul eſſe papilloſam, quemadmodum ſe habent interiora noſtrarum Genarum

narum in suo integumento, ut & Labia Oris, Oesophagus, Ventriculus, omniaque Intestina, quum sit in his omnibus ejusdem apparatus continuata productio. Verum quidem est, in unoquoque non aequè clarum id apparere; quum in Labiis, Genis internis, & in Intestinis multorum hominum tunica hæc Papillas hæc nimis manifestas non possideat, attamen in aliis satis conspicua datur. In buccis interioribus, & Lingua boum, inque Oesophago testudinum, inprimis magnum valde apparet, hoc papillosum corpus; ita quidem ut in bobus coctione integrè separari possit totum hoc papillosum tegumentum, ut Papillæ sub hoc eminentes appareant. Quoties verò contingit in homine post violentas nimis alvi purgationes tegumentum hoc ipsarum Papillarum deglubi à Papillis suppositis, tum verò cruciatuum infestissimi corpus aggrediuntur.

Quantusque dolor nascitur in Papillis Labiorum & Linguae, quoties tenui suo involucro nudatae sunt? Si in ea memet jam diffunderem, quæ alii de hac tunica scripsere, quam Villopapillosam appellavi, quantus meæ scripturæ pateret campus; sed propositum mihi fixum est, parcissimus ut sim in recensendis alienis, totus in enarrandis iis, quæ ipsemet quotidie observo. Interim monitus esto, care Lector, me quandoque forte inter hæc exarare nonnulla, quæ aliis jam ante me descripta fuerunt: id ægrè non feras. Confirmo meâ tum fide observationes priorum, si repeto, si novi quid adfero, pretium tuli laboris, dum aliquâ in re profui. Novi quidem allegatorum auctorum citatione spissari volumina, ostentari eruditonem, debitam cuilibet assignari laudem. Sed has ego talium laborum laudes aliis non equidem invideo, mihi otium hisce rite excolendis omninò deest: neque enim unquam nimis mihi mane lucet surgens Sol, semper vesperscit ocyus quam vellem. ita submergor quotidianis in Anatomè & praxi medicâ occupationibus.

X.

De Embryonibus, Placentâ, Ano imperforato, &c.

JAm antea, aliâ occasione, dixi, haud ita facile esse definitu, quamdiu mater gravida possit mortuum in utero foetum gerere. Quin etiam enarravi jam prius, mortuum in matrice infantem non putrescere in pus, neque in ichorem resolvi, sed flaccescere modò, & evadere laxum, quamdiu os uteri probe obturatum manet; eo verò aperto, admissioque in cavum Uteri aëre, tum demum illicò in putredinem abire. Jam verò consideremus, quam arduum sit cum veritatis evidentiâ asserere, si mortuum ediderit mulier foetum, quamdiu mortuum gestaverit mater, adeoque quo tempore ille in matrice ante partum mortuus fuerit, accuratè designare: sæpe enim mihi accidit, ut foetus abortivos ferant, quos ajunt duobus, tribus, quatuorve à conceptu mensibus gestatos esse, neque tamen tunc sunt, quos ostentant, grano hordei majores: quum tamen hoc tempore jam digitum vel sesquidigitum longi esse deberent. Sed non temerè credendum mulieri enarranti exquisitum suæ imprægnationis tempus: quia defectus menstruum, quem referunt, non ita certò indicat id, quod quaeritur. Nunquid plurimæ mulierum his quidem destituuntur, licet imprægnatæ non sint? Aliæ mane vomituriunt quandoque, nequè tamen ideò sunt gravidæ, imò multis matutinus vomitus quotidianus, absque graviditate: ita quidem, ut signa hæc potius incerta sint, nec verè pathognomonica haberi queant. Igitur, quando reperio foetum, utcumque parvum, collapsum esse, & præditum colore cineritio, quum aliter colore sit candido, semper tunc certus sum, mortuum jam fuisse aliquamdiu in utero materno: nec dubito, quin sæpe tempus à morte satis sit magnum, id enim adscendit aliquando ad unum binosve menses, si consideremus diem, quo mater gravida terrore, motu violento, distractione corporis, fluxu uterino, vel similibus fuerat affecta, & conferamus diem, quo abortum enititur. Neque enim toto hoc temporis spatio vel minimum incrementi unquam capit foetus. Si verò abortus fuerit, foetus trium vel

quatuor mensium, qui post mortem retentus erat aliquamdiu in utero, ille deinde in lucem editus habebit ex flacciditate partium collapsum caput, & truncum, apparebitque speciem gerens horridi monstri. Memini, sæpe me vocatum ad huiusmodi casus, atque invenisse afflictissimos parentes horum abortuum, quoniam falsò putabant se monstra generasse. Ego tum soleo consolari eos, atque asserere bene genitos hos foetus post obitum ita degenerasse in corpore materno diu retentos. Nec dubitabant amplius; quum viderent me inflando parum per fistulam hæc corpora ita rursus extendere, ut pristinam ilicò formam recuperarent, qualem ante mortem habuerant prius: caput enim globosum iterum figuram adeptum foedam turpis monstri imaginem amittebat penitus, collapsusque turgebat denuo in torosam venter speciem; laetati hæc specie parentes summas agebant gratias. Nec immeritò; quid enim magis horrificum parentibus evenire queat, quam si loco humanæ sobolis terribilia progenerent monstra? Imò etiam decepti falsâ rerum imagine in ipso congressu aliquandò memores horrendi atque informis monstri, ipso forte generationis momento deturparent propriam prolem.

Vidistis imagines embryonum, quas excudendas curavi in meis Thesauris Anatomicis; & facile est ibi notare, quânam ratione successu temporis suam figuram quotidie mutant. Apparent quippe nulli omninò artus in primo embryonis statu, postea verò in locis, ubi humeri & femora deinceps apparebunt, tubercula modo exigua prominent, ex quibus post longam diem humeri, brachia, manus, femora, crura, pedes, explicantur & prodeunt. Consulatis, quæso, Thesauros illos Anatomicos, illa namque, quæ ibi depingenda curavi, reverâ omnia ita se habere, manifestò videre est in Gazophylacio Majestatis *Cæsareæ Russiæ*, ubi prototypa servantur. Quam immaniter autem differunt illa mea, ab iis, quæ iconibus suis impressis alii ostenderunt orbi literato? Sanè obstupui mirabundus, ubi conspexi picturam embryonis humani vix æquantis granum hordei, in quâ tamen manuum pedumque exhibebantur species: quum tamen tunc instar chrysalidum, absque ullâ apparitione artuum conspiciantur.

Itaque,

Itaque, si hi embryones, quando adhuc tam tenelli sunt, in utero materno moriuntur, inque eo post mortem adhuc aliquamdiu manent, tum semper deprehendo, illos colore cinereo tinctos, & collapsos penitus; contra verò, si statim à morte suâ utero excluduntur, albo donantur colore, atque undique torosi sunt & teretes. En tibi hic ejusmodi embryonem, qui molem grani hordei vix excedit, hunc accepi à paucò tempore à matre, quæ referebat se tres menses gravidam fuisse, idque audire sæpe mihi contigit, examinans reperi compressum, tam parvum, non verò teretem, unde conjiciebam à longo jam tempore fuisse mortuum, & quidem forte binis mensibus antequam abortum hunc enixa fuisset mater: eo enim tempore quam maximè fuerat ipsi percussus ingenti terrore animus. Sed an animadvertis funem umbilicalem? Certe is longè spissior ipso embryone. Nec id infrequens. Utique sæpe sic vidi. Sed & alio casu filamentum instar subtilem inveni: forte causa tantæ crassitie est appressio adducti pabuli ad corpus Embryonis, quod in illud penetrare impos ita expandit vasa in Umbilico. Opus est proprium errorem corrigere me, quem admisisse me confiteor, in Thesauro Anatomico, ubi embryones depictos dedi. Est ibi embryo tritici semen æquans, à fecundinis pendulus, cujus ibi placenta admodum videtur magna; sed ibi tum fui oblitus dixisse, quod ingens illa moles, quæ ibidem placentam repræsentat, non solum constaret corpore placentæ, sed maximam certè partem confletur ex grumoso cruore, qui illi arctè accrevit. Maximèque oportet considerare, placentulas eo tempore fere semper ita nasci, rarissimè autem accidit ita puras excerni ex utero. Quando autem solæ prodeunt & separatæ, tum sæpe instar chartæ sunt tenues, aut dorsum cultri forte crassitie suâ æquant. In *Gazophylacio Imperatoris Russiæ* est hujus rei exemplum unum. Quam pulchrum verò! quam rarum! mihi sanè in tantâ observatorum copîa semel tantum id videre contigit. Accuratissimè ibi natura modum suum expressit, cui ars solum præstitit conservandi modum. Est ibi placenta nuda, pura, sola, absque ullo adhærescente cruore, pendet in liquore ab embryone, qui articulum digiti magnus est, si me non fallit, memoria.

Liceat porrò hac oblata mihi occasione pauca differere de rebus, quæ à præsentibus haud ita alienæ cenferi possunt. Abundans nimis rerum copia paupertatem sæpe facere, obesse autem contra, inopiam, vetus est proverbium. Mihi fas esto addidisse, & nimis anxiam diligentiam aliquoties damnosam evadere. Nusquam verò effati hujus certior visa mihi veritas, quam ubi animadverti in illa, quæ fieri solent; & exerceri in adjuvandis parturientibus, neque vel ibi inanis perdi opera, quam in educendâ post partum Placentâ. Hanc partem foetus esse habendam, neque ad corpus maternum pertinere, ideoque ex utero matris posteductum foetum debere abduci nimis certò constat omnibus. Interim contingit illam fundo matricis cavo convexitate sui corporis adeò accretam adhærescere, ut in unum fere corpus miris coaluisse modis fere videatur: quo quidem casu ambigi potest, quid salutare magis puerperæ habendum sit, hanc aliquantulum ibi relinquere, an verò omni ope obnixè moliri, omniaque vel vitentare, eam avulsam inde educere? Est certè gravis ratio, quæ suadet deliberato ad hæc animo esse, nec temerariâ præcipitantia perdere, quam prudens forte servavisset tarditas. Non me fugit clarorum sententia scriptorum, qui ita animum inducunt suum, relictam in utero placentam conjicere in præsens mortis discrimen puerperam. Satis exploratè cognovi, obstetrices ideo omnem adhibere conatum, ut arte, vel vi, hanceductam ostentare queant amicis præsentibus. Sed dolui acerbè casum miserarum mulierum, quibus haud rarò læditur sic uterus à festinante nimis, & nimis imprudenter sæpe agente, obstetrice. Extemplo tunc abdomen prædurum tumet, febris incenditur continua, quam properata sæpe mors insequitur. Docuere satis *Paræus*, *Portal*, *Mauriceau*, & alii, quonam artificio placentam auferre de corpore tutò oporteat, quid autem agendum, quando præter consuetudinem nimis fortiter adhæserit, nimis parcè explicuere.

Obtulerunt mihi se casus, in quibus omnino erat impossibile, absque imminente mortis periculo Placentâ liberare matricem. Horum censeatur unus, quando, edito jam infante, contractio spasmodica, fortisque fit uteri in eo loco, qui est inter placentam & illam uteri partem, in quâ os matricis inter-

internum iterum se formare deberet postea. Scire enim est, post natum infantem, in utero nullum reperiri tale os, ut olim fuerat: sed ita omninò se res habet, ut in bursâ nummariâ, quæ loris transmissis constricta rugosum os format, laxatis autem hisce vinculis, ubique æquè lata est & expansa. Hæc itaque memorata jam constrictio uteri sæpe tam altè posita est, ut digitis, manu, carpo, & brachio, profundè in corpus immisissis, demum percipiatur: quin & arctationem hanc ibi adeò strictam quandoque detexi, ut digitum vix, imò vix admitteret, dum tamen pone hancce, placenta retenta hæreret. Quonam, quæso, pacto ulli possibile erit artifici inde eruere vastum illud placentæ corpus, nisi lethalem sustineat inferre vim matrici? Utique morietur subitò puerpera. Vidi namque hanc præ cæteris causam dari, cur nec opinantes improviso moriantur post partum fœminæ: dum interea rerum suarum satagens obstetrix, quasi re pulcherrimè gestâ, ostentat placentam, hancque integram, atque illibatam manu suâ eductam jactat. Quin & obtinet aliquando, ut, licet apertus satis uterus hiet hætenus, placenta tamen ita teneat uterum, ac si illi concrevisset. expertus loquor: atque propterea, si artificiosâ tussi, aut nisu quasi parturientis factò, placenta non facillè sequitur, tumque digito juxta funem umbilicalem prudentissimè immisso, eoque prudenter placentam perterebrando ut separetur, & ne sic quidem succedit: satius mihi videtur omne ulterius, periculosum semper, molimen ommittere, relinquere placentam, donec ipsa natura hanc, ut sæpe feliciter fit, expediverit. Attamen, post natum partum, mater liberata non est, quamdiu placenta necdum excussa. fateor. Sed, an non præstat ex binis malis minus eligere? Prudentius ergò relinquere placentam, donec natura hanc separet, aut donec laxata, magisque libera, manu evellere hanc detur, quam lethali festinatione occidere ægram. Putatne quis, boni quid contigisse trucidatæ mulieri, quod mortua sit sine placenta, quæ cum illa poterat vixisse? Vera dixi. Placenta infantis, non matris, pars habenda. Natura incredibili conatu, & solertiâ, intenta semper suæ liberationi, atque relegationi omnis molestæ sarcinæ: rarò inde fit, restare in utero placentam, licet ibi viginti, imò & viginti quinque dies, post partum hæserit. Credite verissima asserenti, ex
fede-

fedecim, quibus relicta placenta, quindecim à naturâ liberata salutavi. Licet autem, quod quam rarissimè accidit, placenta remanserit; non tamen inde tantum mali, quantum olim creditum. Conclamata erat salus, relicta placenta! Fateor optandum, hanc tutò eductam: sed salvâ tamen vitâ. Si autem tota remanet tandem, quid illi contigit? Profectò uterus affliduò arctior redditur, atque perpetuâ suâ contractione affectans pristinam parvitatem, & figuram, ita comprimit remanentis placenta corpus, ut in globosam arctéque compressam massam formet, quæ nihil de formâ placenta retinens, tota fere in duram, carnosam, molem degenerat; Vidi attamen foeminas has imprægnatas iterum, bene natum idoneo tempore foetum enixas, atque postquam satis feliciter erant liberatae ab onere suo, tam foetu scilicet, quam secundinis, denique & hæc placenta olim retenta frustra jam demum excrevisse, quæ ignarum vulgus, Molas, falsos conceptus, vel & monstra alimenti foetus per suctum rapacia appellitare fallò solet. Verum aliter tota hæc retenta moles placenta penitus amittens genuinam suam indolem, quia est merus vasorum sanguiferorum contextus, integro suo corpore permutatur in congeriem hydatidum, atque postrema hæc mutatio frequentior longè priori observatur.

Tandem hæc Hydatidum massa, incredibili augmento crescens, vasorumque horum adaugens numerum, atque ita evadit, ut matulâ vulgari vix capi queat; imò, post excretam tantam massam, saepe postea novas adhuc similesque massas deponit.

Mirabiles has excretiones, nuper est annotatum, quod bis viderim intra duodecim dierum spatium. Praebet enim populosissima Amstelædamensium urbs observationibus, alibi rarioribus inter pauciores homines, uberrimam materiem. Quantis figmentis, quibus fabulis, occasionem dedere prius hæc moleos excretae?

Pleni auctorum horum libri. Certe cunctæ meræ sunt placenta degenerantis soboles. Itaque ingemino hoc meum monitum in salutem mulierum, inque correctionem erroris in arte obstetricia, scilicet placenta de corpore puerperæ, nullâ tutae artis efficaciam secure potest educi; salutare erit illam

illam ibi relinquere. Ipse ego meis manibus parturientes, ut obstetricæ artis magister, liberavi, & deprehendi certò ita, firmiter sæpe haerere utero placentam, ut, nisi expertus ipse, nemo crediturus sit, quæ tamen ope naturæ, post injectum clyisma incitatae, sequenti die feliciter torminosa contractione abdominis exhibat.

Alii persuadere voluerunt Medicis, placentam utero retentam putrescere, inde autem ipsum quoque uterum citò corrumpi, inflammari, gangraenescere, inde mortem necessariò sequi; sed longè aliter, quam quidem hi censent, res ipsa se habet: quia non corporis materni hæc, sed infantis, vera pars est, ut jam supra liquidò patuit. Exempla quotidiana, & utique quam creberrima me reddidere certum, edoctumque, placentam relictam, si non citò solvatur à cohaesione suâ cum superficie uterinâ, nunquam autem in pus, ichoremve, abire, sicque in putridum liquamen redigi. Frustra quoque est ille metus quorundam, qui à retento placenta corpore foetorem exhalare scribunt, qui purum humorem sanguinis ita queat inficere, ut hecticæ feбри, inflammationi, similibusque malis, inevitabilem præbeat causam.

Quid enim fieret miserrimis mulierculis, quæ conflictantur cum calamitosissimo morbo, in annorum durationem attritum corpus excruciante? Uteri cancrum intelligo. Vivunt hæc tanto spatio temporis, interim foetorem penitus intolerabilem patiuntur, dum cadaverosa utero exhalans mephitis, fugat ab ipsis unumquemque. Sique Medicus, ut conditionem sævi morbi exploret, digito immisso perscrutatur uterum, ille tanto infectus foetore inde reducitur, ut ne acri quidem saponis lixivio eluere teterrimum halitum queat. Vana itaque illa omnia sunt terriculamenta ignari populi. Attamen hic ille sedet iudex. Quid enim agat obstetrix sapiens, quæ puerperæ præstans omne legitimum auxilium, quod ullo modo sperari potest ab arte bonâ, nec tamen possibilem invenit placentaë educationem, nisi eam vim, eam utero læsionem inferat, quæ in certam mortem illam conjiciat? Nonne præsentibus parturienti mulieres monebunt, urgebunt, jurgabunt, minabuntur? Nonne artis hanc ignaram damnabunt, magis peritæ mox opem implorantes? Certè ita fieri notum est: inde iterum incensa obstetrix fero-

citer sæpe rudem operam integrat, exitiales utero contusiones certissimè inferens. Mereor in his, ut credant mihi Medici: quum in amplissimâ hâc civitate quatuor annorum decursu artem obstetric iam ipse exercuerim semper & frequentissimè: deinde autem toto quadraginta annorum spatio praepositus fuerim ab Amplissimis Magistratibus urbanis officio Collegii obstetricii, ut docerem examinaremque omnes, quae huic se arti exercendae dedere volunt in hâc urbe, ut ipsis Anatomicas darem demonstrationes partium muliebrium, partui inservientium, ut responsa darem obstetricibus super difficili partu me consulentibus, denique ut scrutarer cadavera puerperarum ad rimandas mali partus, mortisque sequutae causas.

Quemadmodum nixu forti per motum muscularem factò, adeoque per labores parturientium, utero pulsus in lucem editur infans, ita & placenta, membranae, funis umbilicalis, simili vi corpore expelluntur. Sed quis observavit unquam inter omnes Anatomicos, quod uterus humanus habeat fibras musculares, peculiares ita natas, sitasque, ut fabricâ suâ agente, solvant, liberentque placentae convexam superficiem à concava superficie fundi ipsius uterini? Has nuperrimè tam manifestò detegere mihi contigit, ut nihil pulchrius. Scias igitur in illâ parte uteri, qui fundus illius vocatur, adhaerere fere semper placentam. Quidquid ex speculatione rationis aliter dixerint nonnulli. Sed in eo accuratè loco sunt fibrae musculosae, orbiculatim ita positae, ita fortes, ut, dum se contrahunt satis fortiter, tum corpus uteri ibi contractum, rugosumque redditum, ita disponant, ut placenta, extra has fibras posita, ideoque hanc contractionem non sequens, necessario à cohæsione cum utero liberetur, laxetur, excutiat: quum elapso anno perspicue hoc vidissem, neque observassem antea, ilicò hanc matricem ita condidi, ut maneret immutata, quo possem evidenter demonstrare hanc structuram unicuique. O admirabilem fabricam, quâ instruxit hanc unam uteri partem Sapientissimus Creator! Nonne observas caeteras uterinas fibras perplexè intertextas decurrere, ut motricibus suis viribus se contrahendo, foetum exprimant? sed solum, ubi adhaeret placenta, ut eam separent, in orbicularem posituram decurrunt. Si autem remanerent post partum foetus membranae, tum quoque multum solliciti

solliciti sunt plerique, de nescio quibus malis: quum tamen hænulli firmiter adhærentes parti, unâ cum fluentibus lochiis facile separentur, quia modo madidorum instar linteorum vel chartæ sibi invicem incumbunt, adeoque irritatus uterus nisu suo eas longè facilius separat. Est autem ad hæc observandum præterea, quod placenta utero hæreat semper eò fere firmitus, quò infectio funis umbilicalis magis perfectè centro infigitur placentæ: tum enim directio tracti funiculi æquabiliter trahit totum corpus placentæ, deoque augmento contactarum superficierum non dimittitur placenta. Hoc casu debet digito perforari placentæ corpus, tumque prudenti ejus circumductione deglubi uterus à placentæ corpore debet. Quò autem funis propior est circumferentiæ placentæ, eò caeteris paribus, faciliior est placentæ separatio ab uteri fundo. Accidit tamen, ut invenerim funem satis propinquè circumferentiæ insertum, interim & tunc, licet rarius id eveniat, immobiliter adhæsisse matri placentam adeò, ut, si adhibitâ violentiâ eam educere tentarem, potius sequutus fuisset totus uterus inversus extra vaginam, quam ut deseruisset uterum placenta: observabam tamen placentam, quæ reverâ tam firmiter coaluerat cum utero, intra paucarum spatium horarum, solo naturæ urgentis nisu expelli. Contrâ verò vidi puerperas, quibus in tali casu, summâ vieductâ placentâ, uterus ipse inversus ex corpore fuerat protractus, mortuas, simul ac in lectum suum essent repositæ. Cujus horrendi exitus nullus fuisset metus, si modò patienter fuisset commissâ naturæ mollior separatio. Iterum ingemino, potest utero retineri diu foetus mortuus absque magno matris damno. Nonne evidentissimè id apparebat in vaccino corpore, cujus observatam descripsi historiam? Tempus debiti partus à naturâ huic erat præscriptum mense Martio Anni 1717, ægrotabat, convalescebat, Novembri sequenti mactatur, atque vegeto, beneque saginato, corpore deprehenso gaudebant possesores, quum interim in hâc vaccâ mactatâ vitulus hægeret, satis bene valente corpore præditus, quem aperui, atque, in rei memoriam, splenem ejus & cerebrum præparavi, vasis sanguineis à me impleta, quæ necdum, quamvis tenerima, computruerant. Forte rogas, quî noverim vitulum hunc femianni spatio in matre hæsisse mortuum? Certe bubulei

hoc norunt quam accuratissimè. Sed quid opus exemplis ex corpore brutorum? An deficiunt experimenta mulierum, quæ mortuorum cadavera foetuum plurimos gestavere menses? Certè non eo hæc animo scribo, quasi obstetrices monerem, rem hanc negligenter agere. Absit! placenta semper educenda: modò salvâ vitâ puerperæ. Clamat tamen tota mulierum partui præsentium turba, occidi parientem, relictâ eadem. Ingens hoc, & grave præjudicium ita insedit earum animis, ut ne quidem permittant, rem fieri, ut artis præcepta, & salus matris, exigunt. Quid agendum in hisce? Quomodo valet eradicari, ita diu radicata opinio? Certè ante multos jam elapsos annos, seriò hanc rem, aliasque similes bene multas tanti judicabant momenti Clarissimi Inspectores Collegii Medici Amstelædamentis, Piso, de Vicq & Kommersteijn, ut obstrictos se putarent referre de hisce rebus ad Amplissimos urbis Consules, ut horum auctoritate remedium inveniretur malis præjudiciis: neque tum requieverunt Sapientissimi Consules & laudati Medici, donec præficeretur aliquis, qui harum rerum peritus juxta veram prudentis artis rationem judicare posset de iis, quæ ita accidunt in his negotiis, ut a præjudiciis stabilitis damnum omninò paterentur, ideoque emendatione indigerent ab auctoritate publicâ. Jusserunt igitur, ut ego huic præessem muneri, putantes Anatomices Professori, cujus tumungebar munere, maximè id convenire: quare statuerunt, ut omni mense semel cogerentur omnes urbanæ obstetrices venire, ubi audirent me differentem de omnibus, quæ possunt forte accidere, quæ debent observari, quibus singulari arte debet succurri, interpariendum: utque etiam sæpius in cadavere foeminino ipsis coram demonstrarem omnes illas partes muliebres, quarum requiritur in obstetrice cognitio, simul explicando, quænam forte singulisharum læsiones accidere possent, sicque monere, & munire, contra præjudicia. Hæc aggressus ipse me dedi operi obstetricio exercendo, juvandisque in partu difficili hærentibus mulieribus, quod strenuo dein labore continuavi integro annorum quatuor decursu. Putabam certè, fore mihi impossibile, felici successu docere artium artem, & maximè salutiferam, si solâ speculatione sapiens, manu nunquam operi adhibita, susciperem agenda dictare atque præscribere. Nec injuria putem

tem hanc meam fuisse rationem: quia mortalium nemo, ut peritus sit ex Anatomicis partium muliebrium extra graviditatem, extraque partus conditiones, unquam credet, quanta sit in his omnium circumstantiarum variatio, quam diversa facies: neque aliquis, vel rationis disputatione unquam, vel sagacissimâ conjecturâ, assequi poterit, longe minus alios docere, ea, quæ tum temporis deprehensus est in corpore muliebri. Quum verò Gravissimi Urbis Consules, & Inspectores Collegii Amstelædamensis, inciperent, quantum esset periculi in his rebus; jusserunt simul, ut omnes illæ mulieres, quæ in Urbe artem obstetriciam exercebant, se sisterent coram Collegio, novum subirent examen, ut admissis iis, quæ in respondendo se probassent, admissis, à nobili hac arte relegarentur omnes, quibus abessent dotes requisitæ. Quis crediderit, quanta inscitia, quæ nugæ, quot errores, tum apparuerint in iis, quæ artem dudum exercuerant! Quid miri, didicerant ab iis, quæ æquæ fuerant & ignorantes, & imperitæ! Vultisne, enumerem ex innumeris, paucos errores quos stupida induxerat ignorantia, qui jam ita per hæc remedia correcti, ut nihil eorum nostrâ amplius in urbe supersit? Videbitis utique non ridicula modò, vel damnoſa, sed & exitialia, vitia. Quis putaret, fieri potuisse, antequam institutiones has occeperam, ut unâ die vocatus fuerim ad duas mulieres, de quibus asseriebant, quod monstrum illis ex corpore penderet, postquam enixæ erant foetus, & sitas secundinas? Quid reperi? O facinus infandum! ipse uterus per vaginam eductus, ex vulvâ pendebat inversus. Reduxi illicò, junctisque artè femoribus, reposui in lectum; sanata fuit feliciter. Altera verò turpi hujus erroris culpâ periit. Nam illic uterus, eodem affectus modo, tam diu hæserat extra corpus, ut jam induruerit, neque ideò omni artis tentamine reducere valebam. Ocyssime hæc induratio accidit inversis sic uteris, vi extractis. Conferantur narrata cum iis, quæ dudum super his commentatus fui in editis meis observationibus. Si contigerit mihi duplex hujusmodi, uno quidem die, casus; judicet quisque, quoties quidem, celato turpi errore, aliàs id evenerit! dum mali ignoratâ indole, miseræ interim foeminæ pereundum fuerit. Gavissus autem summoperè profiteor palam, id mali vix dein occurrissè magis, postquam sedulò docui, monuique,

obstetrices hunc errorem. Sed scias, Lector Medice, fieri quandoque id mali absque ullo peccato obstetricis.

Ni expertus essem, ipse non crederem. Liberabam parturientem ab infante, qui jam eductus de corpore materno hærebat in praecincto, sequebatur sine ullâ omninô adhibitâ vi placenta cum membranis quam facillimè, interim momento citius, uno impetu, sequebatur hanc suâ sponte inversus uterum; sensi statim quid rei esset, duxi retrô complicatisque cruribus puerperam lecto imposui. Didici hinc haud ita temerè imputari debere obstetrici, quod partium vitio, naturaeque culpâ evenire potest. Id prae caeteris inculco, ut ipso elapsus tempore, si manus, si naturae, vitio acciderit, restituatur in locum debitum, idque lenissimo molimine, atque dato simul quiescendi consilio. Præcipua autem hujus mali causa hæret in validissimis conatibus, a parturiente adhibitis, ad exonerandum uterum post partum. Quod morbi & vaccis accidit frequens, cui sanando ridiculum, & ut videtur, alienum valde adhibent remedium Veterinarii, bidenti scilicet furcâ pertundentes cutim.

Qui rumor olim, quam creber, de fictitiis monstris, quos ficto etiam nomine Suctores appellabant, hos vivos de corpore parturientium dimissos, per cubiculum oberrare, assidentium foeminarum naturalia petere, per haec in corpus ingredi, ibi se recondere? Cujus putidissimae fabulae ne originem quidem reperiās, nisi in anili delirantium cerebro? Sed & dolui saepe, quum audirem infantes obstetrices damnari turpioris, quam homicidii, criminis reas, quando forte parturienti operosè mulieri laceratu divisa erat perinaei cutis.

Confidera, quam sit hic loci cutis tenuis, quam crassi saepe sint foetus, quam arcta saepe apertura meatûs! Neque mirari poteris malum hoc frequentius longè accidisse, quam scitur: tegunt id vitii, quibus primo partu id evenit, matres. Obtinebat eâ tempestate ubique religiosissimè ridicula consuetudo, ut, statim à partu validissimo sorberet conamine puerpera, simul invocando sacro-sanctum Triados nomen.

Quis primò haec vel somniando deliraret? Nisi forte sic voluerint nixum procurare expurgando utero. Quam facilè fit, quam frequens, ut propendeant ex pudendis membranae edito
 jam

jamjam foetu. Tamen & ejus rei culpa infanti tribuebatur obstetrici. Quam est & ille damnosus error, ne gravius quid dicam, quando jubetur puerpera, uni lateri perpetuò incumbere, nec inde se movere vel digitum latum ante novum diem.

Sed carnifice crudelior obstetrix prohibet sæpe omnem penitus potum parturienti, quæ interim anhelans, æstuans, dolens, pumice evadit aridior, unde infinita mala: cujus quidem crudelitatis exercendæ per imperiosam ignorantiam, rationem dant ineptissimam, quod aliter nimium tumens vesica foetui exituro impedimento est. Quâ quidem allegatione causæ quid insulsius fingi queat, non video! Quid non metas mali, dum puerperæ statim à partu ligaturis abdomen ita constringitur, ut nec respiratio possit exerceri, nec ulla fere circulatio sanguinis? Necessariam agnosco adstrictionem, quâ vasa collapsa, & laxa nimis aliquo modo fulcias, sustineas, arctes. ut non excipiant omnem fere sanguinem corporis, atque ita subducendo eum à cerebro pessima fiant symptomata. Sed non ita hæc adhibenda, ut suffocentur vitales actiones.

Quid autem censetis de perversâ & illâ agendi ratione, dum foetui jam nato, sed languido vel deficienti per fistulam argenteam ano immittam aërem inflant? simulque funem umbilicalem premunt, ut sanguinem eo adhuc contentum mulgendo in corpus foetus propellant? Sed placentam vivis imponere prunis, ut calefactum ita sanguinem ex placenta dein propellant in corpus, ad vitam semimortuo suscitandam, ubique tum obtinebat. Apage nugas! Bulbos recentissimos, prægrandes, cœpaceos, medios findebant, naribusque admovebant tenerrimi infantis, ut instaurarent hujus spiritus: quem acerrimum nidoris ne adultus quidem toleraverit. Parvum fragmentum usurpari concedo, veto talia fieri, quibus non juvatur, sed excrucietur misellus infans. Quid autem terribilius, quid plus mali dedit frequentissimum tum ubique agitatum inter obstetrices, quam quod digitum immitterent parturientium ano quam profundissimè, ut eliceretur in partu paulò difficiliore foetus? quas inde vidi contusiones, inflammationes, gangrænas, hæmorrhoidas, quas in ipsis partibus necroses! O obstetrices, admo-
neo Vos! ne festinando mortuos pariant foetus vestræ commissæ curæ mulieres, patiamini, naturam securas, tutasque
suas

fuas sequi leges! Sat citò, si fat bene! Simulac verò deprehenditis, consilium Vobis deesse in aliquo casu, neque quidquam adesse auxilii, curetis ipsae tum advocari arte exercitatum Magistrum, inde Vobis honor, detrimenti nihil: tantò quippe majore fiducia opem vestram implorabunt parturientes, quò minus se perdi vident vestrà avaritià, negligentia, superbià.

Sed foedum erat, turpe, atque exitiale, id quoque consuetudinis genus: quo natis jam infantibus totum caput patiebantur tegi putridà, nauseosà, foetidà, horridà, crustà squamosà: quae saepe culmo stramineo crassior totum obtegebat caput. Roganti cur id ita agerent, responsum mihi, calefaciendi capitis gratia id fieri.

Si regererem prohiberi inde perspirationem, corrumpi caput, & putrescere, meliusque calorem purum conciliari, conservarique, tegumentis ex lana, vix audebant id primò consilium sequi. Corrigendum clamavi aperte pessimum errorem, dum nati recens infantes, brachiis lateribus oppressis, complicatis cruribus, pressi arctissimè involvuntur fasciis, ut nullum suorum artuum vel tantillum movere queant, sed jaceant in rectum exporrecti, stipitis instar duri, absque ullo articulorum flexu. Nonne natura prudentior aquae immerferat calidæ, ut nihil duri illos posset premere vixque attingere eorum corpuscula? Nonne in utero materno ita erant omnia instructa, ut liberrimè fluctuans in liquore tepido, mobili, molli, pro suo lubitu posset movere quam liberrimè artus omnes, omnes articulos? Nonne ibi erant omnia ritè, debitaque symmetriæ proportionem nata, aucta, expansa? An ibi unquam gibbum dorsum, elatus thorax, retorta crura, curvata ossa? Quid ergò Tu ineptissima mulier absque ullà arte, sine ullà cognitione, imo sine ullo proposito, libero nato infanti, compedes, vincula, ligamina nectis? An non aliter Te deberet docere universa Asia, Africa, America, ubi recens nati laxis involuti pannis folius naturæ, sapientiæ dantur, quæ sola omnia ritè ordinat? Certè ibi optima hominum corpora crescunt. Ego certè nolui meos sic tractari liberos, quorum tamen nullus aliquam partium solidarum male formatam habuit. Insurgere quoque oportebat in truculentum, omnique omninò rationi adversum, morem, quo tenella capita recens

cens natorum infantum, ita comprimebant ligaturis arctè adstri-
ctis, ut mobilia tum per molles hætenus futuras ossa cranii
compressa cerebrum, aliaque cranii contenta turbarent, unde
fopores, convulsiones, malæ capitis formationes, fatuitas, mors.
Oportuerat certè permittere naturæ, quæ sola æquabiliter om-
nia extendit, capitis jam in utero bene formati autem nativita-
tem ulteriorem deinde perfectionem. Quam insulsa autem est,
quæ suos crassos errores prætexunt, ratio! quasi ita curarent ut
caput bene firmatum rite durefciendo clauderetur! spectes natos
fervido sub climate pueros, nudo profectò hos capite tenent,
nec melius formata crania alibi reperias. An non & ipsi illi mi-
seri infantes ostendunt, quid, imprimis illis per instinctum,
natura jubeat? Certè, ubi ita male sunt tractati, movent tam
diu, fricantque, capita tenella, donec alio ipsis modo iterum,
iterumque, componantur. Noretur hac etiam occasione inter
inania studia reponendum esse supervacaneum metum, quasi
summâ semper cum festinatione extrahi deberet extemplo pla-
centa, quia, si expectetur paucis modò momentis, uterus sta-
tim ita suum os internum contrahit, ut ne digitus quidem pos-
sit introduci: Sanè omnes, qui his negotiis ita interfuere, ut
attento animo cuncta bene observaverint, norunt hæc non esse
vera. Matrix humana enixa infantem nullum os habet, sed
patet tota instar campanæ, multosque semper impendit dies,
priusquam incipiat iterum redire in formam, quæ parte infe-
riore speciem clausi oris refert. Adeoque rursum moneo, ne
panicus Vos terror occupet, ne cæca festinatione præcipitemi-
ni in errores, qui funesti toties fuerunt puerperis. Ajunt ple-
rumque, placentam semper modò unam reperiri in utero,
licet gemelli edantur foetus, aut plures. Nec tamen semper id
ita verum esse ipse deprehendi.

Accidit enim sæpe, ut primò prodiens foetus una secum du-
cat suas membranas, suam placentam; quod fieri non posset si
utrisque una tantum placenta fuisset. Elapso quidem anno jussi
ad me deferendas plurimas gemellorum placentas, ut omninò
certus essem, quid hic contingeret. Re itaque summâ cum cu-
rà exploratâ, reperi reverâ, aliquando cuique foetui solita-
riam placentam esse, aliquando unam utrique foetui inservi-
viffe: utque hoc evidentissimum dare possem unicuique, va-

rietates has fervandas curavi in liquore. Præparavi etiam unam talem, ubi binæ placentæ concretæ apparent, vasa quoque sanguifera inter se invicem decurrunt intricata pro parvo quidem spatio, non majore pollicis crassitie: unde puto fieri posse in his, ut, tempore partus, prior infans secum avellat suam placentam, altera autem maneat adhuc affixa utero, donec alter fœtus etiam editus sit. Quid autem censendum putas de fabricâ Arteriæ placentæ? hæc paucis innotuit rectè. Certè membranacea hujus arteriæ in placentâ structura adeò est tenuis, ut videatur esse vas lymphaticum valvulis omninò carens. Quænam sit hujus singularis hoc loco arteriæ constructio, facile non dixerim. His verò, qui acutius me vident, propono excutiendum. Membrana tenuis, quæ placentam cingit, quâ spectat uterum, ipsius est chorii continuatio, ut olim descripsi in Thesauro meo Anatomico V. hanc ipsam vidi multis locis in lapideam indolem mutatam, id ubi accidit, sponte patet his infantibus subduci ubertatem pabuli à matre suppeditandi. Caput verò superat humanum, cui apparet pendens ex placentæ corpore crus integrum, id autem in *Gazophylacio Caesaris Rustici* ita videtur, ut ipse in Thesauris Anatomicis icone expressi. Quis verò explicet unquam ex receptâ hæctenus sententiâ de Anthropogenia, quomodo bini infantes perfectè concreti fuerint ad partem osseam, quomodo ita concreti per angustias pelvis transire potuerint in nativitate? Attamen non tantum gemellas ita concretas, jamque octo annos natas, vidimus, dum per rempublicam hanc vagabantur: Sed & ipse octo mensium partum habeo, quem servo balsamo conditum: est autem binorum infantum, qui perfectè sunt concreti.

Servo eos ita præservatos domi meae, eâ lege, ut liceret parentibus, quoties luberet, eos visum venire unâ cum amicis suis. Pater, cui erat nomen Tanking, jam mortem obiit, mater Woeneman dicta in vivis superstes est, quæ si moritur ante me, tunc mihi cedent in proprietatem. Quoties certe hos contemplor, obstupefco, nec intelligo, quomodò esse possit, ut per angustum meatum tanta moles, tamque inaequalis superficiei, queat transmitti. Profectò videntur ossa Ischii necessariò debere à se mutuò aliquantulum recedere, ut spatium laxent. Utique illi, qui bene observaverunt mirabilem & singularem omninò,

ninò protuberantiam ossis pubis & Ischii, in illis parturientibus, quæ summâ cum difficultate, maximisque cum nixibus, enituntur foetus, intelligunt, longè aliam esse faciem pelvis in partu difficili, quam in statu naturali.

Quin & ipsum Os Coccygis adeò tum vertitur extrorsum, ut sit omninò incredibile, nisi experto. Imò verò integros sæpe deinde annos conqueruntur de dolore in partibus his residuo. Deniquè licet ob materiæ convenientiam, hic pauca subnectere de Ano imperforato. Nasci huic malo obnoxios sæpe infantes dudum innotuit. Nec novi tamen aliquid notatum, quod hic referam. Erat Augustus mensis Anni 1718, quando ferebatur ad ædes meas infantulus masculini generis, in cujus corpore nulla apparebat ani species, sed parvus, teres, cavus, tenuis, membranofus sacculus, crassitie calami circiter scriptorii, adhærens scroto, (extremitas ejus erat clausa) & plenus porrò erat fæce vel nigro meconio. Quarto deinde, vel quinto die sponte rumpebatur spurium hoc intestinulum, atque exonerabat se a fæce dictâ, & paucò dein tempore elapso moriebatur. Fuisse sacculum hunc Intestinulum rectum spurium, nullus dubito: plenum erat meconio vero infantili, quod semper reperitur in intestino crasso infantum. Attamen spurium voco: quia non habebat dotes veras intestini recti: erat enim tantæ tenuitatis, ut pelluceret meconium, præterea spectabatur inæquale, utpote uno loco latius, angustius alio. Ad morbum hunc referam casum, quem bis occurrentem notavi: Infantes nati cum ano imperforato carebant toto intestino recto. Chirurgus *Petrus Adriani* in uno perforabat instrumento, Trocart dicto, locum, ubi naturaliter requirebatur anus, sed penetraverat jam longitudinem fere minimi digiti, antequam perveniret ad locum, ubi meconium, sed frustaneus erat hic labor. Mortui sunt ambo. Quid enim dilatatio profuisset vulneris? certè intestinum inde non poterat nasci, quod omninò deficiebat.

Sed neque prodest dilatatio in hominibus, quorum intestinum rectum ita est increassatum in suâ substantiâ, atque adeo quidem angustatum in suo meatu, ut vix tenue specillum transmitti per ejus angustias posset. Quoties his exoneranda erat alvus, utebantur toties summo molimine, & nisu summo, ut alvinas fæces sensim & lentè premerent per exilem hanc viam,

exibat dein fæx ductu tenui, vix æquante culmi graminei crassitiem. Hanc quoque calamitatem conspexi in cadavere viri ita omninò, ut modo descripsi. Si autem infans prodit in lucem cum ano imperforato, ita, ut membranulà externà finis intestini recti sit clausus, facillimè sanatur, si lanceola inciditur phlebotomo, atque dein apertura canali plumbeo immisso, vel & turundulà, tenetur aperta.

Epilogi loco jam mihi liceat adhuc quædam addere pro Anatomicis. Quam dolendum est, homines nolle pati, ut cadavera suorum defunctorum amicorum aperiantur a peritis Anatomicis, Medicisque post mortem. Certè non aliter ab hisce abhorrent, quam si putarent, morte obitâ sensum doloris superesse cadaveribus. Alii ignominiosum putant, lacerari cultris cadavera. Quæ autem, si non hæc, stultitia est? Vix moriuntur Principes in Europâ, vel Reges, quin horum aperiantur, atque exenterentur viscera, quò commodius eorum tum corpora, tum viscera, balsamo condiri queant.

Sed quam est damnosa simul falsa hæc opinio? Quid enim certi, quid veri, habent Medicorum peritissimi de interiorum degeneratione in quolibet morborum? Quid, quæso, norunt de proximâ mortis causa in morbis? Quidnam sciunt distinctè de partibus interioribus affectis, læsisque? Quidnam de sede cujuscumque fere interioris mali? Quomodo verè de indicatis in quolibet morbo & requisitis ad curationem judicabunt? Nisi prius accurate fuerit conscripta historia eorum, quæ sensibus apparuere in cadavere inciso hominis, cujus viventis morbum sedulò, & anxie descripserat medicus, qui laborantem cum curâ tractaverat, & notaverat omnia. Certè, si quæ, sola hæc certa, sola tuta, est via, quâ tandem pervenire datur ad veram morbi cujusque curationem, cognitionemque.

Et quidquid bene firmi in his habemus hodie, ejus protectò primaria debetur laus Anatomicis. Quibus circumdati tenebris, cespitaremus ubique in arte, nisi extitissent, ingenio, arte, industriâ, diligentia, Excellentissimi Viri, qui non veriti labores molestissimos exerendi se ipsos ex caligine in usum veritatis, aliosque demeruerunt liberalissimâ suorum inventorum participatione. Effecit interim humanorum cadaverum inopia, ut coacti fuerint diligentiores confugere ad bruta, ut ex

iis apertis discerent, quæ in hominibus scrutari non poterant. Sed fieri facile haud potuit, quin in plurimos ita dilaberentur inevitabiles errores: quum fabrica in hominibus diversa multis in locis obtineat ab eâ, quæ in brutis occurrit. Factumque & ideò, ut diu foti, radicatique, errores quam difficillimè postea extirparentur. An non mansisset etiam hodie inepta opinio, quod matrix in sinistro semper locata hæreret latere in foeminis? Ideoque necessarium omninò esse, ut puerpera novem dies à partu primos fixa decumberet in unum latus, quo commodius naturalem denuò situm uterus post partum obtineat.

Undenam fit, ut & hodie Professores Medicinæ publici memorent, inter recensendas corporis humani partes, *Pancreas Asellii*? in ovibus id apparet ingens, nunquam in homine simile quid inveni in tot perscrutationibus humani corporis. Neque unquam vocassent in homine Intestinorum tenuium primum duodenum, si magna satis suppetisset incidendorum cadaverum copia. Sed vocavissent melius forte, certè magis appositè, intestinum digitale, vel intestinum rectum brevissimum. Multæ utique partes male denominatæ ex hac solâ causâ, quod ex brutis fuerit petita appellatio. Fabula de reti mirabili in capite humano nunquam adeo fuisset pervulgata, si non apparuisset tam intricatum, tam implicitum, tam conspicuum, & omni modo mirabile, in vitulino, & ovino capite? Quoties impleta per artem meam vasa Cerebri contemplor, utique certissimè deprehendo, admiror ubique mirabilia reticula, eodem semper perficiendo distincta operi.

Cur autem in vitulo differens adeò hujus particulæ structura, dictu equidem difficile habetur. Magna interim in aperiendis brutis latet utilitas, si solâ adhibetur pro comparatione, & faciliiori in corpore humano, similitum, vel dissimilium indagine. Sed nunquam licet ex inventis in corpore bruti arguere similia in homine obtinere, nisi investiganti per vera experimenta, similitudo fuerit observata. Sed maximorum animantium vasta corpora in primis multum profunt, si sedulò lustrentur. Equina, Bubula, Balænæ corpora incisa multum juvant. Papillas foeminarum scatere papillis nervosis sensilissimis nunquam scivissem, nisi in papillâ mammæ Balænæ mihi insigni suâ magnitudine se ostentantes occasionem præbuisent acri cum

curâ has investigandi, & inveniendi, in foemineo corpore. Sed quis crederet, perscrutationem cadaverum, quæ quadraginta, triginta, viginti &c. Annos in sepulcretis condita latuerant, prodesse Medicis? Juvenis intempestâ nocte Vespillones comitabar, sordidâ ipse indutus veste, ut Sandapilas mihi aperirent, sicque opportunitatem præberent meæ, circa hæc, indagini.

Viditum nec capillos crevisse, nec ungues, post mortem: quum viderem in cincinnos complicatos capillos in cadavere muliebri æquè arctè adhuc craniis adhærescere ut in vita. Ungues naturalibus longiores apparebant, id verò exarescenti, ideoque contractiori, digitorum apici tribuendum, videbam facile; maximè quum decumbentes nunquam præcidant eo decubitus tempore manuum, pedumve, ungues.

Quumque bonus Malpighius ritè observarit, pilos & ungues esse extremitates nervorum: quis credat, ablatâ hos vitâ crescere? Observavi tum pinguedinem humanam mutari, non tamen ita interire, ut reliquas corporis partes: indurescit enim instar febi, sicque permanet: quum in vivis semper olei fere mollitiem, & fluiditatem habeat, etiam circa renes, & alia loca, ubi vulgò dura putatur. Non est in homine distinctus ab Axungia adeps, sed pinguis liquor ubique idem. In brutis quibusdam res aliter se habens, dedit huic errori originem, inde æstivo tempore exercitatis validè corporibus unctuosus sudor, lineamenta flavâ pinguedine afficiens. Inde axungia humana æstivo calore in vitris retenta olei instar liquescit. Nulla igitur in corpore humano adeps, nisi in cadavere diu post mortem genita. Vidi & tum, quædam cadavera habitu suo referentia limum nigrum: alia dura, sicca, contracta: nonnulla in cinerei coloris pulverem mutata, sed hæc rariora: quin & alia vidi à vermibus rosa, verùm illa modò, quæ, æstivo tempore defuncta, à muscis ova sua in iis ponentibus erant infestata: hæc enim inveniebam plena vermium aureliis ex vermibus mortuis enatis. Vidi cadavera humi condita non consumi à vermibus, nisi enarratis modò in casibus. Utcumque aliter sentire intellexerim ab infantiâ usque omnes fere homines.

F I N I S.

E X-

Fig. I.

Fig. II.

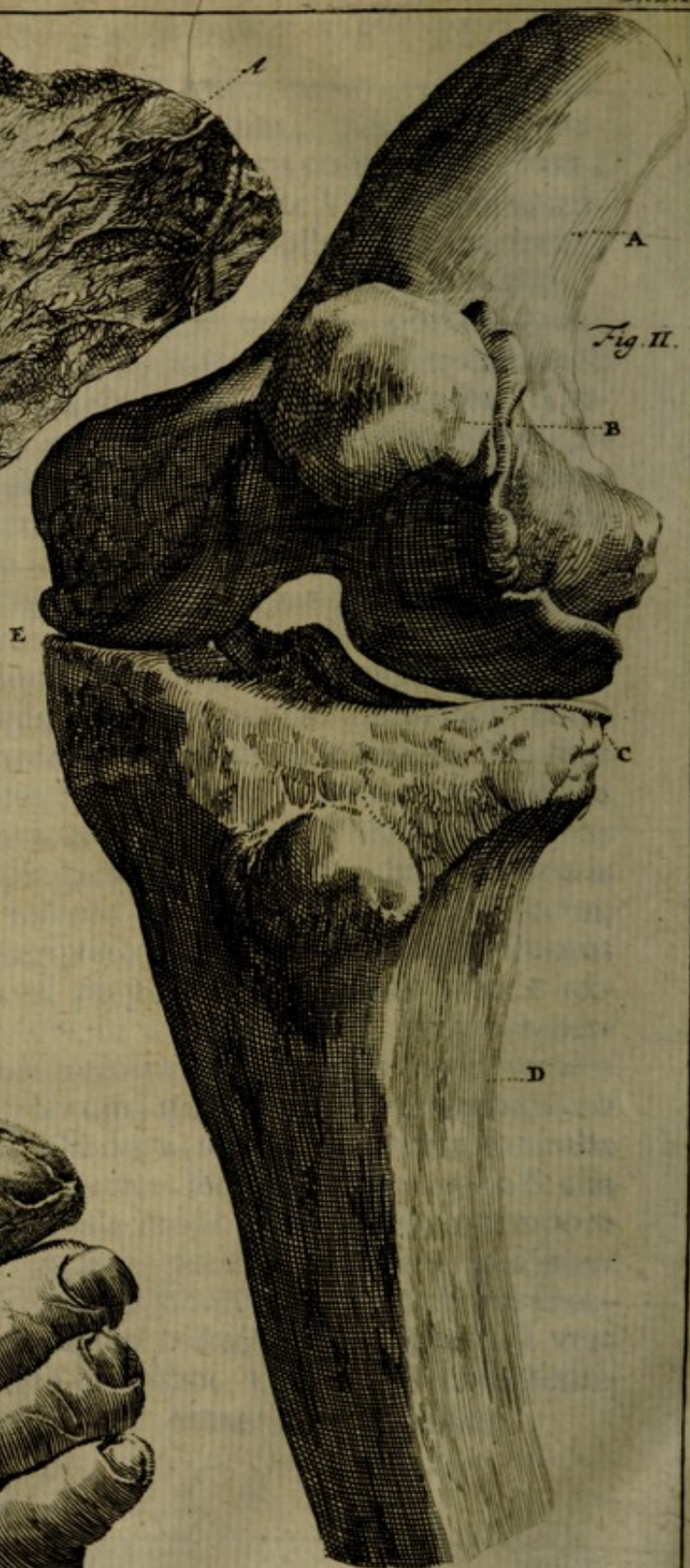

Fig. III.

EXPLICATIO FIGURARUM.

Tab. I.

- FIG. I.** A. Segmentum partim carneum, partim tendinosum, ab ossis femoris parte inferiore Y resectum, sursumque reflexum, ut queat conspici fabrica vasorum.
 B. Vasa minima arteriosa, miro, atque implicato, decursu distributa per totam hanc partem, ceraceâ materiâ repleti, hinc ruberrima apparentia.
 C. Superficies Patellæ interior, quæ hic ornatur Vasis per eam distributis, accuratè designatis.
 D. Ligamenta, nectentia os Tibiæ inferiori parti ossis femoris, per quæ distribuuntur vasa innumerabilia.
 E. Tubera anteriora ossis femoris liberata à patella.
- FIG. II.** Indicat ossa femoris & tibiæ, ut in casu hujus Valgi erant constructa.
 A. Pars inferior ossis femoris habens hic curvaturam longe diversam à sanitate.
 B. Patella.
 C. Exterior cavitas partis superioris ossis tibiæ, quæ hic apparet longe inferior, quam interna cavitas E.
 D. Ossis tibiæ pars superior.
- FIG. III.** Exhibet quatuor digitos pedis humani, unde accuratè & prudenter ablata Epidermis, ut & corpus reticulare Malpighianum, dein servavi in liquore meo illibatos, nec mutatos: quum verò cutis liberata his sit, papillae cutaneæ relictæ, spectatæ die sereno per microscopium innumerabiles ibi apparent, ut tota superficies his plena sit, has in majore digitorum depingendas curavi, quamvis millenae ubique sint.

TAB. II.

- FIG. I.** Pars magna interioris membranae Vesicae urinariae ex puerperâ, cui illa ex retento diu lotio, neglectâque ejus evacuatione, inflammata fuerat, indeque gangraenâ affecta, separatâ, dein haesit in meatu urinario, unde post 13 vel 14 dies forcipe educta fuit: convalescente postea aegrâ.
- FIG. II.** Portio Cerebri vitulini, à semianno in utero vaccae matris mortui.
- FIG. III.** Sternum una cum cartilaginibus costarum, & intercostalibus musculis, ex foetu humano, in his ea copia vasorum, ut omnia appareant quam ruberrima: neque unquam felici adeo artis eventu usus sum. Testes cito omnes, qui ope micro-

EXPLICATIO FIGURARUM.

croscopii has partes conspiciere dignantur.

FIG. IV. Depingit binas ex foetu costas, una cum musculis intercostalibus, mirifico etiam successu præparatis.

A. Costæ ambæ.

B. Fibræ osseae longitudinales; in costis eâ in ætate, quæ adultiore ætate ita confluunt, ut evadant invisibiles.

TAB. III.

FIG. I. Exhibet portionem magnam innominati ossis, osque sacrum à latere, quæ perioftio adhuc cinguntur suo.

A. Os sacrum perioftio, & vasis sanguiferis cinctum.

B. Os Ilium.

C. Magnus nervus, supra ossis femoris caput decurrens versus femur.

D. Caput ossis femoris.

FIG. II. Frustulum mesenterii, cum innumerabilibus vasculis, instar filamentorum telæ araneæ, quæ tamen repleta sunt materiâ ceraceâ rubrâ.

FIG. III. A. Acetabulum ossis femoris ex juvene.

B. Arteriolæ ad infima acetabuli repertæ.

C. Ligamentum nerveo-cartilagineum, quod nectit caput ossis femoris cavo acetabuli, undique Vasis cinctum.

D. Caput ossis femoris.

FIG. IV. Capsula facta ex intestino jejuno pueri, & in illa est, segmentum Intestini coli, & Ilei refertum ita dictis glandulis, & vasis sanguiferis.

A. Capsula.

B. Segmentum Intestini caeci.

C. Segmentum Ilei.

D. Processus vermiformis, cum suis ita dictis glandulis.

FIG. V. Embryo humanus, cum rudimento funiculi umbilicalis, pendens in liquore, & demonstrant evidenter rudimentum illud ipso embryone crassius; in hoc embryone nec nasus, nec os, nec oculi apparent, sed modò rudis, indigestaque moles.

A. Rudimentum funiculi umbilicalis.

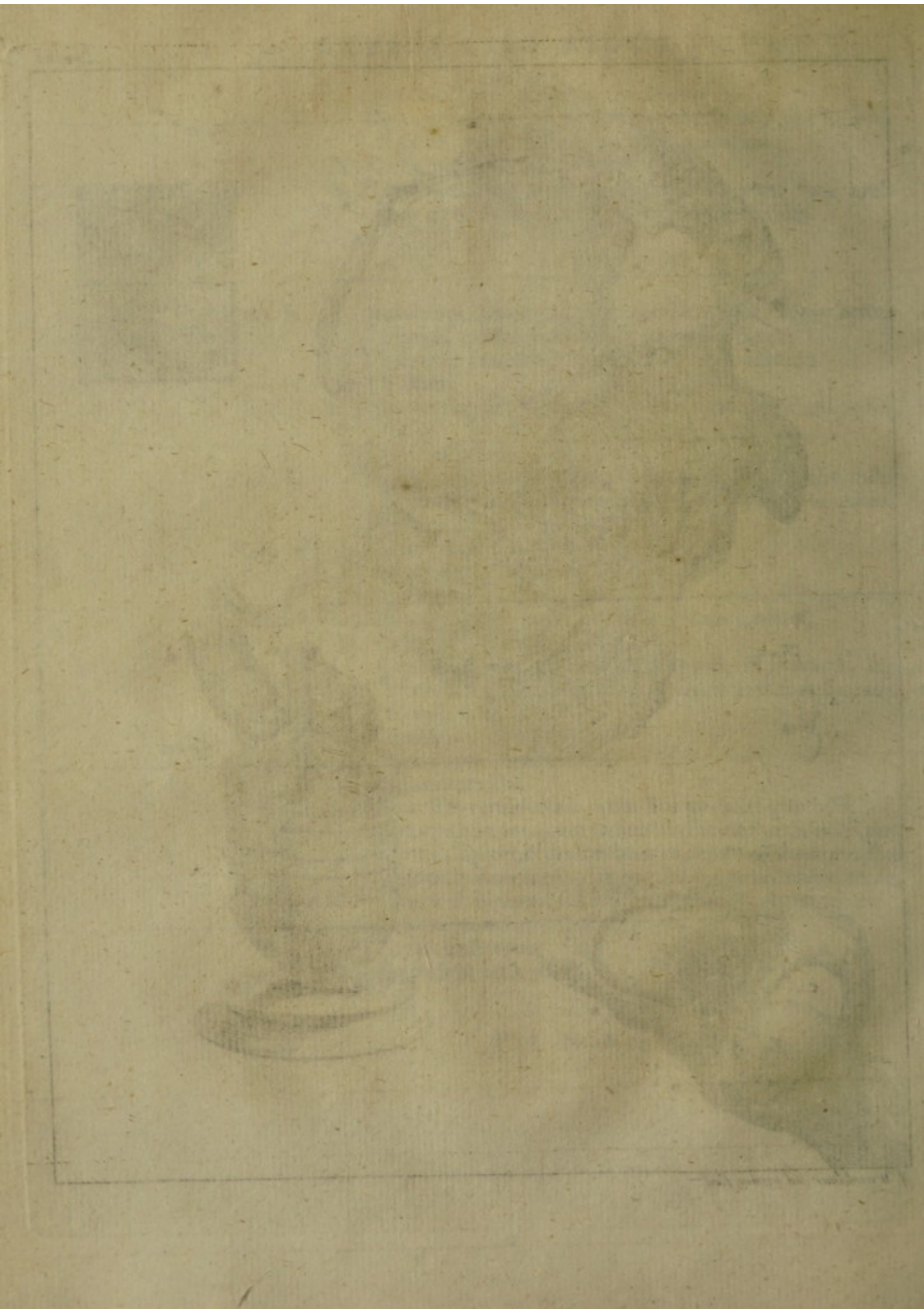
B. Carina embryonis.

C. Capitulum embryonis.

F I N I S.

J. Wandelaar ad vivum fecit

FREDERICI RUYSCHII

*Anatomes & Botanices Professoris, Academiae Cæsareæ
Curiosorum Collegæ, nec non Regiæ Societatis
Anglicanæ Membri,*

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICO-
CHIRURGICORUM

DECAS TERTIA.

In qua varia notatu digna recensentur.

CUM FIGURIS ÆNEIS.

EDITIO ALTERA,

AMSTELODAMI;

Apud JANSONIO-WAESBERGIOS.
MDCCXXXVII.

FREDERIC RUYSSCHII

Anatomie & Chirurgie Professeur, Académie Royale
Chirurgien Collège, et de la Faculté de Médecine
à l'Université de Leyde.

ADVERSARIUM

ANATOMICO-MEDICÆ
CHIRURGICORUM

DECAS TERTIA

In qua sunt novæ et præ recentioribus

CUM FIGURIS æneis.

EDITIO ALTERA.

AMSTÆLÆDAMI.

Apud JANSSONIUM-WASSERGIUM.

MDCCLXXVII.

VIRO PERILLUSTRI
JOANNI TRIP
ICTO,
DOMINO IN
BERKENRODE

REIP. AMSTELAEDAMENSIS CUM MAXIME CON-
SULI ET SENATORI,

SOCIETATIS INDIAE ORIENTALIS CURATORI, AD
RES ECCLESIASTICAS DEPUTATO,

ARMAMENTARII PUBLICI, HORTIQUE MEDICI
PRÆFECTO, &c. &c. &c.

Hanc Decadem tertiam Adversariorum

D. D. O.

Humillimus auctor

FREDERICUS RUYSCHIUS.

VIRO PERILLUSTRI

JOANNI TRIP

ICTO

DOMINIO IN

BERKENRODE

REIP AMSTELÆDAMENSIS CUM MAXIME CON
SUL ET SENATOR

SOCIETATIS INDIAE ORIENTALIS CURATORI AD
RES ECCLESIASTICAS DEPUTATO

ARMAMENTARIUM PUBLICUM, HORTICUM MEDICI
PRAEFECTO, &c. &c.

Hæc Decretum totius Adversariorum

D. D. O.

Huicillimus auctor

FREDERICUS RUYSSCHUS

LECTORI BENEVOLO

S.

Uicumque se publico committit, necesse est, ut omnigena hominum judicia experiatur, quorum unusquisque pro captu suo rem oculis omnium expositam vel probabit, vel damnabit. Namque rebus singulis duas esse ansas jam veteri dicto comprobatum est. Quod ad me attinet, emissurus ea, quæ in usum generis humani post longos labores, & multiplicia experimenta chartis commisi, nihil est cur meliora sperem, probe memor eorum, quæ adversus me jam ante multos annos conati sunt homines vel invidia ducti, vel amore sui, vel præjudiciis obcæcati, donec vi inconcussæ veritatis superati victas manus dederunt. Certe quidquid ratiocinia, etiam ingeniosissimorum hominum, vel speciose retulerunt, vel imperitis persuadere potuerunt, id omne confestim collapsum est, quam primum experientia docuit longissimas disputationes frustra habitas fuisse pro rebus, quas natura non agnoscebat. Eadem illa fida magistra Experientia, quæ causam meam, quæ multis laborare videbatur, tot annos strenue egit, eadem illa, inquam, jam quoque pro me militat, & audire nolentibus identidem inculcat, Venite & videte.

Ea enim vis est veritatis, ut vel invitos trahat in assensum, ubi nullus dubitationi locus relinquitur, sed materia suppeditatur undique laudandi mirabilia Dei in gloriam ejus æternam.

Non multis te morabor, Lector Benevole; neque enim animus est dicta jam ante repetere, vel ea congerere quæ ab aliis super his rebus sint dicta vel facta: satis habens efficere, ut intelligas quid velim.

Inter alia, quæ tibi offerimus, oculis tuis spectandum exhibetur Pyrum Anatomice dissectum. Quod si hoc præstitissem in hepate vel splene humano, excarnationis nomen mereretur propter Analogiam. Jam vero mihi liceat hoc vocare skeleton pyri: quale skeleton formare soleo ex foliis & fruticibus: qui conspectus multis non ingra-

tus fuit. Videbis porro, quæ in eorum descriptione observaverim. Accedunt à me exhibitæ figuræ, quibus evincitur vasâ fructuum, quorum nucleus lapide tectus est, ut pruna aliæque, provenire maximam partem, ex lapidibus, æque ac ex ipsis Persicis, quamvis non omnia uno eodemque modo.

In Musæo Wormiano incidi in imperfectam imaginem partis sceleti Opuntiae, quod Doctissimi etiam viri tunc temporis valde mirati sunt, cujusque meminerunt in scriptis suis.

Quare si Deo visum fuerit, animus est totum fruticem, quem in formam sceleti redegi, exhibere, ubi multa observanda occurrerent, unaque cum eo conjungere skeleton foliorum quernorum, ubi, remota omni pulpa, folia reticulorum speciem è filis contextorum præbent. Vale, & his utere mecum.

ADVERSARIORUM ANATOMICORUM

DECAS TERTIA.

Uum existimem, habere me nonnulla iterum, quæ observavi haud inutilia medicinæ, atque Anatomes præ cæteris, studiosis; prodeò denuo, ea ut offeram. Tu, mi lector, æquo feras animo senilem loquacitatem, quando conatur prodesse: neque in malam accipias partem, quæso, si vel repetiverim hinc inde eorum quidpiam, quæ forte enarravi antea. Invenies quippe in ipsâ hacce repetitione semper novi quid, aut emendati magis. Agamus igitur primo.

I.

De Atheromate.

EQuidem, si lubet considerare varios, quibus humanum corpus obnoxium sæpe invenitur, tumores, hos inter sane ut frequens est satis, ita & vix intelligi à medico potest mirabile hujus ingenium. Si enim rite examinas materiam, quæ propriis stabulat in locis, hosque tumores efficit, anceps eris de ipso vero nomine apte ei imponendo. Quoniam pulsem sæpe spissiore referabat hic tumor, Græci Atheroma dixere; nec male. At alii, qui viderant collectam hanc materiam in grandinosa corpuscula degenerantem; vel ideo, repudiato priori nomine, dixere tumorem ovis piscium simili faburrâ turgidum. Quid vero appellationis excogitabis, quoties officula, vel & ossa ipsa continet diversæ omnino figuræ; imo vero & pilos instar capillorum hominis, dentes quoque, verosque etiam molares inter illos, quin & crus humanum infantis cum tribus digitis, quale Cæsar Ruforum suis in Thesauris vere possidet. Omnia quæ modo recensui ita reperi aliquoties, atque semel integram dentium

A

se

feriem in illo tumore me reperire pulchre memini, & quod incredibile videatur (vera tamen loquor) in ovario muliebri. Sane Petropoli videre est rem ipsam: in Thesauro autem Anatomico primo accurata habetur mirabilis rei icon.

At longe aliud, magisque inauditum, certe fidem superans, erit quod narrare occipio, prout domi id servo. In ventriculo defuncti vita hominis inciso invenitur Atheroma, intra quod hæret integer manipulus pilorum, instar capillorum hominis adest frustum informe ossis, iuglandem nucem æquans: quatuor veri insunt dentes molares, quales maxilla humana alit. Horum autem dentium bini connati, alii duo separati existunt; sed, quod singularem contemplanti stuporem incutit, cernitur in eodem sacculo crus anterior cervuli exigui Africani, ut vix ovo similis ovum, excepto, quod pedis in hoc crure ungula haud fissa sit, ut in Guineensi illo animalculo obtinet, sed tegitur finis ille ungue, ut digitus minimus humanæ manus; quin imo & superficies cutis hujus cruris raris tenuibusque tegitur pilis, ut humanam manum obsidere solent.

Scio, tamquam fictum hoc quidam ridebunt Sceptici; sed desinant de non satis exploratis naturæ effectis temere definire, ni spectaculo oblato refelli ipsi velint. Ipsa hæc res in India Orientali contigit. inde ipsum hoc ita se habens Atheroma missum fuit Clarissimo Viro, honorato meo Collegæ, Caspari Commelino, Botanices Professore Celeberrimo, & Academiae Naturæ Curiosorum membro, qui pro consuetâ suâ humanitate mecum illud communicavit una cum autographo Chirurgi dexterrimi Cornelii Smit, a quo Commelinus dono acceperat. Hujus ergo comitati id acceptum referens rite depuratum, atque ab interitus omni periculo munitum, locavi in Thesauro meo tam Anatomicarum, quam naturalium rerum collectione, instructo: quem in hac grandi ætate nocturnis laboribus, & diurnis, iterum apparavi ab eo tempore, quo priorum meorum laborum fructus in Russiam translati fuerunt.

Verum, ne sic quidem contentus, habeo rescripta ex loco observationis confirmantia rem ita factam testimoniis omnium qui incisioni cadaveris, & operationi hujus ita nati Atheromatis, interfuerunt, quorum exemplum de verbo ad verbum hic insertum ita se habet.

Anni

Anni 1716 quinto decimo Augusti venit in nosocomium, quod est in Samarang, Jacobus Ruben. Laborabat apostemate ad binos digitos transversos supra umbilicum. Id apertum manu Archichirurgi, dein quotidie bis depuratum dabat singulis vicibus duas puris uncias, usque ad Decembris vigesimum, quo moriebatur. Propriâ cadaver dexterâ aperui, invenique putredinem in hepate. dein apertus ventriculus erat plenus materiâ albâ, in quâ inveniebatur fasciculus pilorum habens pondus post exsiccationem quatuor drachmarum. præterea reperiebatur frustum carnis cum ossè & cartilagine instar quartæ partis chalci. Incidi illud, reperique in eo grumosum cruorem, cum materia aquosa: cujus natura erat ossea, cartilaginea, vel carnea, cutanea vero externe, ibique pilosa hinc inde. Præterea inveni circa os ventriculi superius arcte adnatum frustum carnis, circumaccreta carne cinctum, cum tribus globis in apice. ad utrumque latus horum globorum accreverat dens molaris perfectus, plane similis denti humano cum tribus aliis dentibus in medio. In cavitatibus nihil erat carnis, nec ossis, sed membrana, in quâ sanguinis thrombi, cum Ichore flavo: quin & unus trium globorum repletus spectabatur materia cinereâ, referente pollinem ostracodermatum contusorum.

Dentes hi molares constabant pulchro, candido, firmo ossè, ut nihil magis possit dentem hominis referre, erantque accuratissime infixi carni ipsi, non ossi, sed quodam modo mobiles. Ventriculus obsidebatur materia quasi conchiliorum contritorum pulveri simili.

Nos hic subscripti fuimus missi, ut essemus præsentés testes rei ita gestæ & repertæ,

Thomas Blom, Interpres, & à rationibus Societatis.

N. van Gangel, Vexillifer.

Tres Chirurghi.

Henricus Oesterfen.

Jacobus Hullincq.

Licet vero historia hæc mentionem non faciat Atheromatosis in descriptione rei propositæ, evidentissime tamen datur evincere, ita illud adfuisse ibi: quoniam sæpenumero pili, dentes molares, alique, reperti fuerunt in alba A-

theromatidis materia, nunquam autem in ullo alio tumorum genere illa fuerunt reperta, vel similia: certè, unquam id legere me in aliquo observationum medicarum scripto, ne ququam memini, haud quidem mirabor, si quis me interroget, quanam ratione fieri possit ut omnia hæc nata, omnia hæc reperta fuerint in tumore undique clauso? præcipue quidem undenam quadrans quadrupedis animalis habens humanum unguem natus sit in illo? Sane vix aliud habeo, illi quod regeram, nisi modum Naturæ agentis, formantis, mutantis, nondum fatis perspectum esse homini, ita quidem, ut inde definire queat, quidnam illi possibile factu, aut impossibile sit. Fateor, rem solâ raritate observatione dignam nos in admirationem rapere, imo vero ipsum nobis perturbare animum: sed talis est quotidiana conditio eorum, qui contemplationi rerum naturalium totos se dedunt.

Nonne admirabile, imo incredibile penitus fuit, tectum illud tot per secula arcanum, quod revelare me abjectissimum suum servulum DOMINO DEO placuit? quando, corticem cerebri esse quam ordinatissime contextum & fabrefactum ex subtilissimis canalibus pulposis, accuratissime intertextis, atque exeuntibus ex finibus arteriarum sanguiferarum cerebri, inveni, descripsi, & cum medicis communicavi primus? Vah quantæ tum inter eos turbæ!

Clarissimus certe Schelhammerus, Anatomicarum rerum peritissimus, atque editis super Anatome Scriptis merito suo celeberrimus, re hac auditâ primo, adeo longe aberat, calculum ut apponeret suum, ut in libello quodam, postquam honorificentissime de me, meisque inventis, scripserat ibidem, ubi tamen perventum fuerat ad illud rei punctum, quo asseriebatur corticem cerebri nec glandulis, nec glandulosa materia, constare, sed continuatis arteriarum sanguiferarum fistulis, haud veritus fuerit disertis verbis clamare: *Paterer potius erui ex orbitis suis meos mihi oculos, quam crederem, rem ita se habere.* Sed quid contigit? forte bini juvenes, discipuli Clarissimi Viri, atque ab Illo Anatomica quoque edocti, me invisebant, atque etiam collegia mea Anatomica frequentabant, quibus memorata modo verba ex citato prælegi scripto, eâ occasione, qua de his

his forte rebus agendum postulabat Doctrinæ ratio. Uterque liquido asserebat, ipsam rem ita, ut ipse scripseram, se habuisse, neque licere sibi deinceps de veritate rei dubitare. Quos deinde, brevi jam patriam repetituros rogavi, ut vellent coram Professore suo, ita ut viderant, veritatem rei profiteri. Egregii autem juvenes hinc incensi paululum, nec morandum rati, primum per tabellarium visa & comperta literis ad eum datis perscripserunt, me omnium horum inscio. Quare mirabar me post mensis circiter, à quo gesta hæc fuerant, spatium honorari literis cordati Viri, quibus prius scripta excusat, fide-meis dictis habet, neque ulterius iis resistere posse fatetur: postquam bini tam periti harum rerum discipuli explorata sibi ad se retulerant. Modestia non patitur hic adscribere, quibus illà in epistolà encomiis super eodem hoc invento, me ornet. Rescripsi ego Egregio Viro statim, nequaquam mirari me, ne dum ægre ferre, quod inauditam adeo rem tam duris repudiasset verbis: quandoquidem hanc ipsam, si alterius fide, & oratione, accepissem prius, forte ipse non tractavissem mollius, sed cum contemptu rejecissem. Simile quid evenit mihi primâ vice demonstranti, in Amphitheatro Anatomico Amstelædamensi publico, inventam tunc primo à me tunicam novam in oculo humano. Quum enim suâ forte tum præsentia honoraret hunc meum actum Clarissimus Ravius, disciplinâ Anatomicâ adeo insignis, tam indigne excepit hoc meum assertum ut risu, imo vero elato cachinno rem exceperit coram omni spectatorum corona. Haud mirabar, sed placidus dixi insigni huic Anatomico, libere rideret, me interea jam curavisse imaginem coelandam à Sculptore, ut in publicum evulgaretur novum inventum; quod & factum fuit haud ita diu post. Quam varia autem rerum harum fors sit, patet & hinc, quod indefessus & industrius Albinus, Clarissimi Ravii successor, in Cathedra Anatomica Lugdunensi, ipsam hanc membranam tam solerter ita præparavit, ut unicuique quam evidentissima quidem appareat titulo membranæ Ruischianæ.

Sed ut redeam in viam, unde digressus fueram, non valde

miror, & homines fuisse, qui, postquam descriptum modo Atheroma præparatum apud me vidissent, dixerint, impossibile omnino se putare, rem talem in ventriculo prodiisse hominis. Sed, Care lector, quis hac in re in animum suum induceret, velle fallere; quum nullum honoris inde præmium, nullum lucrum, sperari queat, aut prævideri ab hac fallaciâ? Quis cuncta hæc, tamque diversa, colligeret, & uniret, tantum ut assereret, humano de Stomacho protracta esse simul? quare ille, qui misit hanc historiam, voluisset tam turpiter imponere Celeberrimo Commelino, cui tale debebat nihil? Sed fac ita voluisse, undenam data copia fuisset tam mira, nec usquam alias occurrentia deprehendere, qualia descripsi supra? Tandem quamam arte hæc, si ficta forent, ita unire quis potuisset? Sed, rem ut conficiam, nonne æque stupendum apparuit, quum coronæ spectatorum in Anatomico Theatro ostendebam, Ovarium muliebri continens integram dentium feriem, quam simillimorum dentibus humanis, ut in Thesauris Anatomicis depingendum curavi, cujus quidem rei Autotypon Invictus Russorum Monarcha possidet, qui pro singulari rerum Anatomicarum cognitione, quâ non Principes modo, sed & ipsos Medicorum plurimos antecellit, hæc ipsa sæpe contemplari haud dedignatur.

Quis non furor oriebatur & tum, quando gratis missum mihi accepi animalculum quadrupes, capite, linguâ, caudâ, & appendice de ventre pendula, instar funis umbilicalis, ita, ut cuncta hæc uni facculo inclusa hærerent, ut in Thesauris Anatomicis depinxi, additâ omnium hic observandarum circumstantiarum descriptione, cujus Authenticon etiam in Thesauris Cæsaris Moscoviæ Petropoli spectatur; quod animalculum à vetulâ octuagenariâ cum vomitu fuit rejectum.

Ante multos annos quis credidisset, ex crudis vegetantibus, simplicissimâ distillatione Chemica elici, absque ulla præparatione, salem volatilem, alcalinum, siccum, candidum, instar densæ, figuratæ, glaciei, excipulo undique adnatum, & formâ quidem solidâ diu constantem, qui acri, alcalinâ penetrabili, mobilitate provocat omnes ex animalibus paratos sales, neque ullo modo cedit vel illis, qui de putrefactis
prius

prius herbis excitantur? Hujusmodi autem in amplissimo vitreo vase spectabilem admodum admirabundo mihi contemplandum atque explorandum obtulit integerrimus meus certusque Amicus, Hermannus Boerhavius, Medicinæ, Chæmiæ, & Botanices in Academia Lugduno-Batavâ Professor; qui tales produci tam facili apparatu ex seminibus inprimis maturis, siccis, recentibus, non præparatis stirpium acrimium, mihi retulit, quam de Sinapi, Erucâ, Raphanis, Cochleariâ, Thlaspi, Cepis, Alliis, Porris, aliisque confici solent, exprimentes omni dote Sales, Spiritusque Cornu Cervi. Ego certe, à primâ olim ætate Chemicis satis deditus, mecum, his spectatis, dixi, fieri jam omnia, quæ posse fieri negabam. quare cavebo deinceps temere definire quid fieri possit, nisi re prius ab omni parte exploratâ.

Sed & æque infuetum, mirumque ideo illud habendum, quod à me detectum voluit Creator, datumque Orbi, discrimen ingens, quod deprehenditur inter vasa sanguifera, pro diversitate munerum, quæ illis obeunda imponuntur. Si enim bene hoc fuisset observatum, cavissent utique Medici asserere, humores percolari ex confusâ materia separandos ope pororum, aut glandularum. Quid enim sani inest tali sententiæ? Recordor, Egregium Imperatoris Russiæ Archiatrum, Dominum Arskine, super hac re interrogavisse mirabundum, an igitur negarem semen in vasis sedere sanguiferis aliis intime mixtum humoribus, soloque testium apparatu inde fecerni? Responsum dabam, nescire me, quænam laterent in sanguine recondita, scire tamen satis evidenter, sanguinem semen haud efficere: id vero, si hæreret in vasis sanguiferis, alia requisitum esse organa, quæ prius sperma elaborassent, distincto in loco, meque hanc ob causam agnoscere, diversa esse corporis nostri vasa, meque illud in stirpibus observasse etiam; de quâ re dicam postea.

Sane quod jure me dicere posse puto, antiqui, si vasculorum ultimorum extrema illa subtilia accurate habuissent cognita, non incidissent in tot errores circa cognitionem fabricæ corporis humani. Sed ego de hac re ulterius agam, ubi visum DEO fuerit, cujus immensæ sapientiæ sint gratiæ actæ, quæ homuncionibus suam infinitatem detectam voluit ex tam miris effectis.

II.

De Anatome Mali Perfici, Pyri, & Foliorum.

Scrutator sedulus corporis humani detegit quidem quotidie nova quædam, eaque inter mirabilia sæpe multa: sed & indagationem structuræ in plantis, herbis & fructibus, eo facere, sequentia docebunt, quæ & Anatomicum non dedecent, & ad Gloriam DEI multum conferunt, ut mellitus Thomas à Kempis suavissime asserit,

Quilibet surculus enarrat, explicat omnis herbula, DEI potentiam, seque nos ut doceat, blande offert. Disce, inquit, ex me, quam sit sapiens, quam bonus, quam admirabilis, quam suavis & beneficus DOMINUS NOSTER: quod enim in me, & hoc à DEO est. Ideoque & jure canitur:

Præsentemque refert quælibet herba DEUM.

Age igitur, contemplare fabricam Mali Perfici, & sat scio, obstupefces mecum, maxime ubi simul perspexeris atque comparaveris priori structuram Pyri fusci majoris, quod *groote Riet-peer* Belgice vocant.

Pedunculi pyrorum constant multis canalibus, qui in corpore fructus sensim magis magisque explicati, simul plus mollescent per gradus, tandemque in pulpam humidam exeunt, mutanturque, in quâ dulcis gratusque ille succus reperitur. Non inepte itaque puls hæc pyrorum habetur similis viscerum parenchymati, lienis certe inprimis, & hepatis. ita quoque olim vocabatur hæc materia, quam postea glandulis meris conflari voluerunt Malpighiani. Ego vero potius canales dictos velim, & vascula sanguifera, quorum amborum extremum non parenchyma, sed pulpam, appello: quia corpusculum nullum singulare glandulam nominabo, nisi propriâ & singulari suâ membranâ contineatur. Atque ita & hic eadem in fructibus his invenio. Si quis autem velit, totum pyrum, utpote unâ coërcitum membranâ, appellare glandulam, aut glandulosum corpus, id quidem haud absurdum.

furdum crederem : verum qui asserunt, fabricam pyri glandulis quoque constare, iterum mihi videntur errare.

Ita quoque universum Hepar, Splen &c. suo semper circumcincta involucro, atque ex vasculis sanguiferis conflata, pro glandulis numerari possunt : sed dicere, horum particulas etiam iterum constare ex glandulis, semper minoribus, fallax mihi apparet : & in hac quidem sententia manere cogar ex amore veritatis tamdiu, quamdiu assertores illius alterius dogmatis non ostendent particulares illas minutas partes, quas illi habent pro glandulis. mihi sane apparet parvas illas particulas tandem fieri pulposas extremitates. in aliis autem aliter se res habet, ut, volente DEO, exponam postea.

Atque ita quidem in plerisque pomis & pyris fabrica videtur. Sed in malo Persico longe profecto aliter mirabilis cernitur constructio. Est sane huic fructui brevis valde pedunculus, soloque levi contactu à suâ decutitur arbore hoc pomum. Quum vero curtus ille pes ingenti constet canalium colligatorum serie, videntur illi se tantum extendere usque ad putamen lapideum fructus, huicque deinde tradere totum munus perficiendi cætera, quæ ad consummationem fructus hujus requiruntur : namque ex omni externâ superficie lapidosi hujus corticis undique exoriuntur rursus canales, quorum distributis deinde extremis ipsa porro pulpa accrescit firmiter. Quam singularis apparatus ! Canales pulpi-feri non proveniunt ex pedunculo, sed ex illo duro lapide, cui dederant illos pedunculi vascula.

Impossibile id primo quis dicat, sed experiatur, rem videbit. Neque latere velim artem, quâ arcanum hoc detegitur. Impono illos explorandos fructus aquæ, donec incipiunt putrescere, deinde vero eos vasi figulino immitto, cujus fundus planus est, sicque positos deglubo lente : excorticatos dein diu agito hinc inde per aquam, ut hoc concussu solvantur à mutuis complexibus vasa, simul autem blande lenteque comprimo inter digitos, donec incipiat dissolutio fieri. Tum vero manifesto apparet analogia maxima, quæ est pulpæ huic vegetabili cum corpore pulposo Jecoris, Splenisque, tam in homine, quam in vitulis. Sed, quoniam

splen hominis non est semper aptus ita tractari, ideo potius eliguntur lienes molliores. Ita enim olim, quum longe maxima esset difficultas cadavera humana nancisci, confugiebant Anatomici ad corpora mortuorum quadrupedum, avium, piscium, quod & hodie adhuc obtinet: neque profecto utile hoc adminiculum rejiciendum umquam videtur: at prudenter comparatio est instituenda, & indaganda via qua postea tutius explores, num & in humano ita corpore omnia se habeant. Sed, fateor, ne somniaveram quidem, umquam vegetabilia etiam servire detegendis in corpore humano partibus, ut jam feliciter experior. neque sane hæc tantum disco in fructibus, sed in ipsis quoque foliis.

Diu occupatus fui in rimandis vasis, quæ per hæc decurrentia olim nervos foliorum appellavere Botanici: sed longe rectius jam mihi licet eadem vocare vasa succosa; post hæc omnia coepi videre, & hæc dissolvi, atque in scæleta redigi posse herbacea.

Dum hoc ago folia Aloës Americanæ muricatæ explorans, & dissolvens, deprehendo, omnia ejus vasa secundum longitudinem folii excurrere, atque vix ullos laterales ramos ex se dimittere. Sed & video simul inter hos canales pulpam valde analogam illi, quam in pyris, & Persicis, inveniæram, ut & satis similem illi, quæ in liene est humano. præterea non poni hanc pulpam ad extremitates decurrentium vasorum oblongorum, sed locari inter canalium appositorum latera. Atqui quam auspicato evenit, ut, dissolvendo hanc pulpam, clare viderem eam ipsam constare vasculis minimis, atque in ea manifesto resolvi etiam posse: ita quidem, ut referret satis commode corticis cerebri fabricam. Hæc sic parata jam domi servo, ut spectatori possim offerre. Frustra autem hic apparatus tentatur in Aloë Socotorinâ, vel Africana: namque in his invenio quidem decurrentes rectâ juxta longitudinem folii canaliculos, absque ramis lateralibus; sed tamen omnes pergentes juxta longitudinem membranæ folium investientis, cui se firmissime innectunt. Porro pulpa illa in foliis parum solidæ habet substantiæ; sed maxima inest copia liquoris pellucidi, viscosi, albumen ovi referentis. Servavi hunc liquorem, atque
die

die sequente observavi pulchre purpureum evasisse ita, ut pigmentum illud chartâ exceptum, vel linteo, constantem pulchrumque colorem referret. Sed quanta diversitas obtinet in folio Opuntiae Spinosaë Americanæ? Ejus profecto canales succosi per folia decurrentes, ubique emissis ramis lateralibus se mutuo inter se contexunt, atque præterea coadunantur mirifice simul concurrentes in eo loco, ubi formant novum folium, si fas est folium dicere, & non potius totam novam plantam. certe ibi omnes distincti illi canales artissime uniti coeunt, iterumque ex eodem hocce loco egressi disperguntur abeuntes à se invicem per novum illud folium: fitque idem illud per totam quidem plantam ubique. Sed & aliud observavi in hac Opuntia, quod non vidi aliis in foliis. Folia etenim hæc valde adulta, inque sceleton formata, siccataque, in tres, quatuorve lamellas, aut etiam in quinque, quæ sibi mutuo secundum longitudinem incumbunt, separari a se invicem possunt. Quod & domi meæ spectandum servatur. Quis itaque satis digne laudes dixerit Omnipotentis, sapientissimique Numinis, qui tam mira, varia, utilia, ejus opera conspicit, unde tot tamque diversa vegetantia, humanis servientia usibus? unde ædificia, naves, horum supellex, cibi, potus, vestes, ignis pabula, medicamenta denique, parentur nobis. Imo vero est, ut credam, ad doctrinam quoque morum proficere sæpe stirpium proprietates: idque ut firmem rem narrabo sæpe mihi visam. Anni ultra quadraginta elapsi sunt, ex quo in Amstelædamensi Horto alebatur planta ex Ægypto delata, quam Colocasiam veram affirmabant; sed quum florem fructumve numquam ibi perfecerit, dubitare licet, an non vera fuerit Ari species. Ornata erat utique foliis latis, per quorum medium decurrebat crassa compages canalium succulentorum, quæ Nervus tum dicebatur. Extremitas hujus ita dicti nervi, ubi pervenerat ad apicem sui folii, inde emergens progrediebatur sola, in spiras se hinc inde torquens, eo fere modo, quo videmus rem se habere in Priapo vegetabili, Rumphio descripto, titulo Herbæ Canthariferæ.

Quando itaque terra in fictili, cui insita erat hæc planta, arida facta irrigabatur aquâ, observabatur, simul ac nimium

affunderetur aquæ, ultra quam egebat illa, distillare illico abundantem affusi humoris copiam guttatim ex apice intorti extremi, & quidem velociter, donec superesset tantum aquæ quantum requirebatur ad sanitatem, non ultra. Sed mirabilitas spectaculi nocuit plantæ: nam affusâ uberiore aquâ tandiu irrorata fuit, donec moreretur à colluvie nimia; ut & bibonibus fatalis sic corripitur gradus ad mortem.

Dixi itaque ex demonstratis haud modo, analogiam maximam inter pulposum multorum vegetantium; sed & comparisonem posse institui inter nostra vasa sanguifera, & succifera plantarum. etenim quælibet corporis nostri particula, quæ destinata est paranda alicui singulari humori, semper habet diversos longe canales ab omnibus aliis, & sic in stirpibus obtinet. Magnum hoc arcanum suorum operum voluit DOMINUS DEUS revelare hominibus per me, in honorem, gloriamque suam. Utique quando hoc primum inveneram abripiebar in admirationem fere ecstaticam. Certe extrema posse vasorum sanguiferorum oculis spectari, res non est parva. fatetur certe Malpighius sibi id impossibile fuisse. utinam magnus ille Scriptor, qui suo tempore sibi parem non inveniebat, hoc spectaculo potuisset oblectari! Longe aliter de quibusdam scripsisset rebus. Ut enim tam ingens est inter ipsa vasa sanguifera diversitas in corpore humano, ita & in ipsis etiam vegetabilibus videtur, quorum etiam fistulæ ultimæ accommodantur efficiendo illi operi, quod ab iis requiritur ex lege Creationis. Hanc enim potestatem infudit cuique Creator ipso in semine. Inde igitur tanta diversitas in succis vegetantibus, horumque potestatibus, ut purget hic, alter obstipet, &c. quin & hoc ipsum levi constat & quotidiano experimento. Si eidem terræ in eodem vase inseris Aloën, & Sacchariferam arundinem, eidemque committis aëri, eidem pluviae, rori, soli, feret illa amarum purgantem, hæc suavem gratumque succum.

Sed si spectes utriusque harum fabricata vasa, quanta erit differentia? Si autem ultra jam quæsieris, scire, nefas, qui vasa descripta operentur, dum tam diversos ex eadem materiâ succos conficiunt, dicam frustra id quæri; & agere per abdita hæc DEUM, cujus adoranda sapientia, cujus acquiescendum provi-

providentiæ. Et sufficit, bonitatem NUMINIS nos docuisse hoc fieri, licet modum quo fiat huc usque absconderit.

III.

De Eruptione Sanguinis per cutem capitis &c.

Terrorem immanem, mulieri ubi incutitur, longe periculosiorem esse, atque multa pejora effecta habere, quam si vir eundem pateretur, quotidiana docet experientia.

Viginti abhinc annis accidit, ut puella quædam valde perterrefacta, illicô undique infestaretur per totum suum corpus exanthematis magnis, quæ degenerabant in ingentes vesicas haud abfimiles illis, quas cantharidum applicatio excitat. Disparebant hæc deinde pro aliquo tempore, iterumque postea apparebant per vices. Medici consulti super raro hoc symptomate asserebant, prævidere se orituram hoc ex malo facile Apoplexiam, aut Paralyfin, vel forte & Epilepsiam; nec ita diu post sequuta fuit primo particularis paralyfis brachii sinistri. Exercitatissimus tum Chirurgus Petrus Plaatman vocatus, ut huic mederetur malo, præscripsit usum balnei cum aromaticis herbis, cui dum infidebat, pars affecta perfricabatur fortiter, fuitque is rei successus, ut eousque restitueretur in parte læsa mobilitas, ut jam aciculam tenuem humo tollere posset, suasque rursus sibi vestes induere. Dum gaudet hoc levamine, incidit denuo in novum paralyseos violentæ malum, quæ totum ferme afficiebat corpus; porro autem & accidebat illi effusio cruoris ex cute capitis supremi, tam improvise quidem, eaque cum impetus velocitate, ut citissime omnia lintea capitis integumenta ab effuso hoc cruore permadescerent. Nullum observabat eruptio hæc exacerbationis ordinem, cujus incertitudo atque rei familiaris egestas coëgit matrem, ut locum afflictæ filiæ curandæ, atque alendæ, peteret in nosocomio publico; ubi per quatuordecim dum fuit hebdomadas, vix tantum liquidi cibi consumebat, quantum cochleari prehendi potest. Domum redux ad matrem diris corripitur convulsionibus,

inde in furorem incidit, ita ut septem totas hebdomadas ligari funibus, & coërceri debuerit. Toto autem hoc spatio ne semel quidem alvum evacuavit. Neque haud ita diu post plurimum vomuit cruoris. Igitur interdictus fuit balnei, quod rursus ipsi fuerat commendatum, usus. Post vomitum sanguinis evenit illi urinæ retentio: quare Chirurgus dictus per integros novem menses quotidie lotium per immisum catheterem educere debuit. Postea vero vivum emit sanguinem per aures, os, oculos, umbilicum, mammaeque: & quidem ex his tantum exiliebat sanguinis, ut necesse foret vitris supra papillas impositis profluentem cruorem excipere. Jam vero usque adeo emaciata, atque viribus orbata est miserrima hæc virgo, ut languidissimam trahat vitam. Accessit autem & tumor ad oculum sinistrum valde prominens; imo & lingua ipsi in ore circumtorta jam jacet; inde neque loqui commode, nec edere expedite valet. Atque ita nuperrime eam reliqui. Quamvis autem de calamitatibus descriptis plurimæ illam nunc reliquerint, attamen adhuc profluvia cruoris per capitis cutem frequenter patitur. Quando nuper casum hunc enarrabam Medico Boretio, curioso certe rerum Anatomicarum & Botanicarum indagatori, usque adeo ille ardebat desiderio propriis usurpandi oculis ægrotam, ut rogare non destiterit me, ut adducerem ad illam. Morem ei gessi. Quum unâ igitur invisebamus ægram, incepit illico quam oportune tantum effluere sanguinis; ut intra paucum tempus per omnia capitis integumenta profluens spectaretur. Vexat eam nunc temporis perpetua dextri pedis exagitatio, linguaque ad unam oris partem firmiter est affixa, atque intorta utcumque. En malorum terribilium syndromen, cui similem videre non memini.

Haud ignoro tamen, menstrua mulieribus retenta varias sæpe per vias exitum sibi quæsisse, & per os etiam, aut capitis integumenta, exivisse: id enim descriptum observatoribus dudum fuit. Sed tam multa, singularia, & dura symptomata accidere uni foeminæ, haud vidi. Anatomici tamen hinc discere poterunt, sanguinem exivisse osculis extremis arteriarum, horumque eminentibus poris. via ergo recta à corde

corde in epidermidem usque est arteriosa : nam intentis vidimus oculis vivum, coccineum, verum, sanguinem arteriosum cum impetu veloci expelli ita, ut vividiores numquam sanguinem conspexerim. Quando itaque assero sanguinem descriptum de corpore egressum fuisse per poros, debebunt igitur pori hi esse meatus continuati ipsis cum arteriis, adeoque pori illi ipsi considerandi sunt tanquam oscula hiantia extre-
marum hic arteriarum. Inde quoque credo, in statu naturali, & bene disposito corpore, sudorem nostrum excerni, ut & naturales perspirationes. Neque video opus esse ad negotium hoc, vel glandulas ita dictas subcutaneas, aut alios ullos sudoris fontes : certe enarrati meatus adsunt, alii nondum demonstrati habentur ; atque evici, papillas esse nervosas sæpe, quæ pro sudoriferis cutaneis glandulis haberi solent falso.

IV.

De Vestigio in Ovario post imprægnationem relicto ab excusso inde ovo.

CLarissimus Regnerus de Graaf, æqualis quidem, & popularis meus, qui tantâ cum laude se gessit in descriptione partium generationi dicatarum in viris foeminisque, ovarium nobis reliquit depictum bovis imprægnatæ, atque evidenter indicavit locum, unde ovum foecundatum exiverat in Tubæ Fallopianæ fauces. Locum hunc cicatricem Ille vocat. Attamen, quia locus ille manifesto apparet instar parvæ, excavatæ, globosæ, cavitatis, quæ sensim, & lente, successive iterum coit, ut os matricis à partu, absque ulla interveniente materiâ : ideo puto magis proprie mereri nomen vestigii, quam cicatricis : cicatriculæ quippe semper relationem ponunt ad prægressam quandam solidarum alicubi partium solutionem, quæ in cute obtinet. Hic autem nulla contingit continui solutio, neque vulnus, neque crepatura, aut ruptio membranæ ovarium circumcingentis ; sed simplex modo est apertura dilatata oris antea quidem angustioris, sed tamen vere præexistentis ; quemadmodum os uteri tempore
par-

partus ita dilatatur : atque inde quidem postea vestigium ovario impressum spectatur primo, sensim rursus evanescens. Neque credendum, quod multi tradunt, in hoc exitu ovi ex ovario, separari omne id, quod appellatur nomine ovi, ab ovario ipso; neque enim nimis magna hæc moles aperturae Tubæ reciperetur : sed calix ovi manet in ovario, solum autem ovum inde solutum, cum rudimento Amnii, & Chorii.

Inde igitur tollitur objectio, quam plurimi formant contra hanc Doctrinam, rogantes, quonam pacto tam magnum ovum, adeoque tenaciter ovario adhærescens, foecundatum in angustias tubæ uterinae possit intromitti. Sed nequaquam fit, quod illi putant. manet calix in ovario, ut & in gallinis, ubi idem sane spectatur. vitellus scilicet exit ovario, relicto calice, atque ibi quidem per osculum rimæ oblongæ instar ibi hærens, aliter quam in homine, & quadrupedis, ubi illud rotundum & cavum reperio. Roget hic quis, an modo asserta quidem viderim, num vero ex ficta hypothese ita rem esse putem. Sane, si semel tantum descripta ita vidissem, cautius de hac re & parcius loquerer. Sed aliquoties ita inveni in puerperis post mortem : nec frequens mihi defuit occasio, quam semper captavi, & usurpavi, sedulo. Considera, jam integros me tres & sexaginta annos incubuisse huic negotio. Considera, quanta mihi opportunitas sit nata in tam populosa urbe. Quod si quæras porro, an cuique ovulorum una talis destinate propria apertura sit in ipsa ovarii superficie : anque per aperturam hanc genitale foecundi viri semen penetret in ovi meditullia, ut illud ibi foecundet, atque deinceps ad egressum disponat, utique, ita sentire me profiteor. Neque enim puto, solos masculini seminis exhalantes, volatilesque, spiritus eo facere. Novi, in coitu imprægnante semen magnam partem effluens iterum demitti : nam in ipsa tamen matrice remanere semen crassum, foecundatum sufficiens, certo scio. Quin & mirabitur nemo, rursus ejici semen, qui cogitat, quam sit magna seminis a viro sano copia, rursusque quam exigua sit uteri capacitas, quæ sæpe minutio rem Amygdalam vix comprehendat. Sed neque video adstrui illam de solis spiritibus foecundantibus sententiam inde.

de ; quia semen dicitur haud inveniri post copulam in utero vel tubis. Contra enim & cavum uteri , & utramque Fallopiam tubam , recepto plurimo semine turgentia inveni , jamque illud ipsum curiosis ostendere iterum domi meae possum ; quod & in Thesauro Cæsaris Russiæ binis in præparatis clare spectari potest : ut & editis libris dudum descripsi. Si ergo ipso semine opus non fuisset ad prolificationem , fane Tubæ Fallopiæ haud forent repletæ crasso semine , quod cuique tamen apud me cernere licet. Sed aliud est valde memorabile in conceptis , ut fere videatur in ovario tum partus fieri cum voluptate , qualis postea cum dolore fit parturiente matre. Nam fundus calicis in ovario relictus , si spectatur statim ab imprægnatione , totus profunde rubet , atque in superficie suâ interna villosus , scaberque , apparet , prorsus ut in utero videtur , quoties superficies ejus interior inspicitur statim à partu.

Si instat quis , an unquam aperturas tales , quales hic admitto , oculis meis in ovario conspexerim , fateor , me illas haud ita patulas vidiſſe ; verum veluti pori cutanei non semper , sed certis tantum temporibus possunt videri , ita quoque hic contigit. si vero excutias argumenta , quæ faciunt ita ut sentiam , & quæ jam supra attuli , pro certo habebis , credo , mecum ab ipso effectu & eventu securus , totam rem ita se habere.

V.

De susceptione Intestini in fœtu humano.

MAlum hoc frequens accidere adultis satis superque olim demonstravi : quum & id semel in ipso viderim colo , & in quatuor dissectionibus per continuas vices institutis in nosocomio inveneram. Jam vero in infante ante quatuor tantum dies nato , primâ vice in meâ vitâ , per tot dissectiones exercitatâ , etiam inveni , neque sine magnâ admiratione. Quis enim tam lethales morbos in tenellis expectasset infantibus ? Credidi frequentius forte accidere , præcipue ab epilepticis infantum insultibus ; unde postea , per diros assiduosque ejulatus

atus se manifestat morbus. Demulcentia quidem, & mollientia, & anodyna, in eo casu exhibita, parum juvant, neque vel idonea multum profunt clysmata; namque paucas intra horas in æternam recedunt hac ex vitâ quietem.

Fortia sane purgantia contra hoc malum adultis data sæpe multum quidem juvant, & multo plus boni efficiunt, quam demulcentia, vel anodyna: attamen, quoties vera est susceptio, nihil invenio magis prodesse, quam humores statim per epicrasin expurgare, donec levatur & sanatur malum, Ideoque & in tenellis hisce corpusculis idem tentandum puto, & repetendum tamdiu, donec alvi sequitur exoneratio, atque inde etiam sequens morbi levamen: sed talia hic eligenda suadeo remedia, quæ satis sint valida pro ratione virium in tenerâ ætate: ut & certo cognovimus adultis quoque in hoc casu valde fortia semper subministrari debere purgantia.

VI.

De Exuviis Chrysalidum in imis ossibus repertis.

NEscio, an Medici, atque naturalis historiæ studiosi, invenerint umquam aliquid, quod magis apparet admirandum, quam id, quod jam describam; utique inter ea, quæ reperiuntur in hac tertiâ Decade, primarium habetur. Ego certe, ubi rarum hoc neque creditum mihi umquam spectavi phænomenon, obstupui attonitus, vix mihimet propriisque oculis credens, dum insolitam & inauditam rem contemplor.

Suaferat mihi sæpe, imò & urferat, Clarissimus Boerhavius, ut acriter inquirerem in fabricam interioris partis ossium, quæ membranas, vascula, medullam horum continet, semperque dixerat, esse ibi multa, quæ diligentissimi Malpighii industriam, atque Haversii sagacitatem, subterfugerant ad hoc usque tempus. Ego, qui maxime occupabar in molliorum partium fabricâ rimandâ, tandem toties instigatus ab Amico meo parui, atque perscrutandis imis ossium meditullis totum me dedi per longum satis tempus

pus ; noctes diesque impendens his ad intima usque perspiciendis. Variis divisa modis ossa , fracta , fissa , subtilissimâ ferrâ artificiosissime dissecta , examinavi , commemoraturus postea , quæ immenso hoc labore reperi. jam modo unum hoc , quod se obtulit , libet enarrare. Meministi forte , mi lector , me quondam in lucem edidisse libellum , Titulo Thesauri Animalium primi. Incusavere hunc meum laborem aliqui ut inutilem , neque meo congruentem muneris. Errant , qui ita censent ; nisi enim in tali me quoque studii genere exercuissem , forsitan & hoc , quod jam describam , latuisset semper : nam perscrutando insectorum naturam , œconomiam , & metamorphoses , evasi aptus , ut rem hanc observare , recteque intelligere possem , quàm in ossibus deprehendisse dico. Vidi enim residua , vel depositas exuvias veras , Chrysalidum dictarum , vel Nympharum apud Zoographos. Testulas , ut ita loquar , ajo me reperisse , quæ integumenta fuerant viventium olim animalium. Erant primò tam exiguæ hæc pelles , quas mihi ibi latentes ostendebat artifex egregius , cujus utebar dexteritate ad ossa hæc ferrâ juxta longitudinem secanda , ut facile effugissent meos oculos , nisi fuisset utcunque peritus historiæ insectorum. Incitatus primo hoc casu surrexi animosior ad introspectienda ossa , statimque inveni in cavitate ossis femoris , & in osse humeri , eadem animalcula , ut in asservatis his domi meæ cuilibet curioso ostendere promptus sum. Ultra pergens , spectavi hæc non modo in ossibus adultorum , sed & in osse tenelli infantis. Ita quidem , ut in octo distinctis ossibus jam ea ostendere queam. Id vero memorari quoque meretur , Chrysalidas has non unius modo , sed triplicis & diversæ fuisse speciei , ut in figurâ depingendas curavi.

Non quidem recentia erant hæc ossa , attamen omnino undequâque integra ita , ut nihil penitus inesset quod corruptionem ullam , aut putredinem referret , ut domi meæ in Thesauro novo videri potest. Si quis rogitet , quanam in cavitates has talia ingredi possint , ego vicissim rogabo , per quam viam in Arteriam magnam sub corde integer fasciculus oblongorum implexorumque inter se ver-

mium factus sit ingressus. Hunc tamen vidi, atque descripsi. Unde in ovario muliebri series dentium? Unde lumbrici lati & triginta ulnas longi in corpore humano? Unde crus infantis in Atheromate placentæ uteri? Unde sex pingues, crassæ, erucæ in cerebro ovillo? Unde animalculum quadrupes, crumenulâ coërcitum, rejectum vomitu? Hæc tamen omnia vidi sic ibi nata, partimque in nova collectione asservo ipse, partim in Thesauro Imperatoris Russiæ servantur. Hæc vix videntur fide digna. Sed legisti aliud olim quod scripsi. Vir egregius implorans meum consilium accedenti ostendit multas Chrysalidas parvas, quas cum urinâ suâ rejecerat quotidie, quarum mihi nonnullas dabat in pyxide ligneâ, ut in rem inquirerem. Dum die sequenti pyxidem aperio, multa per eam volitabant exigua animalcula, depicta in Thesaur. Anat. I. Omnia hæc qui ponderat, mecum, opinor, fatebitur, scientiam omnem, quam huc usque de rebus naturalibus habemus, nullo modo attingere posse modum, quo tam mira efficiuntur, quæ fieri tamen videmus. Super hâc re legi tractatulum Gallicum de Vermibus, in quo scribit auctor, cujus hodie sententiam plerique sequuntur; (neque aliter quidam inter veteres sensere) nullum animal nasci, nisi ex ovis præexistentibus animalium similium, & in masculino humano semine ovula minima plurimorum animalium aliorum latitare, quæ in eo fota, idoneo tandem tempore adolescant, & post multos sæpe annos viva hæc animalcula producant. Quidquid hujus rei fuerit, nec assero, nec nego, sed neque conor decidere: quia meum non est, de probabilibus conjecturis, sed de rebus ipsis agere. Sæpenumero conquerentes audivi optimâ fide homines de intolerabilibus in ossibus femoris, tibiæ, humeri, brachii doloribus, neque tamen eorum atrocitatem augeri, licet affectas partes premant, tundant, tractent; interim sunt violentissimi interni dolores. Dixi sæpe his, imis hædere malum medullis. Quin & ipsi hi ægri verbis exprimere conantur verum rei sensum, dum ajunt, in ipsâ ossis mole federe, quod sentiunt. Quia tales vero reliquæ hujusmodi animalculorum in mediis ossium cavitatibus deprehendimus; forte liceret credere produci illa tormenta ab insectis exiguis ibi stabulantibus, quæ mordendo,

dendo, rodendo, terebrando, exedant tenuissimam membranam, quæ medullam ibi contentam ambit. Certè defunctis hisce, nulla est occasio intima horum ossium perscrutandi. Attamen certo constat, dolores hujusmodi, usu Mercurii, ut veri contra omne vermium genus antidoti, perfecte sanari. Affirmo bonâ fide, sanavisse me multos homines, qui multos per annos dolores enormes ossium passi, nullam tamen vel minimæ labis à lue Venerea ortæ suspicionem dabant, vel signum, idque ope argenti vivi. Forfan tum hæc animalcula occisa. Sed nec illud ultra modum problematicum dictum esto. Manet tamen interea certissimum, Chrysalidas hæc ibi in cavernulis ossium latitare. Sed & verissimum quoque est, ossa illa undique integra, non rasa, terebrata, cariosa, rupta, fuisse. Quin & nulla vel minima in iis spectatur apertura, aut rima vel minima præternaturalis. Denique & in osse humeri infantis unum modo annum nati reperio easdem.

Si autem dubitet quis de rei veritate, cæterisque memoratis circumstantiis, hunc ego domum meam invito, huic ajo, Veni, & vide. Spectabit evidenter nihil dolosi, nihil subesse falsi: tot enim diversæ, tamque diversis locis sitæ, conspiciuntur, ut penitus sit impossibile per artificium humanum ita ibi locari potuisse intra filamentoso-cellulosam fabricam horum ossium, tam arctam, tam intricatam. Ipse etiam peritus Artifex, dum ferrâ divisum est os, illico mecum vidit. Et quâ improba ratione adductus ego, qui DEI opera, non falsa figmenta, per tot indagavi annos & publicavi, vellem hæc fingere jam octoginta quinque annorum senex, & sic alios fallere, & decipere? Fateor, me, dum jam ultra sexaginta annos occupatus fui, multa nova, in animalium corporibus detecta, describendo, multos habuisse quam frequenter oblocutores: verum quoties me ipsum convenire, atque mea domi meæ contemplari non dedignabantur, semper fere confitentes audivi, aliquando etiam invitos, *Id numquam credidissem, nisi viderem jam.* aliquando dicebant, *obstupefco.* quin & rerum medicarum studiosos frequenter audivi præ indignatione exclamantes, *Itane ergo nobis imposuere Professores nostri!* Accidit quandoque, ut, postquam descripseram aliquid,

atque per editas quoque icones depinxeram, homines putarent hoc pro falso tantum & efficto habendum esse. Hinc mihi nata fuit necessitas cogitandi de arte, quâ omnia, quæ præparaveram Anatomica, dein non mutata, sed talia accurate, ut in effigie editâ depinxeram, conservare possem. Idque postquam conanti successit, jam ea omnia, vel in liquore balsamico suspensa incorrupta, vel singulari encheiresi indurata instar lapidis, & tamen pristinae figuræ perfecte tenacia, conservo. hinc dubitantes, negantes, obloquentes, convinco, semper ingeminans, *Venite, videte, finis erit dubiorum, erit litium finis.*

VII.

De Mesenterio.

IN alterâ Adversariorum Anatomicorum decade multa, & quidem singularia, attuli de Mesenterio, quibus addere fas est ea, quæ deinde circa illud inveni. Cadaver inspiebam incisum edentulæ dudum atque decrepitæ penitus vetulæ. Id mihi primo extrinsecus contemplanti admodum macilentum apparebat. ubi vero aperueram, valde pingue ubique cum admiratione conspexi, abundantique per omnia pinguedine fatis conspersum; musculos autem emaciatissimos, & mire imminutos inveniebam, quales & olim sic reperire sæpe memini. In aliis quandoque cadaveribus detexi quidem omne consumtum penitus pingue, quum interrim in iis muscoli torosi & magni bene se haberent. Intestina jam scrutabar primo sedulus, mesenterium deinde, mesocolon, & harum maxime partium glandulas. Mirabar statim, tam paucas me illas, easque adeo simul exiles, invenire: nam in spatio meseræi, palmam manus æquantes duas tantum reperiēbam, aut tres semine cannabino vix majores. Atque hoc ipsum phænomenon occurrit mihi sæpius in mesenteriiis valde annosarum anicularum: quod observationi meæ materiam dedit aliquam, de quâ tamen nihil proferam, nisi post plurima comperta experimenta, quæ opinionem meam super hac re omnino confirment.

An

An forte glandulae hae mesenterii in certo ætatis termino incipiunt evanescere in corpore foeminarum, ut mammae in his adeo delentur, ut solae tantum papillae supersint, nihilque praeterea quidquam de toto, & adeo olim magno, mammarum corpore? Sed quid tum chylo continget, qui solebat prius per venas lacteas deferri ad has in mesenterio glandulas, certos & necessarios in usus? Ibitne forsitan ille jam per venulas mesentericas exiguas ex intestinorum cavis absorptus in ipsum Hepar? Profecto saepe super his meditans dubito, an non in vegeta quoque ætate pars chyli venulis meseraicis ducatur semper in Hepar. His ita conscriptis accidit, ut iterum nanciscerer cadaver talis decrepitae: in quo tantummodo hinc inde parvam glandulam talem reperi vix grano sinapi majorem. Contra vero aperienti cadavera eorum, qui in flore ætatis occubuerant, apparuit mesenterium refertum tantâ glandularum copiâ, ut in portione ejus palmae manus aequali sexaginta vel septuaginta glandulas invenerim quas domi meae possim demonstrare. Inter illas sunt, quae semen cannabinum, aliae quae brassicae granum, aequant: imo aliae, quae nuci moschatae, aut & olivæ minoris fructui sunt pares; sed minimæ illæ semper visum fugiunt, nisi prius vasa mesenterii optimâ arte bene fuerint repleta, ut vascula sanguifera appareant.

Porro detexi hoc valde notabile, quod vasa sanguifera repleta in maximis harum glandularum habeant ultimas suas extremitates terminatas in substantiam pulposam, ut in hepate. Est autem harum arteriolarum reptatus adeo singularis, ut ei similis in toto corpore humano non reperiatur. Quid autem hac propriâ fabricâ illis in locis suis hæc vascula præparent, quid efficiant, nondum adeo clare liquet, ut cum certitudine aliquid hac de re asseri posset: id solum expertus fui aliquoties in his, chylum ab Intestinis usque ad glandulas has appulsum colore esse & spissitate puri lactis, atque, dein ex iis iterum egredientem dilutiorem, subtiliorem, & pellucidior, apparere. Numquam antea credideram, hanc repletionem usque adeo profunde penetrare posse. Jam vero res successit: unde lætus exclamare cogor: Vah quantum est, quod nescivimus ante Repletionis artem!

quan-

quantum didicimus per illam ! O mirus naturæ in ultima vascula olim invisibilia appulsus , quo tam abscondita manifestantur ! O grata Repletio , numquam contemnenda deinceps , numquam laudanda satis !

VIII.

De Epidermide.

QUam multa singularia hæreant etiam in extimis corporis humani integumentis , soli norunt illi , quos indefessos in his perscrutandis occupavit labor. Sæpenumero certe miratus fui Anatomicos priscos dissectionibus publicis multa sæpe verba fecisse de tertio corporis integumento communi , Cute scilicet : siluisse autem de binis prioribus hæc cute , Cuticula scilicet , & Reticulari membranâ. Quod si festivi ille ingenii Eruditissimus Swalvius viveret , qui tam eleganter scripsit Querelam Ventriculi , quid obstaret , quo minus stylum acueret in laudem illorum Integumentorum , in quibus præter merita neglectis tam multa tamque pulchra hodie demonstrari illi possent ? Certe qui olim de fabricâ scripsere corporis humani , in eâ hærebant opinione , cuticulam esse coagulationem superfluatorum humorum de corpore humano emanantium , qui ab appellente frigidioris aëre ibi in superficie corporis inspissarentur : ideoque ne quidem partem corporis habendam esse censebant. Jam vero acrius rem perscrutati non solum videmus has esse veras corporis partes , verum etiam necessarias , adeoque vitæ humanæ tam utiles , ut absque iis miserrima foret.

Probum bene novi Virum , qui cuticulâ , & membranâ reticulari Malpighiana non quidem plane orbatus est , sed cui hæc tegumenta adeo sunt subtiliter tenuia , ut neque moderato calori , nec frigori tolerando par sit , sed ab utroque plurima incommoda , imo & dolores , sufferat quotidie. Si tertium nostrum Integumentum generale , Cutis , à binis prioribus deglubitur , sanguis de corpore dimanat. Quin imo , quando in aëre , & aquâ , hæc duo integumenta dura , crassa , sicca , rigida , fissa , sunt , quam molesti oriuntur morbi ,

bi, quamque difficulter curabiles ! Sed etiam Chirurgi norunt quam difficile semper sit, per medicamenta epulotica, quæ frigefacientia debent esse, & exsiccantia, epidermidem rursus superducere cuti; quin & ubi per hæc non procedit cicatricis suæ productio, cogimur aliquando confugere ad ea emollientia, quæ simul humectantia sunt, ut ad Digestivum aureum, & similia. Parco hac occasione & illos memorare, quibus ab actione incensi pulveris pyrii cutis decoriata fuit. Certe deinde hac ex causâ tanta quotidie puris copia gignitur, ut exhausti viribus, idoneoque nutrimento privati mortui sint. Qui casus aliquoties nobis obvenire. Videtur itaque non decorum, de hisce integumentis vel contemptim loqui, vel negligenter de iis tractare: neque sane oblitus rei illius sum, quæ multos ante annos nihil tale merenti mihi accidit. In publicâ quidem tunc demonstratione Anatomicâ, coram frequentissimâ honoratorum spectatorum coronâ, meo more exhibebam tria communia corporis extimi integumenta hæc, atque in his solis tantum demonstrandum habebam, ut iis sesqui horam integram impenderem. Intererat huic demonstrationi Medicus Amstelædamsis, practicus famigeratissimus, una cum Burchero de Volder, Philosophiæ & Mathesios in illustri Academiâ Lugduno-Batavâ Professore Eximio. Hic ille medicus omnibus æque in demonstrationem intentis per contemptum, finita demonstratione, in hæc verba erupit: *An igitur vilia hæc merentur, ut iis cognoscendis sesquihoram perdamus? An quidem decet Anatomicum nostrum talibus tractandis nos tanto tempore detinere?* Miratus hominis dictum Egregius Voldeus regessit: *Itane tu de hoc negotio sentis? Ego numquam tam subtilia, atque vera tamen, in corporis humani partibus scivi, aut vidi.* Atque sic ostendebat, se verum talium spectatorem fuisse. Sed quânam ratione, & arte, illa integumenta debeant separari, ut rite exhiberi queant oculis, neque ego descripsi hæcenus, neque alios sincere describentes inveni: quare meretur hoc artificium simpliciter exponi. Olim candente ferro cadaveri applicato, aut aliis vesicatoriis mediis, id efficere conabantur Anatomici: tum vero tam inquinata apparebant hæc, ut vix adspectum ferrent, certe distincti omnino nihil exhiberent. Pertæsus itaque inepti

hujus operis circumspexi nitidiorem agendi modum, certio-
rioremque in suo eventu, quam cum Lectore meo libens
hic communico. Portionem capio cutis humanæ a cadavere
separatae, unde sollicite pinguedinem aufero, dein fortiter
super tabellam ligneam extendo, ut quaquaversum rigide
tensa sit, ea tamen lege, ut epidermidis externa superficies
exteriora versus spectet. eo facto, totum demitto appa-
ratum in purissimam fervidam aquam, quo pacto, cuticula,
& reticulare corpus se laxare incipiunt à subjectâ cute, pa-
tiunturque se obtuso cultello accurate inde separari: tum
ita separo eousque, ut volo; atque separata à se invicem,
sed in parte adhuc nexu suo cohærentia tamen, sic hæc tria
in liquore meo suspendo, aut in aëre aperto exsiccata refer-
vo. tum vero in iis, quæ sic præparata sunt, apparent ma-
nifeste tria integumenta hæc: ut sic præparata in Æthiope,
in Semi-æthiope, & in Europæo, domi meæ curiosis rerum
Anatomicarum quotidie ostendo. In Æthiope semper inve-
nio corpus reticulare totum nigrum, in Semi-æthiope dilu-
tius nigrum, in Europæo ad solem in agris exusto flave-
scens, sed in candidi, nec solis æstui multum expositi homi-
nis cadavere Europæi ita candens, ut vix queat distingui. E-
pidermis autem semper à cute in omnibus facillime distin-
guitur, atque separatur. Cutis humana lenta est, & valde
extensilis, neque tam facile dilaceratur, quam cuticula, quæ
valde est fragilis, & quam levissima vi dilacerabilis. Quan-
do autem epidermis exsiccata est, non facile poterit extensa
in planum retineri, sed suâ sponte statim in corollas, &
phyliras, quasi circumducta, convolvitur, simulac committitur
sibi ipsi. Nulla Epidermis habet vascula sanguifera; quum
cutis interim iisdem quam repletissima sit usque adeo, ut si
in vasa ejus rubra cera feliciter immissa sit, tota sane expli-
cata cutis nudo oculo inspecta appareat quasi unâ homo-
geneâ rubedine tincta; atque ubi tum radiis solaribus à ter-
go inspicientis oblique irradiantibus cutis hæc sic præparata,
atque oleo terebinthinæ affuso madens, per microscopium rite
inspicitur, videtur certe tota quanta est solis constare va-
sis. Interim tamen epidermis, quæ illi cuti adhærebat eo
tempore, quo hæc cutis ita repleta fuit, ne minimum qui-
dem,

dem umquam in tot millibus præparatorum, vestigium ullius vasculi, vel microscopiis conspiciendum exhibuit. Hæc ita se habent, mi Lector, sic inveni semper, nec umquam vel in uno casu aliter. Quare & bonâ sic fide tibi enarro, qui nudam veritatem solam quærere, invenire, exponere, conor.

Quânam ergo me admiratione affectum putas, quando audiavi inter plurimas rerum Anatomicarum gnaros esse Londini Celeberrimum Anatomes Cultorem, Sancti Andreae nomine, qui asserat non modo verbis, sed & clara ostentatione, demonstrare se jactet; totam epidermidem ita se præparare, ut infinitis vasis rubrâ materiâ injectâ distentis turgeat ita, ut vascula ejusque canales ubique nudo appareant oculo. Est certe vel in errore ipse hic Egregius Artifex, aut alios fallaciâ quâdam decipere gestit. Tenuissimam enim cutis partem, aut alias quasdam tenues membranas, vasculis visibilibus præditas, pro epidermide falso ostentat. Si autem peritissimus ille Anatomicus, hæc ita monitus à me per publicum hoc scriptum, tamen hac suâ in jactantiâ perseverat, age, paratus sum posito pignore decertare, illum in epidermide vascula illa non posse ostendere; eritque hoc meum cum illo certamen adeo quidem justum & æquum, ut cuncti Anatomes cultores modum ejus comprobaturi sint. Igitur duos aureos Anglicanos (*guinies*) perdam in usum pauperum Londinensium, si Dominus S. Andreae idoneis judicibus vera se dicere comprobat. si vero rem illis demonstrare nequit, unum tantum ille denarium Anglicum pendet. Si autem illi placet, mihi portiunculam denario æqualem de istâ jactatâ atque ostentatâ epidermide mittere, ego vicissim statim curabo ut accipiat à me frustum humanæ cutis præparatæ, cui epidermis partim adhæret adhuc, partim separata est. ibi cernet vasa cutanea coccineo quasi pigmento intus plenissima. videbit appendentem epidermidem, atque in illâ tota ne minimam notam vasculi ullius in appendenti propriâ cuticulâ. Age, ne subducat se certamini, agitur de cute humanâ, agitur de veritate, hic Rhodus, hic saltus! Vel convincat me, aut patiaturo suo se liberari errore, & absistat bonos decipere. Ne vero dubitet de pignore deposito, sciat, Dominum Bradley,

ley, membrum Societatis Regiæ Londinensis, ibique in Architectonicis & Botanicis celebrem, mihi debere duos tales aureos quos ipsi hic commoranti mutuo dedi pro ejus votis, postquam ante aliquot annos, multa ipsi officia, hic hospiti, præstiteram, & quos ille oblitus fuit postea mihi, ut oportuerat, reddere. Hos igitur nummos publice in hoc certamen jam depono. Est enim hæc res mihi cordi, & vidi etiam dolori fuisse omnibus nostræ artis cultoribus, tam crassos errores in arte utili, & necessariâ, committi, quum tam ingens discrimen inter cutem & cuticulam intercedat. Sed prodeat, ut severe examinetur, hæc falso vasculosa dicta epidermis: fatis cito apparebit nulla talia vasa in eâ conspicua esse: ut neque in tunica Arachnoideâ cerebri, neque in Amnio foetus, umquam talia invenire datur. Certè, quum manum, pedem, aliamve corporis humani partem, arte replendi noverim ita vasis distentis rubram efficere, ut instar rubri sanguinis in minimis quibusque vasis adacta materia splendeat, uti in novis meis præparatis unicuique curiose pronus sum semper ostendere, & tamen in omnibus illis casibus epidermis semper penitus excolor maneat in omni experimento: quomodo igitur credam, vera esse ejus asserta? maxime, quum dixerit peritissimis in hac arte Viris, repletionem vasorum epidermidis adeo facilem sibi, certamque esse, ut eam ne quidem dignam habeat, quæ comparetur aliis majoribus, quæ præstare queat in arte. Quamvis autem hæc dicta sufficiant orbi literato, ne fallaci jactantiæ credat; aliud mihi præterea argumentum est quo fit ut minus credam rei assertæ. Qui nempe à cute humana cuticulam arte recte separavit, exsiccavit, atque intra pagellas chartaceas libello cuidam imposuit, ut compressa sic explicata teneatur, & explanata, uti facere semper soleo; videbit, simulac libellum aperiens hanc cuticulam à compressu liberat, illam ipso illo momento se contorquere, inque sinuosa volumina arte convolvere, ut in voluminibus conscriptis veterum fiebat. Id autem numquam fiet in cute. Audivi ab autoptis, neque ita se convolvisse epidermidem illam, quam ita appellatam Batavis nostris eum invisentibus ille ostendebat, sed illam in planum exporrectam mansisse. Desinat igitur Batavis hospitibus talia proponere; certe est & illis perspicax ad hæc animus, sunt fideles

les oculi ; est & in cerebro salis quid. Ut autem dicam , quid ego putem decepisse hoc in argumento Virum Anatomicum , quem data opera velle fallere haud facile credo : ajo , cutem in recens natis infantibus , certis in locis , si cum cura separata est ob omni pinguedine , adeo esse subtilem , tenuemque , ut exilitate hac suæ crassitie epidermidem adultorum æmuletur ; & tamen sic plenissima est vasis facile replendis. Hoc ut demonstrem domi meæ , habeo vexilla , & aplustria , quæ inde confeci. Imo & libellos curavi compingendos , quibus loco alterius corii obducitur sic præparata cutis infantum , dum inter paginas libelli portiones varias dispono diversarum membranarum corporis humani , ut in illis arte meâ repletis mirabilis diversitas appareat , quæ in reptatu vasculorum occurrit : qui vix duobus distinctis in locis idem videtur , sed in quolibet ferme alius & diversus , prout aliud , aliudque , hoc vel illo loco conficiendum Omnipotens Creator jussit secundum legem latam in primâ creatione.

IX.

De Ossibus,

JUvenis quondam tam sedulo inquirebam in ossa humana , tantoque ea cum ardore lustrabam , ut persuaderem mihi-
met , me eorum absolutam mihi comparasse cognitionem ; sed quam procul à vero ita censui ! Postquam ossa , summâ cum arte divisa per ferram , examinavi , dum vasa eorum injectu cera implevi , dum Infantum ossa inspexi , imo dum sceleta ex his formavi digito minimo haud quaquam majora , longe aliter , quam putaveram prius , rem se in his habere deprehendi. Atque observatorum in his partem magnam jam exposui , atque inferui tam Observationibus meis quam Thesauris , & Adversariis Anatomicis ; sed quæ recens detexi , en jam aperio. Invenio & infantibus epiphyfes tam superiores , quam inferiores , corpori ossis præcipui se applicantes , maximum & firmissimum suum nexum cum eo nancisci inprimis à periosteo : ideoque nudatas ejus involucro facile inde decidere.

Afferitur quidem vulgo , uniri epiphyfes corpori ossis ope & interventu cartilaginei medii , sed hoc ita intelligendum est ; quod non per cartilaginem , ut mediam inter hæc ossa , tanquam per tertium corpus uniantur ; sed ipsa ossa principalia æque ac epiphyfes illæ in infantibus sint adhuc ipsa cartilaginea ; sicque cartilago unius alterius applicetur cartilagini , tumque sic ope periostei uniantur inter se. Hinc quoque fit ut in partu difficili infantes recens nati gerant os humeri , brachii , aut alterius cujusdam partis fractum. Quæritur & hinc , an queat tempus definiri ætatis humanæ , quo cartilago amissâ suâ naturâ in osseam transeat. Nego , id fieri posse : in uno citius , tardius fit in altero : hominum enim vidi corpora post viginti à nativitate annos adhuc cartilaginei quid gerentia. Dixi igitur epiphyfes osseas corpori ossium alligari per periosteum ; sed antequam cartilago penitus ossescit , apparent in loco mutuæ appositionis , ubi suo contactu inter se coeunt , multi eminentes tumores , rursumque excavati alveoli , quibus illi excipiantur , immissu suo ita firmante unionem : quoniam inter concrescendum omnis aër arcetur ; ut & liquet , sic duo invicem opposita tam accurate , nullus ut aër intercedere queat , difficillime a se mutuo avelli posse , sed tenacissime cohærere. Idem illud hic quoque ita fit. Quam mirandum autem est , ubi quis modum contemplatur , quo osteogenesia in ipsis ossibus perficitur , incipere scilicet illam mediâ parte corporis ossis , sed in osse frontis , primo circa orbitam oculi ! In figura hic appositâ depinxi os femoris infantis sex , aut septem , annorum : ubi clare cernitur osteogeniam inchoari in eâ parte ejus ossis , ubi os omnium densissimum crassissimumque habetur ; atque deinde ab hac parte sursum , & deorsum , sensim de loco in locum adscendendo , & descendendo gracilescunt illi emissi radii ossei , donec tandem compacta hæc densitas amittitur. interim autem quo magis gracilescit densitas ossis , eo & latius excrescit magis , magisque ; unde & ossa ejusmodi longe rarius & difficilior franguntur in medio , quam non nihil altius aut declivius. Quin & omnino singulare aliquid observo in osse Styloide dicto : scilicet numquam fere id inveniri posse in craniis ex publicis coemeteriis collectis. omnia enim

enim talia crania osse hoc Styloïde fere ubique orbata spectantur. Atque hoc quidem ideo ita fit, quia ossiculum illud in juvenili corpore nectitur ossi temporum per articulationem, non vero per symphyfin aut synchondrosin: quamquam in valde senilibus corporibus contra naturalem consuetudinem ita aliquando fit. Verum in decrepitis penitus hominibus plerumque quasi per anchylosin, aut symphyfin concrescit ad os petrosum. Hinc os hoc in craniis talibus quidem superstes est, licet ex sepulchretis colligantur, si modo ex maxime senibus crania contigerit reperire, sed quia raro ad summum perveniunt senium homines, hinc & raro hoc os integrum. An igitur hoc ossiculum, ut fere semper solet fieri, habendum erit pro apophysi ossis Petroli? nequaquam. Nam in initio est cartilagineus processus, postea vero quando ossescit, articuli ope committitur, quæ arthrodia diarthrosios vocatur. Id autem quam evidentissime apparuit in cranio, quod donavi Clarissimo Boerhavio. Contingit quandoque, ut ossiculum hoc ossi Yoidi naturaliter junctum per ligamenta, cum eo concreseat ita, ut unum cum eo os fiat. Porro per superiora & posteriora ossis femoris Trochanteres accrescunt major, & minor. Patior hos apophyses appellari ea conditione, ut addatur, spurias esse. Neque enim & hi ex ipsâ ossium substantiâ porrectâ fiunt, qui crescendi modus ad naturam veræ apophysios exigitur. imo coherent contactu cartilaginearum superficierum, non tertiâ cartilagine media: quod liquet evidenter; quia diuturnâ coctione in junioribus inde decidunt. In senilibus, cartilagine hac unita ossescente penitus, per ipsam osseam substantiam inter se quidem concrescunt sic, ut unum appareat continuatum os; eoque tum sensu apophyses appellari queunt, partim quod eas referunt tum temporis, partim quia eundem usum habent: attamen spurie modo habendæ erunt. Hæ autem spurie apophyses olim cartilagineæ penitus, osseam suam indolem plerumque primo accipiunt in medio suo, ubi primo punctum aliquod osseum se manifestat, quod assidue auctum magis, magisque, tandem totam facit osseam substantiam hujus spurie apophysios. Sed & vidi
ma.

magnam obtinere semper diversitatem in cavis ossium humanorum: nam in quibusdam inveni quidem, utrimque, circa extrema ossium per ferram divisorum internam substantiam osseo-spongiosam, in aliis majorem, minorem in aliis; sed interim illud osseo-spongiosum multum in variis differt, ratione densitatis, tenuitatis, crassitie, & fabricæ ipsius. Quin etiam reperio, præter osseo-spongiosam in multis osseo-filamentosam compagem, quæ refert texturam ex filamentis osseis mire intertextam, in qua residua chrysalidum quædam inveni. At neque os femoris, aut tibiæ, in omnibus hominibus est æqualiter cavum interius: imo vero inveni talia ossa, quæ perfecte clausa, ne minimam quidem cavitatem in se haberent, ita ut manubria cultrorum inde conficienda curaverim; ut videre est in Thesauris Anatomicis meis.

Est autem bene observandum, quando inveniuntur omni cavo destituta, illa ossa adipisci hanc consolidationem post morbum quemdam prægressum. Neque à structura ossium in brutis spectatorum argumentandum est ad fabricam ossium humanorum. Est enim in brutis fere semper longe abundantior copia medullæ, & quidem etiam omnino crassioris, quam umquam in hominibus datur reperire. Dubito etiam, an non Anatomici liberaliter nimis loquantur de membrana, quam putant ipsam medullam ambire. nam hisce diebus strenue occupatus in replendis arteriis, quæ ars optime nos docet naturam membranarum, detexi post aperturam talium ossium, non ubique eodem modo ibi se habere. Multae enim horum cavitates sunt intus ut plurimum totae osseo-spongiosae, quaedam osseo-filamentosae, quaedam vix cavae, contra quam in brutis videtur. Quo circa in illis, ubi tota cavitas plena est substantiâ osseo-spongiosâ, aut osseo-filamentosâ, materiâ, ibi non invenitur membrana una communis medullae, sed illa materia tantum habet ibi id, quod in ea reperitur, atque ibi hæret æque tuto defensa, atque succulentum, & medullosum illud, quod sedet in epiphysium osseo-spongiosâ compage. Ut autem clare patere possit, quam magna sit analogia inter medullosum oleum quod in fungosâ epiphysium substantiâ absconditur, & inter medullam

lam ossium ipsam, atque inter pinguedinem aliam nostram, observavi, has tres distinctas habitas pinguedinum species, in cadaveribus, quæ per viginti aut triginta annos hæserunt in sepulchris, abire in eandem naturam crassi & perfecti sebi, aut albi cujusdam durique adipis. Quod expertus confirmo, & jam ante scripto tradidi. Cartilagine ossium penitus esse exsanguis partes, ubique asseritur; id tamen aliter se habere dudum probavi. Jam verò & oculis demonstrare valeo, vascula sanguifera vera dari in ipsis cartilaginibus, quæ arte meâ jam detecta sunt circa splendentem potissimæ crustæ cartilagineam superficiem in capite ossis femoris, etiam ad margines cartilaginum mobilium, quæ inter ossium articulatum commissorum extrema interponuntur. Has autem quandoque penitus deficere, quod nulli, quod scio, observatum, affirmo per experimenta edoctus. Id autem elegantissimum in hoc apparatu est, quod arteriolæ illæ, quæ ad crustas illas cartilagineas tendunt, haud quaquam valeant emergere, aut penetrare usque in ipsam superficiem supremam cartilaginis, sed tantum in altitudinem quasi duarum linearum, ubi tum sistuntur, ne procedant ultra, quum in aliis locis usque in ultima semper adscendant; quod amoenissimum præbet oculis spectaculum: quum videatur ibi ipsis tantam opponi resistantiam, ut omni suo molimine haud queant ulterius sibi aperire vias.

X.

De Nervosis Papillis Ventriculi.

Siquis multiplices perpendit dolores, quibus multi hominum diu obnoxii languent, sive eorum causa in stomacho hæreat, aut in intestinis, conjiciet facile exinde, plurimos ibi nervos horumque acute sentientes hæere papillas. Id autem jam ita se habere ex autopsia ipsa affirmo. Quando enim Ventriculi arterias cera replevi rubrâ: posteaque in liquore idoneo ita prius præparatas partes hæce macero, experior tum superficiem interiorem Ventriculi & Intestini jejuni tunicâ quasi quadam papillosa vestitam esse. Fateri tamen debeo, haud

E

ita

ita evidenter quidem in stomacho humano has papillas apparere, ut quidem in ovillo: quemadmodum hæc in figurâ expressi. Inde itaque & tanto facilius inducimur credere, & in homine ita obtinere, quum obscurius quidem similitudo accedens & in homine observetur. Ut autem papillosa hæc in ovium ventriculis structura rite cernatur, oportet eam sumere ex eo portionem, quæ lieni accumbenti nectitur. Maneat tum portio hæc in tepidâ tamdiu, donec tunica, quam papillo-villosam appello, à papillosâ secedit, quando papillæ hæ, magnitudine capitulorum acicularum, protuberant in superficie tunicæ secundæ, sub primâ laxatâ hærentes; aut & idem effici poterit partem ovilli ventriculi in pluviam macerando tamdiu, donec membrana ventriculi prima, epithelia dicta, se à subjectâ papillosâ separat. Offendet forte aliquem, quod papillas vocem hæc in ventriculo ovium tubercula: quoniam auctores Anatomici sæpe pingunt has pyramidalis figuræ papillas nervosas. Sed possum jam quam evidentissimè ostendere, multas harum papillarum rotundulas esse, quatenus scilicet eminent extra superficiem illius membranæ, cui inhærent. Id autem manifestissime apparet in papillis cutaneis, præcipue in papillis mammarum foeminarum, quæ etiam plurimis papillis cutaneis ornantur. Contrarium expertus sum in papillis cutaneis balenarum, & maximè papillis cutaneis, quæ sunt in papillis mammarum in hoc animali, quæ in acutos exeunt conos, ut in Thesauris Anatomicis jam olim demonstravi. Quin & ipsæ papillæ, quæ in nostris prolabiis conspiciuntur, atque aliæ multæ, sunt oblongæ, ita quidem, ut & hæ ipsæ, pro vario usu, differant. Rem autem hanc dum accuratissimè jam indago, aliud multo rarius in papillis his nervosis adhuc detego, dum eas in stomacho ovillo contemplor. Quando nimirum abscindo portionem de Ventriculo remotius à liene, eamque tracto ita, ut statim descripsi, tum invenio ibi loci papillas omnino alias, quoad figuram. Neque enim tum amplius has rotundulas conspicio, sed exiguas oblongas, intricatim inter se confusas instar minutissimarum ascaridum, atque eodem penè modo eas conspexi in jejuno intestino humano intricatissimè etiam implexas. Igitur,

tur, quum re ipsâ certi simus, papillas nerveas in uno eodemque subjecto variè figuratas esse, veluti in stomacho ovis docui se rem habere, cui non & liceret dubitare, an non forte unus idemque nervus in varios se dividens, habeat deinde hos ramos valde diversos, dum papillas formant, ut hæ quoque hæc ipsa diversitate variatæ distinctis effectibus producendis aptæ evadant; quemadmodum in vasis sanguiferis jam inveni prius. Id dogma Anatomicum probabile fit speculanti auditorium nervum qui in ramum mollem durumque divisus, abit dein, distinctissimos ad usus, in sua distincta loca; unus in canales semilunares, cochleam, vestibulum, alter per musculos faciei. Nequid adferam nunc de papillis nervosis linguæ, harum magno inter se discrimine, & multis adhuc indagandis magis, quam hucusque exactè perspectis.

Corollarii loco sequentia adjicere visum est.

Vesicam urinariam constitutam esse ex innumeris fibris motricibus ad eliminandam foras urinam in confesso habetur.

Uterum mulieris gravidæ, tempore gestationis, duobus gaudere objectis diversæ naturæ palam esse nemo inficias ibit, sc. fætu humano, & placenta uterinâ, quæ, in status laudabilis nixu, velociter alternatim in lucem prodeunt. Uteri fabrica non minus quam vesica sibi vindicat substantiam fibrosam, crassam, motricem, suntque hujus fibræ diversæ constitutionis & reptatus, nec non usus. Circa uterum gravidæ mulieris, illud consideratione dignum esse censeo, placenta in sui expulsionem non solum in usum revocare dictas uteri fibras motrices, diversimode reptantes, quæ foetum expellunt, verum etiam peculiaribus gaudere fibris motricibus in orbem positis, & quidem eo loco, ubi placenta in statu naturali sese utero applicat, nempe in uteri fundo, id quod in nova collectione mea visui exhibeo & demonstro.

O quam mirifice benignissimus Creator prospexit hisce omnibus, ne quid deficeret sexui imbecilliori, in partu versanti! Cum autem isthæc observatio auspiciato luculenter in conspectum veniret, non inconsultum fore duxi, si eam per iconem illustrarem, ut firmiter memoriæ inhæreret illorum, qui artes obstetricias exercent. Ex hisce non difficile est conci-

pere, si contra naturæ leges, in placentæ conformatione, loco perverso placenta à latere dextro vel sinistro, ubi tales fibræ motrices circulares haud exstant, sese applicuit, sc. alterutri lateri, longe difficilior uterum deserere, quam esse placentam quam, si loco naturali, qui est, ut dixi, fundus uteri, sese applicaret.

Quid in tali casu perverso facere conveniat, hauriri potest ex Decade secunda Adversariorum, ad quam B. L. relego.

Cum in tertiæ hujus Decadis tabula tertia spatium superesset, replevi illud figurâ, quæ est portio Vesicæ felleæ ovillæ, in qua visui occurrunt Venæ Portæ rami, rarius secundum longitudinem decurrentes (id quod proprium est gemellis Venis vesiculæ felleæ) sed verò uberius ab utroque latere provenientes, & sursum repentes, id quod numquam ante me vidisse in vesica fellea profiteor. De hac re, ubi Deus voluerit, fusius in posterum.

E X P L I C A T I O

Figurarum Decadis tertiæ Adversariorum.

T A B. I.

FIG. 1. Exhibet os femoris humani, ferræ ope in duas partes divisum, in cujus cavo plurimæ chrysalides, seu nymphæ, ut illarum reliquiæ reperiuntur, &c.

A. Os femoris humani.

B. Caput ejus.

C. Trochanter minor.

* Denotat chrysalides, seu nym-

phas in ossis cavo hærentes.

a. b. c. eas, quæ ex ossis cavo desumptæ sunt, ut luculentius in oculos incurrant.

NB. Chrysalides, quæ nobis hic repræsentantur, magnam habent Analogiam cum iis, quæ nobis occurrunt in primo Thesauro Anatomico meo, quamvis non uno eodemque loco situm habuerint; hæ enim hærent in ossis cavo, illæ verò in Thesauro descriptæ & delineatæ, quotidie magno numero per vias urinarias prodibant ex viro nobili.

FIG. 2. Os humeri ex infante, in cujus cavo inveniebantur post apertionem exuviae vermiculi alterius formæ, & constitutionis.

A. Exuviae in dorso decumbentes, oculis non nihil armatis visæ; frustum à la-

Fig. 1

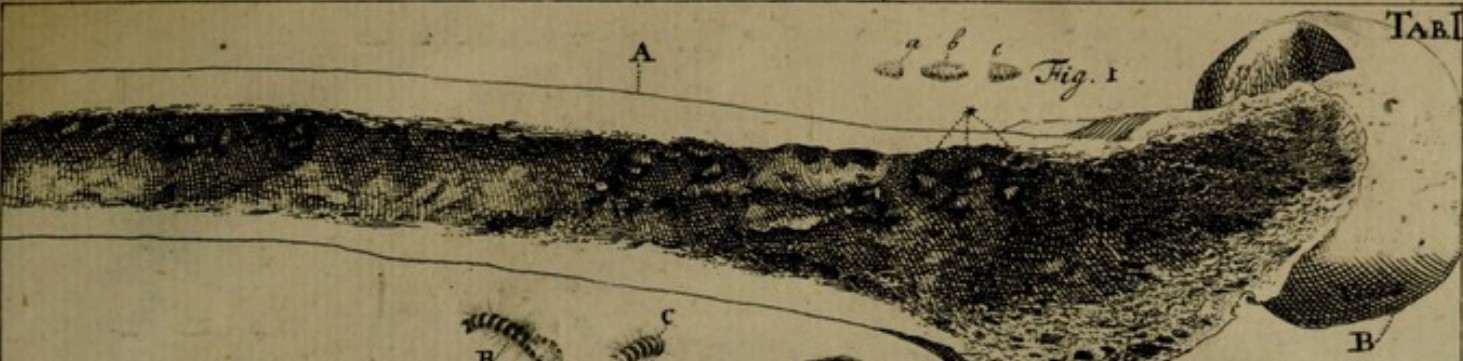

Fig. 2

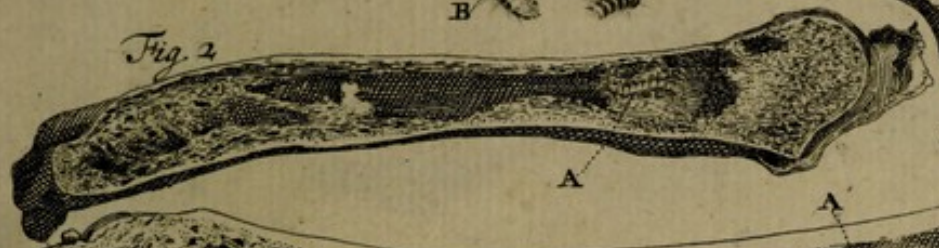

Fig. 3

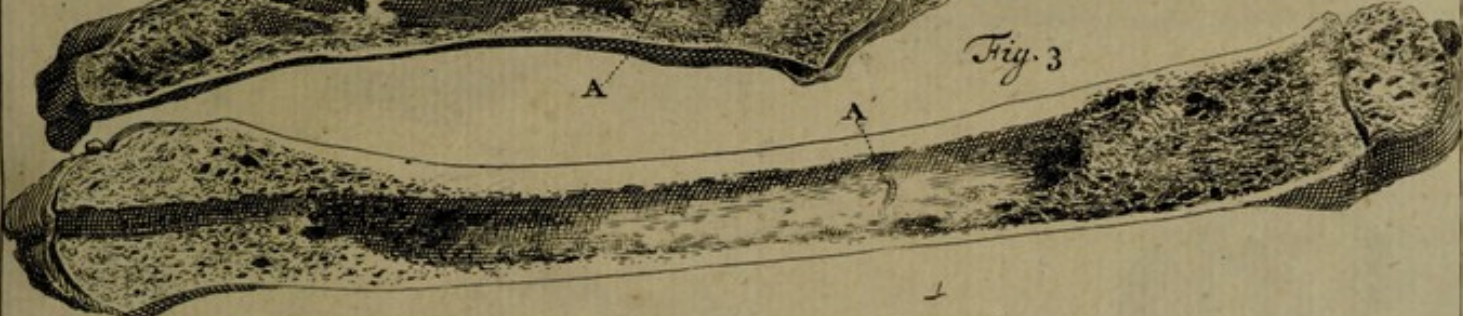

Fig. 4

Fig. 5

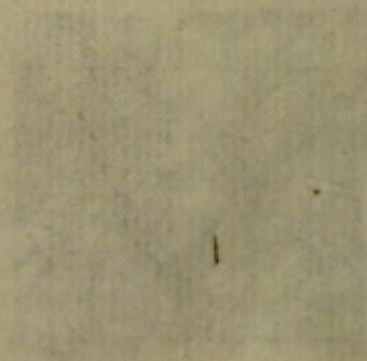
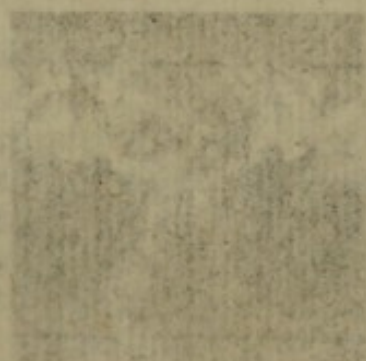
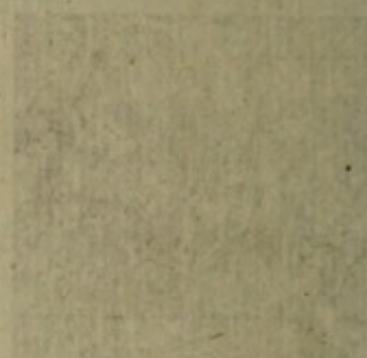
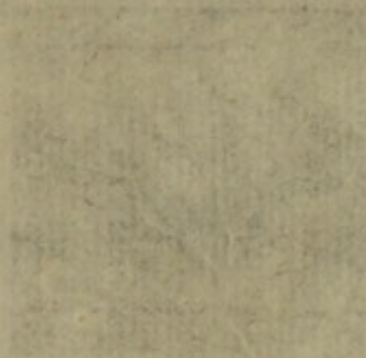
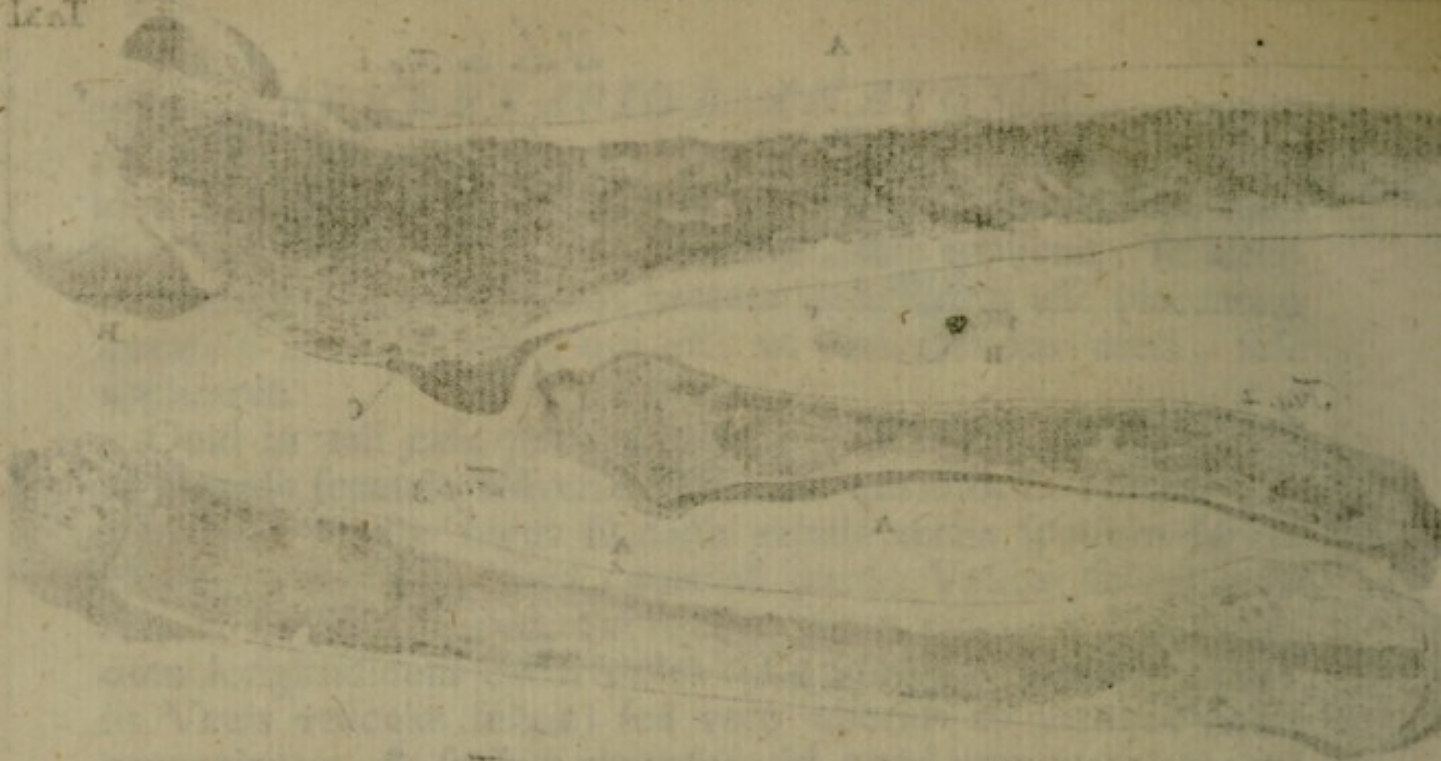

Fig. 6

Fig. 7

Tab II.

B

C

B

D

E

A

A

C

B

B

A

C

à latere situm reservo quoque in alio osse, id quod considerandum.
B. Exuviæ ejusdem vermiculi integræ, in alia corporis parte inventæ,
& insertæ, ut luculentius oculos incurrerent.

C. Frustum dictarum exuviarum, in alio osse inventum.

FIG. 3. Pars brachii, in cujus cavo hæsit vermiculi residuum, sicuti
hic repræsentatur, sed vero post factam à sculptore iconem decidit
in terram, ita ut objectum ipsum nunc haud possim demonstrare.

A. Objectum.

FIG. 4. Segmentum Intestini jejuni facie interiore, cujus repletio
facta per arteriam.

NB. Juga hic ablata sunt, ut arteriarum reptatus luculentius in con-
spectum venirent.

FIG. 5. Idem objectum facie exteriore.

FIG. 6. Segmentum intestini Ileii, facie exteriore; hujus repletio fa-
cta per venam.

FIG. 7. Idem objectum, facie interiore visum.

T A B. II.

FIG. I. Demonstrat semi-os femoris pueri octo circiter annorum ferrâ
divisum, ut interiora pateant.

A. Caput ossis femoris.

B. B. Cartilago undulata synchondroscos; cujus ope cervix conjungi-
tur capiti eâ ætate.

C. Cervix.

D. Trochanter major, partim cartilagineus.

E. Ossificatio in sui medio.

F. Animalculum scarabæum æmulans; inter ossium filamento-
sum tam profunde hærens, ut intuentibus facile sit conjicere,
tale quid per fucum nequivisse perfici. Præterea sculptor dictum
objectum in totum haud potuit exprimere, sine ablatione alicujus
particulæ osseo-filamentosæ. Si quis hancce animalculi teneritatem
considerat, facile calculum appositurus erit, ortum ibi loci duxisse,
& non alibi; ne quis autem hæreat aut fidem dictis deneget, veniat
& videat.

G. Animalculum scarabæum æmulans.

* Idem per microscopium visum.

Quod osseo-filamentosa substantia, in qua animalculum hospitatur;
hic à sculptore non est expressa, ejus in objecto ipso nulla alia ratio
est, quam quod illud propter teneritatem exprimere haud potuerit.
Quare & hic quoque dico, veni & vide.

H. Extremitas inferior ossis femoris, ubi epiphysis inferior ablata.

I. Exterior, durior & compactior substantia ossis femoris, Belgicè
vulgo *Ivoor* dicta, quæ nusquam crassior, quam in sui medio;

ubi ossificationem ab exortu fieri videmus, unde tenuius atque tenuius fit donec tandem dispareat.

FIG. 2. Fructus mali Perfici, cum suis vasis succiferis, ex calculo; in medio fructus posito, prodeuntibus, cum pulpositate ab extremis vasis dependente.

FIG. 3. Pyrum Arundinaceum, *Nietper* / vulgo dictum, in sceleton, (si ita loqui sit licitum) arte redactum; id est, omnia vasa succifera sunt ramificata, instar vasorum arteriosorum in placenta humana. ab iis quoque vasis succosis dependet substantia pulpovascularosa, id quod hic luculenter apparet.

A. Pediculus.

B. Vasa succifera.

C. Pulpa.

FIG. 4. Denotat contentum Atheromatis admirandæ formæ.

A. Capillorum manipulus, ossæ substantiæ adhærens.

B. B. Geminus dens molaris.

FIG. 5. Exhibet idem objectum, ab altera facie visum.

A. Ossea substantia difformis.

BB. Geminus molaris.

C. Capilli.

FIG. VI. Segmentum carneum pediculo & unguicula præditum.

A. Substantia carnea, pilis rarioribus obsita.

B. Unguicula. C. Pediculus.

FIG. VII. Segmentum Ventriculi cum annexo integumento papillarum, corpore reticulari dicto, ex ove.

A. Papillæ ex superficie prominentes.

B. Corpus reticulare.

FIG. VIII. Segmentum ossis humani pueri, perioftio obductum.

NB. Perioftium scatet tot vasis sanguifluis, ut ab unaquaque parte rubicundissimum appareat; perpauca tamen vascula sanguinea in cavitate ossium sunt reperta.

FIG. IX. Fructus mali Armeniaci, Belgice *Wijcoos* / dissolutus, cum suis vasis succiferis & pulposis.

A. Nucleus osseus.

BB. Vasa succosa & pulposa, alterius constitutionis, quam quæ reperiuntur in fructu mali Perfici, ut & Pyri.

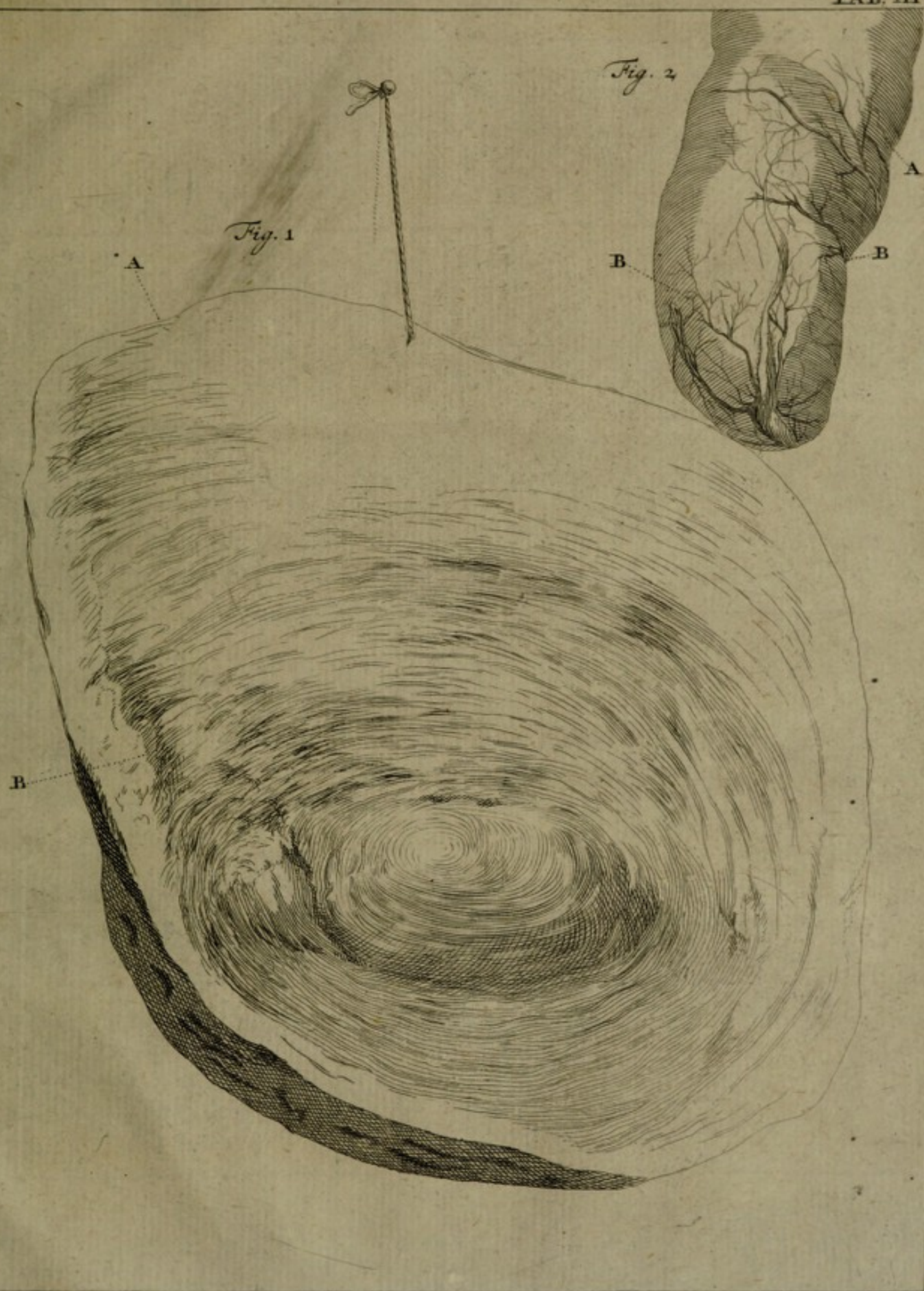
T A B. III.

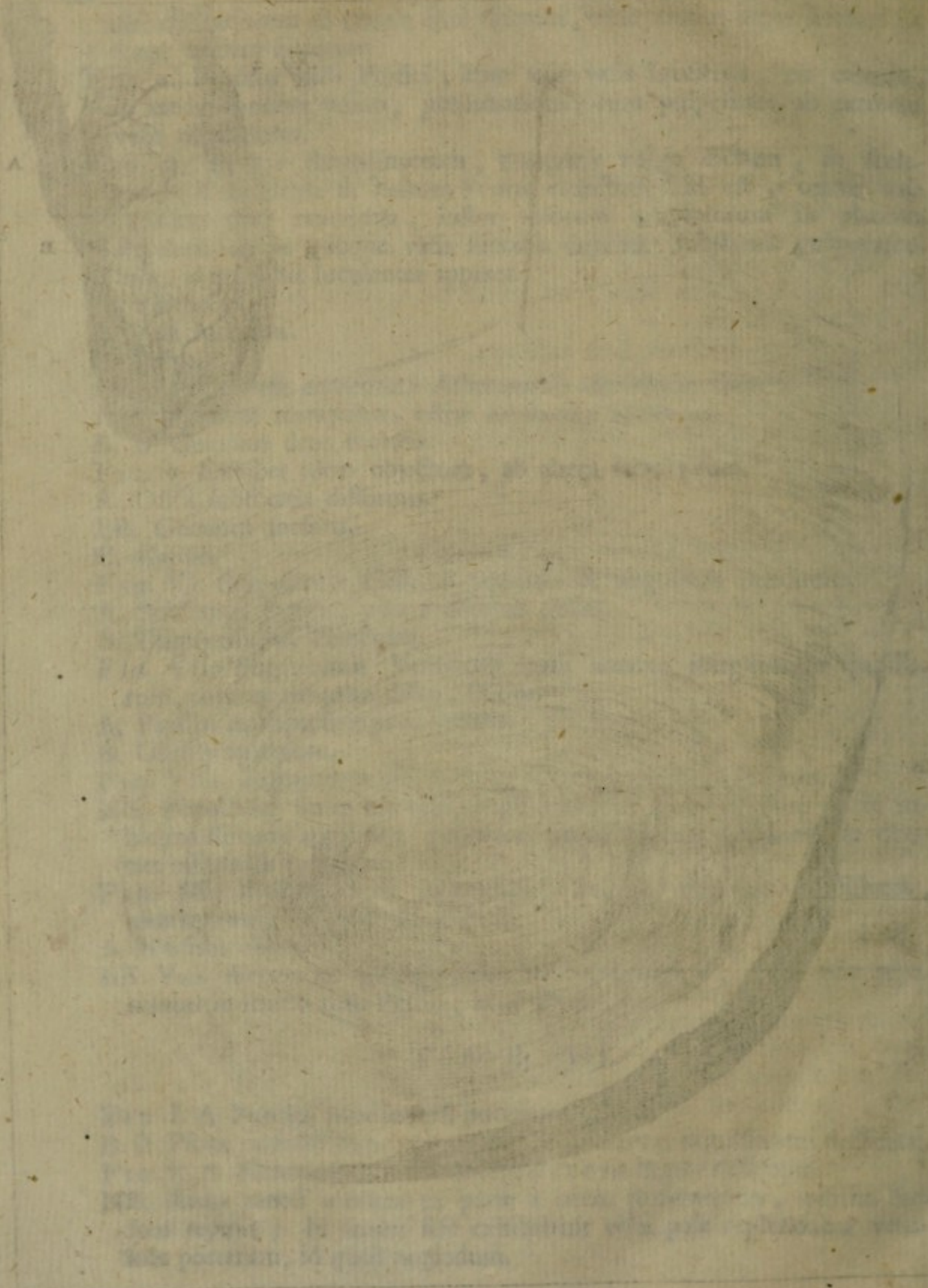
FIG. I. A. Fundus uteri inversi puerperæ.

B. B. Fibræ carnosæ in orbem positiæ, ad placentiæ expulsionem destinatæ.

FIG. II. A. Maxima pars vesiculæ felleæ ex ovis hepate desumpta.

NB. Rami venosi maxima ex parte à latere provenientes, partim sursum repunt; hi autem sese exhibebant visui post repletionem venarum portarum, id quod notandum.

Cpt / B

